

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0300102415

за извършен одит на изпълнение „Образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства“ за периода от 01.01.2012 до 31.12.2014 г.

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 174 от 21.09.2016 г.
на Сметната палата (Протокол № 26)

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА	4
ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК	5
РЕЗЮМЕ	7
ВЪВЕДЕНИЕ	9
ОДИТЕН ОБХВАТ И ПОДХОД	10
1. Цели на одита	10
2. Обхват на одита	10
3. Одитни критерии	11
4. Одитна методология	11
КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ	11
I. Механизми за изпълнение на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в системата на на образованието	11
1. Стратегическа рамка, национални документи и нормативна уредба, регламентиращи провеждането на политиката в областта на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.	11
1.1. Стратегически документи за образователна интеграция	12
1.2. Национални програми	17
1.3. Нормативна уредба	18
2. Финансово и информационно осигуряване на дейностите за образователна интеграция	19
2.1. Финансова осигуреност на образователната интеграция	19
2.2. Информационно осигуряване на дейностите за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства	22
3. Координация на дейностите за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства	23
II. Изпълнение на политиката за образователна интеграция на етническите малцинства от регионалните инспекторати по образование и Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.	24
1. Организационно-методическа и контролна дейност на регионалните инспекторати по образование в детските градини и училища за провеждане на образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	24
2. Дейност на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	29
2.1. Органи за управление на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	29
2.2. Отчитане резултатите от изпълнението на тригодишните програми за дейността на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	30
3. Подбор и реализация на проектите, финансирани от Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	31
3.1. Адекватност на конкурсните процедури на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	31
3.2. Създадени условия за обективна оценка на проектните предложения	34
3.3. Риск за двойно финансиране на проектните предложения	35

3.4. Проследимост на оценката на проектните предложения	37
3.5. Съответствие на целите и дейностите на проектите с конкурсните процедури на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	38
3.6. Резултати от изпълнените дейности и постигнати ефекти	44
3.7. Изградена система за мониторинг на изпълнението	50
3.8. Наличие на система за постигане на устойчивост на резултатите	53
III. Оценка на външните организации за ефекта и степента на постигнатите резултати от финансираните проекти в Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	55
1. Наличие на правила и процедури за избор на външни организации за оценка на дейността на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	55
2. Доклади на външни организации за изготвяне на оценка на дейността на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства и процедура за тяхното приемане и анализ	55
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	57
ПРЕПОРЪКИ	58
Опис на приложенията към одитен доклад № 0300102415	61
Приложение № 1	62
Приложение № 2	66
Приложение № 3	75
Опис на одитните доказателства към одитен доклад № 0300102415	79

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

ЗНП	Закон за народната просвета
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищно образование
ИСУН	Интегрирана система за управление и наблюдение
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
НПД	Национален план за действие
НПО	Неправителствени организации
НСИ	Национален статистически институт
НССЕИВ	Национален съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие за човешките ресурси“
ОУ	Основно училище
ППЗНП	Правилник за прилагане на закона за народната просвета
ПУДОР	Правилник за устройство и дейността и организация на работата
РИО	Регионален инспекторат по образование
РОФ	Ромски образователен фонд
КП	Конкурсна процедура
УС	Управителен съвет
Центъра	Център за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

термин	съдържание
автосегрегация	Поведение на личност или група от личности формирана на етнически или расов признак на самоизолиране с цел запазване на традиции, език или битова идентичност и начин на живот <i>Източник: Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020)</i>
билингви (деца билингви)	Деца развиващи се в двуезична социална среда, на които се налага в ежедневно използване на майчин и един немайчин език на комуникация с другите членове на социума <i>Източник: Тълковен речник, понятието е билингвизъм</i>
вторична сегрегация	Когато броят на ромските деца в смесеното училище стане по-значителен, се наблюдава т.нар. “бягство на белите”. Повечето родители от мнозинството не са доволни от присъствието на роми в класа на децата си. При първа възможност преместват децата си в друг клас или училище, където няма “толкова много” роми, с което се реализира сеграционен процес <i>Източник: Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020)</i>
десегрегация	Процес на премахване на субективни и обективни условия за допускане на сегрегация между лица от различни етноси <i>Източник: Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020)</i>
етнически малцинства	Обособени социални групи с общи генетични, териториални, културни, езикови, морални, религиозни и фолклорни особености на битието, различни от основното население на дадена страна <i>Източник: Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020)</i>
етнос	Етническа група, етнос или народност, е обособила се група от хора, членовете на която се идентифицират един с друг въз основа на действително или предполагаемо общо наследство – биологичен произход, история, раса, родствени връзки, религия, език, култура, територия, националност или външен вид. Членовете на етническата група осъзнават принадлежността си към нея, а хората извън нея признават нейната обособеност <i>Източник: Уикипедия; „Интеркултурно образование“, автор проф.д-р И.Иванов, от Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", лекции</i>
интеркултурно образование	Образователен процес, в който участват субекти от различни етноси, носители на различни морални, културни и поведенчески познания <i>Източник: „Интеркултурно образование“, автор И.Иванов, лекции от Шуменския университет</i>
мултикултурна среда	Социосреда в която едновременно и постоянно съществуват различни по произход културни, езикови, морални и гносеологични фактори <i>Източник: „Интеркултурно образование“, автор проф.д-р И.Иванов, от Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", лекции;</i>

	дисертация на В.Баничанска „Управление на училище в мултикултурна среда“; Доклад- „Работа в мултикултурна среда“, авторКрасимира Благоева
сегрегация	1. Отделяне, отлъчване от цялото. 2. Политика на принудително отделяне на група хора на расов, етнически или друг признак от другата част на обществото. <i>Източник: Допълнителни разпоредби на Закона за защита от дискриминация; Дисертация на проф.Нунев-„Ромите и процесът на десеграция в образованието“; Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020); Уикипедия; „Интеркултурно образование“, автор проф.д-р И.Иванов, от Шуменски университет "Епископ Константин Преславски", лекции</i>
свободно избираем предмет (СИП)	Учебна дисциплина, по която в образователния процес, определени ученици заявяват желание за допълнително обучение <i>Източник: Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020); Закон за степената на образование, общообразователния минимум и учебния план; Наредба № 6 от 2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователен минимум по класове, етапи и степени на образование</i>
средищно училище	Училище по чл. 26, ал. 1, т. 1 - 4 или 6 от ЗНП, което се намира в най-близкото населено място на територията на общината или на съседна община, където се обучават учениците от населените места, в които няма училище <i>Източник: параграф 6 „в“ от ДР на Закона за народната просвета</i>

РЕЗЮМЕ

Настоящият проект на одитен доклад е резултат от извършения одит на изпълнението „Образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства“ за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

Образователната интеграция е институционален процес, при който образователни субекти, носители на етнокултурни специфики, си взаимодействат в единна образователна среда, като в процеса на обучение и възпитание формират интеркултурни компетентности и споделени граждански ценности, запазвайки своята етнокултурна идентичност и получавайки равни възможности за социална реализация¹.

За успешното ѝ провеждане е необходимо създаване на условия в българското училище за опознаване и разбирателство между различните етнически групи, като постоянно се полагат усилия за преодоляване на разделение и дискриминация на етнически признак.

Отговорна институция за провеждане на образователната политика е Министерството на образованието и науката и неговата дейност е насочена към формиране и провеждане на интегрирана политика, в която водеща роля имат образованието, възпитанието и личностното развитие на децата и учениците в България.

Центърът за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (Центъра) е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на образованието и науката, създаден да подпомага реализирането на държавната политика за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, отчитайки техните образователни потребности и специфики. Органите за управление на Центъра са директор и управителен съвет.

Регионалните инспекторати по образованието са: териториалната администрация към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на народната просвета; второстепенни разпоредители с бюджетни кредити по бюджета на Министерството на образованието и науката, създаващи условия за провеждане на държавната образователна политика на територията на страната.

Проверени, анализирани и оценени са механизмите за изпълнение на политиката за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в системата на образованието и приносът за изпълнението ѝ от регионалните инспекторати по образованието и Центъра, чрез изпълнение на функциите, за които са създадени.

Направени са следните основни констатации, оценки и изводи:

1. През периода 2012-2014 г. от Министерството на образованието и науката е извършена активна дейност за допълване на стратегическата рамка за образователна интеграция. В националните стратегически документи, в част от които образованието е приоритет, са формулирани цели, приоритети и дейности обвързани помежду си и насочени към всички образователни субекти, включително тези от етническите малцинства. Формулираният приоритет на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2010-2015) за „пълноценна интеграция на ромските деца и ученици чрез десеграция на детските градини и училищата в обособените ромски квартали и създаване на условия за равен достъп до качествено образование извън тях“, не е изпълняван с ефективни дейности.

2. Националните програми са инструменти за осигуряване на равен достъп до качествено образование на всички деца и ученици, едновременно отчитайки специфичните потребности на децата и учениците от етническите малцинства. С част от модулите на програмите са въведени целодневна организация на обучение, осигурявано е допълнително обучение през различните етапи от образователния процес със значителна полза за деца и ученици, за които българският не е майчин език.

---

¹ Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015-2020)

3. В действащата законова и подзаконова нормативна уредба през одитирания период липсва изчерпателност и не е предвидено приемане на държавен образователен стандарт с изисквания относно организацията на дейностите и механизмите за образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, насочени към решаване на специфичните проблеми на различните етноси. Предстоящо е решаването на този въпрос с влизане в сила на новия Закон за предучилищното и училищното образование², уреждащ създаването на държавен образователен стандарт за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

4. За одитирания период в системата на образованието не са създадени условия за ефективна координация между дирекции, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, общини и структури, работещи по проблемите на образователната интеграция, което възпрепятства обединяване и синхронизиране на усилията в цялостен интегриран подход за ефективна образователна интеграция и за постигане на устойчивост на резултатите.

5. За периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г. за образователна интеграция са финансирани дейности в размер на 3 430 хил. лв. от бюджета на Центъра, 21 450 хил. лв. по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и 1 196 хил. лв. от други европейски източници, общо 26 076 хил. лв. Не са предоставени данни за средствата за интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, усвоени по национални програми.

6. В системата на образованието редът за събиране на данни за етническия произход на децата и учениците по проекти, финансирани от национални програми и със средства по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, не е определен, което затруднява оценката за постигане на поставените цели и планираните ефекти от изпълнението на политиката за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

7. Контролът по изпълнение на дейностите за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, осъществяван от регионалните инспекторати по образованието, не е ефективен.

8. Управителният съвет не подпомага ефективно дейността на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

9. Създаването на условия за обективна оценка на проектните предложения все още е предизвикателство за Центъра. Липсата на адекватна система за оценяване поражда рискове за значителен субективизъм, развитие на корупционни практики и непостигане на целите на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

10. От Центъра са финансирани разнообразни дейности с пряк и косвен ефект върху образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Липсва своевременна реакция на база мониторинговите доклади, което не може да бъде определено като ефективно управление на фона на ограничения финансов ресурс. Финансирането на дейности с ограничен принос намалява ефективността от дейността на Центъра.

11. Поради отсъствието на правила и процедури, не е осигурен прозрачен и ясен ред за избор на външни организации за оценка на ефекта и степента на постигане на целите на Центъра, както и контролен механизъм за установяване качеството на изпълнение на сключените договори. Управителният съвет не разполага с ефективна процедура по анализиране и приемане на мониторинговите доклади за подобряване на работата на Центъра. Изводите и препоръките от докладите не са използвани за вземане на управленски решения за промяна в подхода на финансиране на проектите за образователна интеграция и за подобряване работата на Центъра.

---

² В сила от 01.08.2016 г.

Осъществените дейности за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства през периода 2012-2014 г. в системата на образованието са недостатъчно ефективни за постигане на поставените цели и планираните ефекти. Положените усилия и предприетите действия за координация, сътрудничество и взаимодействие между структурите, провеждащи образователна интеграция са несвоевременни. Не е прилаган интегриран подход за подкрепа и обединяване на усилията на всички заинтересовани институции и власти за постигане на ефективна и трайна образователна интеграция.

Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор през одитирания период носят: проф. Сергей Игнатов, министър на образованието, младежта и науката (24.11.2009 г. - 08.02.2013 г.), акад. Стефан Воденичаров, министър на образованието, младежта и науката (08.02.2013 г. - 13.03.2013 г.), чл.-кор. проф. Николай Милошев, министър на образованието, младежта и науката (13.03.2013 г. - 31.05.2013 г.), проф. Анелия Клисарова, министър на образованието и науката (31.05.2013 г. - 06.08.2014 г.), доц. Румяна Коларова, министър на образованието и науката (06.08.2014 г. - 11.11.2014 г.) и проф. Тодор Танев (от 11.11.2014 г. - 03.02.2016 г.).

Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор носи Лиляна Жельова Ковачева, директор на Центъра за периода от 09.05.2011 г. до 01.04.2015 г.

Отговорността на Сметната палата се свежда до изразяване на обосновано заключение за ефективността на дейностите за изпълнение на политиката в областта на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

Одитът е извършен в съответствие с Международно признатите одитни стандарти, издадени от Комитета за одитни стандарти на Международната организация на върховните одитни институции – ИНТОСАЙ.

ВЪВЕДЕНИЕ

Одитът се извършва на основание чл. 6 във връзка с чл. 5, ал. 1, т. 3 от Закона за Сметната палата и в изпълнение на заповед № ОД-03-01-024 от 08.09.2015 г., издадена от заместник-председател на Сметната палата. Одитът е планиран за изпълнение в Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2015 г. като одитна задача № 411.

Пред обществото на дневен ред за решаване е въпросът за постигането на баланс между интеграцията на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система и съхраняването и развитието на тяхната специфична културна идентичност. Съхраняването и развиването на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства не ги обособява в отделни групи, а е предпоставка за качествено им образование и за равноправната им интеграция в училищния живот и в обществото.

За реформиране на образователната система и за осигуряване на качествено образование на всички деца в Република България, експертни оценки на Министерството на образованието и науката сочат, че в българското образование се очертават редица общи за всички етнически малцинства и специфични за всяко от тях проблеми, затрудняващи напредъка в областта.

Практическата реализация на образователната интеграция се осъществява в следните направления:

а) осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички деца и ученици;

б) утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;

в) създаване на предпоставки за успешна социализация на децата и учениците от етническите малцинства;

г) съхраняване и развиване на тяхната културна идентичност чрез изучаване на майчин език, история и култура;

д) поощряване на взаимното уважение, разбирателството и сътрудничеството между всички деца и ученици, независимо от етническата им принадлежност.

Създаването на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства през 2005 г. е принос за образователната интеграция. Образователната ни система цели успешното интегриране на деца и ученици от етническите малцинства, съхраняване и развиване на етнокултурната им идентичност и спомага за изграждането им като пълноценни граждани, за успешната им личностна, професионална и социална реализация.

Дейността на Центъра се основава на комплекс от стратегически мерки, формиращи политиката за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Мерките са посочени в актуализираната Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, действаща през периода 2010-2015 г.

Приоритетите на Стратегията са отразени в Тригодишните програми за периодите 2010 г. - 2012 г. и 2013 г. - 2015 г. и в годишните планове за дейността на Центъра.

Центърът разработва, финансира и подкрепя проекти, които имат за цел насърчаване на равния достъп до качествено образование и подобряване на резултатите от възпитанието и обучението на децата и учениците от етническите малцинства в България. Финансирани са проекти, имащи за цел съвместното обучение и възпитание на деца и ученици с различен етнически произход в населените места, чрез осигуряване на допълнителна учебно-възпитателна работа с ученици, които имат пропуски в обучението.

Центърът работи в две основни направления: привличане на средства извън държавния бюджет за реализиране и подкрепа на проекти и финансиране на проекти от Центъра.

ОДИТЕН ОБХВАТ И ПОДХОД

1. Цели на одита

Извършването на одита цели:

1.1. Да се предостави на законодателната и изпълнителната власт независима и обективна оценка за осъществяваната образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

1.2. Да се подпомогне ръководството на Министерството на образованието и науката и Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, чрез формулиране на препоръки за дейностите по изпълнение на политиката за пълноценна образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

2. Обхват на одита

2.1. Основен въпрос:

Ефективни ли са дейностите за изпълнение на политиката в областта на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства?

Специфичните въпроси и подвъпросите към тях са представени в приложение № 1.

2.2. В обхвата на одита са включени за изследване всички съществени области с остатъчни високи и средни рискове. Изключени от анализ и оценка са резултатите на проектите финансирани със средства по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, както и проекти, финансирани с донорски средства, поради тяхното текущо изпълнение и срок на приключване извън одитирания период.

Одитът обхваща периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

3. Одитни критерии

Използваните за оценка на осъществените дейности критерии и показатели са представени в приложение № 1.

4. Одитна методология

4.1. Одитен подход

Използван е резултатно-ориентирания подход, който дава отговор на основния въпрос и е насочен пряко към оценка на постигнатите резултати и вложените ресурси. За целта по време на предварителното проучване са определени одитни критерии и показатели.

Недостатъците и пропуските са дефинирани като отклонения от критериите, като дадените препоръки целят преодоляването на тези отклонения.

Използван е и системно-ориентирания подход за анализ на механизмите за изпълнение и изпълнението на политиката за образователна интеграция чрез изследване на областите, определени за съществени.

4.2. Методи за събиране и анализ на информация

За постигане на целите на одита са предвидени следните методи:

- събиране на информация – преглед и проучване на документи, срещи с настоящи и бивши експерти, въпросници, справки;

- за анализ на информацията – сравнителен и качествен анализ, систематизиране и обобщаване на информацията, установяване на тенденции, таблично/графично представяне на резултати и други.

Формирана е нестатистическа извадка от 38 броя приключени проекти, включително два завършени проекта през одитирания период, по които бенефициент е Центърът за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Обемът на извадката е 21,41 на сто от общата сума на приключените проекти, на база сключените договори.

КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ

I. Механизми за изпълнение на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в системата на образованието

1. Стратегическа рамка, национални документи и нормативна уредба, регламентиращи провеждането на политиката в областта на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

През последните години образованието се утвърди като национален приоритет в политиката на всяко правителство. В законодателството на Европейския съюз в областта на образованието са дефинирани две основни цели на образователната политика – равен достъп до образование и качествено образование.

Равният достъп до образование означава осигуряване на достъп на всички деца и ученици до съизмеримо по качество образование. За децата от етническите малцинства, които нямат равен старт и недостатъчно добре владеят българския език, деца със специални образователни потребности, деца от социално слаби семейства и др., е необходимо да се полагат специални грижи с оглед тяхното пълноценно участие в образователния процес. Равният достъп до образование не означава еднаква грижа спрямо всички деца, а диференциране на грижата спрямо техните различни потребности.

Достъпът до качествено образование, а не въобще до образование, е съществен инструмент в процеса по насърчаване на интеграцията на малцинствата в обществото.

Образователната интеграция е институционален процес, при който образователни субекти, носители на етнокултурни специфики си взаимодействат в единна образователна среда, като в процеса на обучение и възпитание формират интеркултурни компетентности

и споделени граждански ценности, запазвайки своята етнокултурна идентичност и получавайки равни възможности за социална реализация³.

Политиката за всеобхватно, достъпно и качествено предучилищно и училищно образование е насочена към всички деца и ученици, без оглед на етническата им принадлежност. Политиката за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства е част от общата образователна политика, формирана и провеждана от Министерството на образованието и науката (МОН).

Министерството на образованието и науката е институцията, която формулира и изпълнява държавната политика за приобщаващо образование, чрез „включващи“ стратегии за децата и учениците от етническите малцинства. Въпреки усилията и постигнатото в областта налице са проблеми, които чакат своето решение⁴:

а) наличие на обособено предучилищно и училищно образование на квартален принцип, наследство от миналото;

б) висок дял на ученици от ромския етнос, преждевременно напуснали образователната система;

в) неразбиране за необходимост от образование и посещение на училище, и липса на отговорно отношение на родителите на деца от обособените ромски квартали към образованието;

г) недостатъчна подготовка на учителите за работа с деца от етническите малцинства;

д) незадоволителни резултати от работата на образователните институции с родителите от ромски произход.

Експерти от специализираната администрация на министерството, участват в разработването на стратегически и национални документи за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, които целят осигуряване на еднакви условия и образователни възможности.

1.1. Стратегически документи за образователна интеграция

1.1.1. Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2010-2015)⁵

1.1.1.1. Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2010-2015)⁶ е създадена в съответствие с раздел Образование на Рамковата програма за равноправно интегриране на ромите в българското общество, с приоритетите от Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищното възпитание и подготовка 2006-2015 г. и с Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България 2009-2013 г. Базирана е и надгражда предходната, утвърдена през 2004 г.

Изследвания, социологически проучвания, наблюдения и експертни оценки на МОН очертават общите и специфични проблеми на етническите малцинства, които затрудняват качествено образование, равноправната интеграция и съхраняване на културната идентичност на етносите.

По данни на НСИ от преброяването на населението⁷ българската етническа група обхваща 5 664 624, или 84,8 на сто от всички граждани. Турската етническа група е втората по численост - 588 318 лица и представлява 8,8 на сто, а ромите са третата по големина етническа група - 325 343 души, или 4,9 на сто от българските граждани.

Предвид трудно решимите през годините проблеми, отнасящи се до ромския етнос, Стратегията очертава своите приоритети:

³ Определение на понятието в Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020)

⁴ Одитно доказателство № 1

⁵ На 04.03.2010 г., министър Игнатов утвърждава актуализираната стратегия, www.coiduem.mon.bg

⁶ Одитно доказателство № 3

⁷ www.nsi.bg Преброяването на населението през 2011 г.

- *пълноценна интеграция на ромските деца и ученици чрез десегрегация на детските градини и училищата в обособените ромски квартали и създаване на условия за равен достъп до качествено образование извън тях;*

- *подпомагане на средни училища за гарантиране на достъп до качествено образование в тях;*

- *утвърждаване на интеркултурната перспектива като неотменна част на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в процеса на модернизация на българската образователна система.*

Принципът за равенството и недискриминацията, закрилата на децата и защитата на малцинствата, са в основата на стратегията и на всички произтичащи от нея образователни политики и национални програми. Образователната интеграция е процес, в който участват децата от етническите малцинства и от мнозинството. Процесът ангажира цялата училищна общност за неговото осъществяване.

Образователната интеграция се реализира при осигуряване на баланс между приобщаването на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система и в обществото и при съхраняване и развиване на тяхната специфична културна идентичност.

Предпоставка за успешна образователна интеграция при сформирването на групите в детските градини и на паралелките в училищата е условието етническият състав на децата и учениците в тях да отразява пропорционално етнокултурните характеристики на населението в съответното селище.⁸

Децата и учениците от уязвимите етнически общности се нуждаят от допълнителна подкрепа за изравняване на стартовите им позиции при постъпване в образователната система. Предприемането с такава цел на временни подкрепящи мерки съответства на международните стандарти в областта на правата на човека и защитата на малцинствата и не представлява дискриминация спрямо другите.

Стратегическите цели, които определя Министерството на образованието и науката за образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, са:

Стратегическа цел 1: Утвърждаване в нормативните документи и в образователната практика на правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства и ефективната им интеграция.

Стратегическа цел 2: Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и превръщане на етнокултурното многообразие в източник на взаимно опознаване, уважение и сътрудничество в обща образователна среда.

Стратегическа цел 3: Създаване на предпоставки за успешна социализация на децата и учениците от етническите малцинства и формиране на подходящ социално-психологически климат, който да благоприятства реализацията на настоящата стратегия.

1.1.1.2. Първи приоритет на Стратегията е „пълноценната интеграция на ромските деца и ученици чрез десегрегация на детските градини и училищата в обособените ромски квартали и създаване на условия за равен достъп до качествено образование извън тях“.

Съгласно разпоредбите на Закона за народната просвета⁹, „всеки гражданин осъществява правото си на образование в избрано от него училище и вид обучение съобразно личните си предпочитания и възможности“, а това право за малолетните се ползва от родителите или настойниците им“.¹⁰

В резултат на личния избор, в миналото са създадени т.н. „сегрегирани училища“ в квартали с преобладаващо ромско население.

⁸ Одитно доказателство № 3

⁹ Отм. с § 6, т. 1 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование - ДВ, бр. 79 от 13 октомври 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.

¹⁰ Чл.9, ал.1 и ал.2 от ЗНП

За пълноценната интеграция е необходимо да се извърши десегрегация, процес чрез който да се осигури обучение на деца и ученици от ромски произход в групи с преобладаващи деца и ученици от други етноси, извън обособените ромски квартали в градовете.

Десегрегацията не се регламентира от законната и подзаконова уредба, поради правото на личен избор на училище и вид образование. Възможности за реализиране на процеса има във формулиране на конкретни дейности и тяхното ефективно изпълнение.

Предвид липсата на нормативни възможности за решаване на проблема, за да се гарантира правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от ромския етнос, са планирани дейности в тази посока в Националния план за действие на „Десетилетието на ромското включване 2005-2015 г.“ и в Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).

Поради неизпълнението на тези дейности¹¹, в Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015-2020) са предвидени отговорности на МОН за анализ на образователни потребности от десегрегация в национален мащаб, със срок до края на 2016 г. А до края на 2020 г., общини, детски градини, училища и неправителствени организации (НПО) да планират и реализират на местно ниво процес на десегрегация и преодоляване на вторичната десегрегация.

Първият приоритет на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2010-2015) за пълноценна интеграция на ромските деца и ученици чрез десегрегация на детските градини и училищата в обособените ромски квартали и създаване на условия за равен достъп до качествено образование извън тях, не е изпълняван и реализиран с ефективни дейности.

1.1.2. Обезпеченост на оперативен ниво с дейности и задачи за изпълнение на Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства за периода (2010-2015).

В раздел V. *Период на действие на Стратегията* е предвидено да се разработи План за действие за изпълнение на Стратегията за периода 2010 - 2015 г., в който да се посочат конкретните дейности за изпълнението на всяка стратегическа цел, сроковете, отговорните институции и необходимите средства, както и да се определят индикаторите за оценка на изпълнението на целите.

Не е разработен и утвърден План за действие на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015-2020), който да е оперативен документ, описващ детайлно на оперативен ниво нейното изпълнение¹².

Причината е липса на разбиране за разработването му в съответствие с препоръчителните стандарти за такъв документ.

Изпълнението на Стратегията на оперативен ниво частично се подпомага чрез Тригодишните програми за дейността на Центъра, които планират единствено дейността на Центъра и не съдържат всички елементи на план за действие в подходящата взаимовръзка¹³.

Липсата на план за действие не създава условия за координация между дирекции, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, общини и структури, работещи по проблемите на образователната интеграция в системата на образованието.

1.1.3. Освен секторната Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2010-2015), насочена конкретно към образователните субекти от етническите групи, са приети и национални стратегически

---

¹¹ Изпълнението на дейностите е разгледано в II, т.1 на доклада

¹² Одитно доказателство № 4

¹³ Планът за действие е за определено време, с конкретни дейности към всяка стратегическа цел, срокове, отговорни институции и необходими средства, индикатори за оценка изпълнението на целите, Раздел V от Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2010-2015).

документи, които обхващат всички образователните субекти, вкл. децата и учениците от етническите малцинства.

Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010-2020 г.)¹⁴

Този рамков документ кореспондира с „Програмата на правителството на европейското развитие на България (2009 – 2013 г.)”, с Националния план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване (2005-2015 г.)”. Действащата Рамкова програма е национален стратегически документ, който формулира приоритетните области и направления за действие, за равноправно интегриране на ромите в българското общество. Образованието е първата приоритетна област в програмата.

Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020)¹⁵

Експертите от МОН, заедно с министерства, отговорни за изпълнението на отделни секторни политики (Министерство на здравеопазването, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на труда и социалната политика, Министерство на земеделието и храните, Министерството на културата и други), участват в изготвянето на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020). Стратегията обединява в един документ целите и мерките на Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, Здравната стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства (2005-2015 г.) и Национална програма за подобряване на жилищните условия на ромите в Република България за периода (2005-2015 г.).

Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 г.)¹⁶

Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система обединява и синхронизира усилията на институциите в цялостен интегриран подход за адресиране на предизвикателствата, свързани с това явление и е в съответствие с мерките, заложи в Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства и Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).

Определени за изпълнение са три политики: политика за превенция на преждевременно напускане на училище, политика за интервенция на преждевременно напусналите училище и политика за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище.

Една от ключовите мерки на политиката за превенция на преждевременно напускане на училище е осигуряването на достъп до образование и повишаване на качеството на образованието за децата и учениците от уязвими етнически общности (мярка 7.1.3.).

Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 - 2020 г.¹⁷

Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014 - 2020 г. надгражда същата за периода 2008 – 2013 г. Насочена е към постигането на европейската рамка за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Целта е към 2020 г. България да стане държава, в която са създадени условия за пълноценна творческа и професионална реализация на личността и достъпът до разнообразни и качествени форми на учене през целия живот да се превърнат в реалност за всеки гражданин.

Приоритет на стратегията е: Осигуряване на образователна среда за равноправен достъп до учене през целия живот, за активно социално включване и активно гражданско участие на различните етноси.

¹⁴ www.strategy.bg, приета с Решение на МС, на заседание от 12.05.2010 г., протокол № 18

¹⁵ www.strategy.bg, приета с Решение на 41-то Народно събрание от 01.03.2012 г.

¹⁶ www.strategy.bg, приета с протоколно решение на МС от 30.10.2013 г.

¹⁷ www.strategy.bg, приета с РМС №12 от 10.01.2014 г.

Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2020)¹⁸

Стратегическата цел на стратегията е: Постигане на равнище на функционална грамотност, което ще осигури възможност за личностно и обществено развитие и ще спомогне за постигането на интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж на икономиката.

Постигането на една от оперативните цели за увеличаване на участието и приобщаването е обвързано с преодоляването на:

а) социално-икономическата неравнопоставеност чрез предоставяне на социални пакети за повишаване на обхвата в предучилищно възпитание и подготовка, за задържане в училище и за грижи в ранна детска възраст;

б) езиковите бариери чрез предоставяне на обучение по български език и усъвършенстване на уменията за четене и писане на мигранти и на хора с различен майчин език;

в) дигиталната пропаст чрез развитие на умения за четене от електронен носител.

Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2004 г., актуализирана 2010 и действаща до 2015 г.) и другите действащи национални стратегически документи за образователна интеграция са взаимно обвързани като цели, дейности и целеви групи за провеждане на последователна политика за образователна интеграция на всички образователни субекти.

През периода 2012-2014 г. от Министерството на образованието и науката е осъществена активна дейност по разширяване и допълване на стратегическата рамка на образователната политика. В приетите стратегически документи са формулирани цели, приоритети и дейности, насочени към всички образователни субекти за създаване на обща образователна среда, включително тези от етническите малцинства.

Формирана е обща стратегическа рамка за образователна интеграция от обвързани помежду си документи, която:

- не допуска дискриминационно отношение към децата и учениците от етническите малцинства;

- утвърждава правото на равен достъп до качествено образование;

- не допуска ограничения или привилегии, основани на раса, народност, пол, етнически и социален произход, вероизповедание и обществено положение;

- създава условия за преодоляване обособяването по етническа принадлежност на децата и учениците в групи и паралелки и за ориентиране на обучението към работа в мултикултурна среда.

Едновременно с действащата Стратегия за периода (2010-2015), в сила е и Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015-2020). За разлика от предходната, в нея са предвидени индикатори за изпълнение и за резултат; механизми за планиране, наблюдение и отчитане; механизми за оценка на изпълнението с цел по-добра координация за изпълнение, измеримост на планираните индикатори, прозрачност и публичност в процеса на нейното реализиране. Сред планираните мерки са: работа с родители на деца от етническите малцинства за ползата от посещение на училището; работа с родители на ученици и училищните настоятелства за изграждане на положителни нагласи спрямо ромския етнос; назначаване на помощник на учителя и други.

Динамиката, с която се създават нови стратегически документи, преди да е изтекъл срокът на действащите и преди да е направен анализ на постигнатите резултати от изпълнението им, създава риск за неправилно определяне на новите приоритетни области, насоки за действие и използвани механизми

¹⁸ www.strategy.bg, приета с Протокол № 43.5 на Министерския съвет от 22.10.2014 г.

1.2. Национални програми, изпълнявани в системата на образованието ¹⁹

1.2.1. Национална програма „Училището – територия на учениците“

Един от модулите на Национална програма „Училището – територия на учениците“ е „Подкрепа на целодневната организация на обучението в начален етап“. Тази организация на обучение в начален етап е особено полезна за учениците от малцинствен произход, чийто майчин език е различен от българския и чието овладяване, благодарение на целодневния престой в българоезична среда категорично води до повишаване качеството на образование. Организирането на учениците в целодневно обучение в полуинтернатни групи дава възможност за повишаване качеството на образователно-възпитателния процес при зачитане интересите, отчитане на възможностите и във връзка с възрастовите особености на учениците, развиване и усъвършенстване на знания, умения, навици и отношения, без оглед на етническата им принадлежност. Процесът започва от учебната 2010/2011 г. и към учебната 2015/2016 г. са обхванати учениците от 1 до 5 клас.²⁰

Въвеждането на целодневната организация на учебния ден е инструмент за компенсиране на образователните неравенства относно качеството на образование на децата с ромски произход и е превенция срещу отпадането им от образователната система.

1.2.2. Национална програма “С грижа за всеки ученик“

За повишаване равнището на грамотност сред децата и учениците в рамките на Националната програма “С грижа за всеки ученик“ са разработени: модул 2 „Осигуряване на допълнително обучение за деца от подготвителните групи“; модул 3 „Осигуряване на допълнително обучение на учениците от началния етап на основното образование за повишаване на нивото на постиженията им по общообразователна подготовка“ и модул 4 „Осигуряване на допълнително обучение на учениците от прогимназиалния етап на основното образование за повишаване на нивото на постиженията им по общообразователна подготовка“.

С изпълняваните проекти по модулите са предприети мерки за преодоляване на обучителните трудности сред учениците, в т.ч. ученици от различен етнически произход, чрез допълнителни занимания в малки групи и по индивидуални програми. Цели се осигуряване на условия за придобиване на знания, умения и компетентности съобразно индивидуалните интереси и възможности на всяко дете.

Увеличаването на броя на децата, обхванати в тези модули, включително и тези от ромски произход в детските градини, е от изключителна важност и поради това, че те са група деца с риск да не бъдат включени в системата на предучилищното образование, а така също и с риск от преждевременно напускане на училище. Непосещаването на детска градина повишава риска за възникване на затруднения в училище, особено за децата от малцинствените групи.

1.2.3. Национална програма “На училище без отсъствия“

В Програмата са включени две мерки, свързани с осигуряване на непрекъснат образователен процес и намаляване на отсъствията. Мярката „Без свободен час“ цели задържане на децата в училище и повишаване качеството на образователния процес, включително и за децата от етническите малцинства. По другата мярка - „Без отсъствия“ се отчита намаление на неизвинени отсъствия от училище и повишаване на мотивацията на училищните ръководства и учителите за реално отразяване на отсъствията на учениците.

Националните програми са инструменти в системата на образованието за осигуряване равен достъп до качествено образование на всички деца и ученици и същевременно отчитат специфичните потребности на децата и учениците от етническите малцинства в процеса на интеграцията им.

¹⁹ www.mon.government.bg

²⁰ Одитно доказателство № 2

1.3. Нормативна уредба

Законовата уредба в България гарантира равно третиране на децата по отношение правото им на образование. Тя е в съответствие с Ратифицираната Конвенция на ООН за правата на детето и Световната програма на Юнеско и ООН "Образование за всички". В Конституцията на Република България е регламентирано правото на всеки на образование²¹.

Действащият през одитирания период Закон за народната просвета²² (отм.) (ЗНП):

- признава правото на всеки гражданин да получи образование²³ и осигурява осъществяването му без дискриминация²⁴;

- дава правото на учениците, за които българският език не е майчин, освен задължителното изучаване на българския език, да изучават своя майчин език в общинските училища при защита и контрол от страна на държавата²⁵.

С разпоредбите на закона се регламентира съществуването на държавни образователни изисквания, които определят равнищата на необходимата общообразователна и професионална подготовка и създават условия за избор на варианти за подготовка и професионална квалификация според възможностите на учениците и избраното от тях училище²⁶.

Новият Закон за предучилищното и училищното образование²⁷ (в сила от 01.08.2016 г.) определя въвеждането на държавните образователни стандарти като съвкупност от задължителни изисквания за резултатите в системата на предучилищното и училищното образование, както и за условията и процесите за тяхното постигане. С него е въведен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

В действащия Закон за народната просвета не е предвидено държавно образователно изискване с правила за образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, които да са насочени към решаване на специфичните проблеми на различните етноси.

Тази непълнота и липса на изчерпателност на законовата и подзаконова нормативна уредба е преодоляна с новия Закон за предучилищното и училищното образование, който предвижда създаване на държавен образователен стандарт за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

Новият стандарт, в частта за интеркултурно образование, МОН предвижда да бъдат включени правила, механизми, инструменти за решаване на проблемите на сегрегираното образование; стъпките за десегрегация; интеркултурната компетентност на учители, директори; организацията на работа в мултикултурна образователна среда, както и на контрола по изпълнение на политиката за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства²⁸.

²¹ Чл.53 ал.1, Всеки има право на образование

²² Отменен с § 6, т. 1 от ПЗР на Закона за предучилищното и училищното образование - ДВ, бр. 79 от 13 октомври 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.

²³ чл.4, ал.1

²⁴ чл.4, ал.2

²⁵ Чл.8, ал.2 от ЗНП

²⁶ Член 15 от ЗНП

²⁷ Член 22, ал.1 и 2 от ЗПУО

²⁸ Одитно доказателство № 1, стр.4

2. Финансово и информационно осигуряване на дейностите за образователна интеграция

2.1. Финансова осигуреност на образователната интеграция

Центърът за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства към министъра на образованието и науката е създаден, за да подпомага дейността на Министерството на образованието и науката по провеждане на политиката за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

Центърът разработва, финансира и подкрепя проекти, които имат за цел насърчаване равния достъп до качествено образование и подобряване на резултатите от възпитанието и обучението на децата и учениците от етническите малцинства²⁹. За изпълнението на дейността, Центърът формира приходна част от:

- а) средства получени от български, чуждестранни и международни финансиращи организации и институции;
- б) дарения и завещания;
- в) субсидия от републиканския бюджет чрез бюджета на МОН;
- г) други приходи.

Средствата от бюджета се използват приоритетно за сигуряване на допълващо финансиране на средствата по т.т. а) и б) и за издръжка на Центъра.

2.1.1. Усвоените средства от бюджета на Центъра за периода 2012-2014 г. са представени в следващата таблица:

Средствата, с които са финансирани проекти за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в Центъра за периода 2012-2014 г.

(в лв.)

Таблица № 1

Източници на финансиране	2011 г.		2012 г.		2013 г.		2014		2015 г.		Общо за периода 2012-2014 г.	
	планиран и ср-ва по бюджета на Ц-ра	усвоени средства	планирани ср-ва по бюджета на Ц-ра	усвоени средства	планирани ср-ва по бюджета на Ц-ра	усвоени средства	планиран и ср-ва по бюджета на Ц-ра	усвоени средства	планиран и ср-ва по бюджета на Ц-ра	усвоени средства	планиран и ср-ва по бюджета на Ц-ра	усвоени средства от проекти
1	2	4	6	7	9	10	12	13	15	16	18	19
Републиканск и бюджет	1 097 792	864 835	1 075 475	1 062 003	1 094 000	1 060 018	1 122 160	1 107 247	1 020 000	980 252	3 291 635	3 229 268
Ромски образователен фонд	150 081	149 938	200 816	200 816	-	-	-	-	-	-	200 816	200 816
Общо	1 247 873	1 014 773	1 276 291	1 262 819	1 094 000	1 060 018	1 122 160	1,107,247	1 020 000	980 252	3 492 451	3 430 084

Източник: Центърът за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства³⁰

Средствата предоставяни по бюджета на Центъра не бележат ръст и съществени отклонения през годините на периода.

Средства от Ромския образователен фонд не са получавани и усвоявани след 2012 г.

Утвърдените, със заповеди на министъра на образованието и науката, бюджети на Центъра за 2012 г.³¹, 2013 г.³² и 2014³³ г. съдържат:

²⁹ Чл.3 от Правилника за устройството, дейността и организацията на работа на Центъра

³⁰ Одитно доказателство № 5

³¹ Заповед № 09-318 от 22.03.2012 г.

³² Заповед № 09 -279 от 12.03.2013 г.

³³ Заповед № 09- 364 от 13.03.2014 г.

а) размер на общо разходи и

б) размер на разходни параграфи – 01-00 за заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения; 02-00 за други възнаграждения и плащания на персонала и 05-00 за задължителни осигурителни вноски от работодателя.

В проекто-бюджетите на Центъра³⁴, представяни в МОН, не се посочват сумите за финансиране на проекти и респективно не се утвърждават от министъра.

За целите на процедурата по одобряване на годишния бюджет на Центъра от Управителния съвет³⁵, е изготвено предложение за размера на средствата за финансиране на проектите, представляващ разлика между утвърдения бюджет от министъра, от който се приспадат сумите по посочените разходни параграфи и издръжката на Центъра.

Размерът на средствата за финансиране на проекти за образователна интеграция от Центъра се получава като резултативна/остатъчна величина. Разпределението на тези средства се одобрява от Управителния съвет на Центъра³⁶.

Подходът за определяне размера на бюджетните средства за финансиране на проектите и за издръжка на Центъра, създава риск за ефективността на провежданата образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

2.1.2. Уسوените европейски средства за периода 2012-2014 г. са представени в следващата таблица:

Уسوени европейски средства, по изпълнявани проекти от Центъра в партньорство с други структури в и извън страната, за периода 2012-2014 г.

(в лв.)

Таблица № 2

Проект	Период на изпълнение	Одобен бюджет	Уسوени разходи
1. Принос към ролята на образованието-обучаване на обучители", финансиран от НПО „Адра- България“, партньори Норвегия, Литва, Румъния, Португалия, Център за междуетнически диалог и толерантност „Амалипе“, България и община Кюстендил	01.04.2012 - 01.03.2013 г.	23 280	20 095
2. "Методология за работа с ромските семейства", финансиран от FSG - Испания	01.04.2012 - 01.03.2013 г.	4 401	3 425
3. "Учене в толерантност", финансиран от ЕС, партньор е Института по правата на човека в Кралство Дания / не е приключен. /	01.05.2013 - 30.04.2015 г.	967 822	668 376
4. "Изграждане на капацитет" по програма BG06 „Деца и младежи в риск“ финансиран от Финансовия механизъм на европейското икономическо пространство, партньор Съвета на Европа. / не е приключен. /	04.03.2014 – 31.03.2016 г.	1 955 800	504 160
Общо усвоени средства			1 196 056

Източник: Центърът за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства³⁷

³⁴ Одитно доказателство № 6

³⁵ Чл.12, т.7 от Правилника за устройството, дейността и организацията на работа на Центъра

³⁶ Одитно доказателство № 6

³⁷ Одитно доказателство № 7

2.1.3. За реализиране на целите на „Политиката за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование. Учене през целия живот“, извън проектите в Центъра, са изпълнявани проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007 – 2013 (ОПРЧР), финансирани със средства от Европейския социален фонд. В рамките на програмата са реализирани следните схеми³⁸:

а) BG051PO001 - 4.1.03 - Интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в образователната система. Целта на схемата е да създаде условия за успешна социална и трудова реализация на децата и учениците от етническите малцинства, които са попаднали или са застрашени да изпаднат в състояние на социално изключване, чрез подобряване условията за равен достъп до образование и обучение и засилване мотивацията за включване в образователния процес.

Дейностите, които се изпълняват по финансираните проекти, са насочени към продължаване на процеса по извеждане на децата от обособените ромски училища; адаптиране към учебния процес на отпадналите и необхванати от училището ученици; съхраняване и развиване на културната идентичност на етническите малцинства и други.

б) BG051PO001 - 4.1.05 - Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Схемата финансира същите дейности като тези по схема 4.1.03.

в) BG051PO001 - 4.1.06 - Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система. Допустимите дейности по схемата са – идентифициране на отпадналите ученици; мотивиране на отпадналите за връщане в образователната система; дейности за наваксване на пропуснатия учебен материал, включително допълнителни занимания за тези, чиито майчин език не е българския и други.

Финансираните дейности по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ в системата на образованието, подпомагат образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

За периода 2012-2014 г. по схемите са усвоени 21 449 665 лв.³⁹ За изразходваната сума са посочени: индикатор за изпълнение – 89372 брой лица, участващи в мерки, насочени към превенция на ранното отпадане от училище (деца, ученици, учители и родители) и индикатор за резултат – 32824 брой отпаднали ученици, отново интегрирани в образователната система. Липсва информация за броя на децата от етническите групи;

2.1.4. В отчетите за изпълнението на политиките и програмите на МОН към 31.12.2012 г., 2013 г. и 2014 г.⁴⁰, броят на децата от етническите групи се отчита само при изпълнение на проектите по конкурсни процедури, провеждани в Центъра. В досиетата на отделните бенефициенти се събират данни за етническия състав на целевите групи, но липсват доказателства за (документи/анкетни карти/декларации) самоопределянето на участниците⁴¹.

2.1.5. В отчетите за изпълнението на национални програми по отделни модули, имащи отношение към образователната интеграция на етническите малцинства, се отчита общ брой деца/ ученици, включени в обучение.⁴²

Съгласно ръководните принципи на Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, предпоставка за успешна образователна интеграция при сформирването на групите в детските градини и на паралелките в училищата е условието етническият състав на децата и учениците в тях да отразява

³⁸ Одитни доказателства №№ 1 и 2

³⁹ Одитно доказателство № 8

⁴⁰ www.mon.bg Отчети за изпълнението на политиките и програмите на МОН за 2012,2013 и 2014 г., по Политика за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в областта на средното образование, Програма 2: “Улесняване на достъпа до образование. Включващо/приобщаващо образование”, по продукт/услуга Приобщаващо образование за деца и ученици от етническите малцинства

⁴¹ Одитно доказателство № 9

⁴² www.mon.bg, Одитно доказателство № 14

пропорционално етнокултурните характеристики на населението в съответното населено място.

В системата на образованието е създадена различна практика относно събиране и отчитане на данни за етническия произход на децата и учениците.

Поради това, няма количествено измерване на резултатите от извършените дейности за образователна интеграция.

Подходът на отчитане на резултатите от финансираните проекти по национални програми и с европейски средства не регламентира реда за събиране на данни за етническия състав на участниците (целевите групи) в изпълняваните дейности и затруднява оценяване постигането на поставените цели, на планираните ефекти от изпълнението на политиката на образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

2.2. Информационно осигуряване на дейностите за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства

Предпоставка за успешното изпълнение на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства е наличието на единна информационна система, която да съдържа широк обхват данни.

При разработването на Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020 г.) е направен анализ⁴³ на информационното осигуряване на процесите за изпълнение на образователната политика и са изведени конкретни недостатъци:

а) за работещите в структурите от образователната система, за директорите на училища, учителите, възпитателите, педагогическите съветници, не е осигурен достъп до единна база от информация на МОН за осъществяване на образователно-интеграционните дейности.

б) не е създадена организация за централизирано събиране на информация за обработка и планиране на проектни дейности, свързани с образователната интеграция.

в) не се използват възможностите на съвременните технологии за: методическо взаимодействие между педагогическите специалисти по места; осигуряване на актуална информация относно образователната интеграция с оглед на оценка на ситуацията в различни аспекти и вземане на управленски решения на различни институционални нива.

За преодоляване на недостатъците, в Плана за действие за изпълнение на Стратегията⁴⁴ е предвидено „изграждане на електронна платформа, базирана на сървър на МОН, за набиране и популяризиране на добър опит от заинтересованите страни по разработване и прилагане на политики и мерки в областта на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства“, със срок за изпълнение до средата на 2016 г.

Изграждането на платформата цели да подпомогне интеграционните политики, чрез създаване на ефективна система за информационно осигуряване за наблюдение, оценка и контрол на резултатите.

Липсва единна база от информация за провежданите дейности по образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

Това не позволява извличане на данни по определени показатели за вземане на информирани управленски решения за корективни действия по изпълнение на политиката в областта.

⁴³ www.mon.bg, Одитно доказателство № 10

⁴⁴ www.mon.bg Одитно доказателство № 11

3. Координация на дейностите по образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства

3.1. За ефективното провеждане на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства е необходимо да бъде изграден механизъм, чрез който се осъществява координация и взаимодействие между всички структури, провеждащи интеграционна политика.

В Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2010 – 2015 г.) от МОН е идентифицирана липса на адекватен специализиран организационно-административен механизъм за инициране, координиране и контролиране на ефективна образователна политика и за равнопоставена интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

В Националния план за действие на „Десетилетие на ромското включване“ (2005 – 2015 г.), със срок 2005 г., е планирано създаване в МОН на специализиран отдел за координиране, текущ мониторинг и оценка на Стратегията за интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

В Плана за действие за изпълнение на Стратегията за интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2015 – 2020 г.) е предвидено разработване на механизъм за осигуряване на координация и взаимодействие между заинтересованите страни за провеждане на интеграционни политики – отговорни институции МОН, РИО, общини, детски градини и училища.

*През анализирания период не е създаден и утвърден координационен механизъм между структурите, провеждащи образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.*⁴⁵

Липсата на координационен механизъм затруднява обединяването и синхронизирането на усилията на структурите в цялостен интегриран подход за ефективна образователна интеграция и за постигане на устойчивост на резултатите.

През 2015 г. в МОН е създадена работна група по изпълнение на годишните планове за реализация на Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020 г.), с координиращи функции между регионалните инспекторати по образованието, общини и детски градини и училища. Предоставена е заповед за формиране на работната група и утвърдени правила за работа за координация по изпълнение Плана за действие на стратегията⁴⁶.

3.2. Центърът за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, който подпомага изпълнението на стратегическите цели, принципите и направленията, формулирани в Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2010 – 2015 г.) и ПД на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.), координира своите дейности в оперативен порядък – чрез писмена комуникация, съгласувателни процедури, участие в комитети за наблюдение, заседания и други⁴⁷.

В Центъра няма изграден и утвърден механизъм за координация и взаимодействие на провежданата от него дейност с други структури, провеждащи образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

---

⁴⁵ Одитно доказателство № 8

⁴⁶ Одитно доказателство № 8

⁴⁷ Одитно доказателство № 15

II. Изпълнение на политиката по образователна интеграция на етническите малцинства от регионалните инспекторати по образование и Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

1. Организационно-методическа и контролна дейност на регионалните инспекторати по образование в детските градини и училища за провеждане на образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

1.1. Регионалните инспекторати по образованието създават условия за провеждане на държавната образователна политика на територията на областта⁴⁸.

Част от основните функции и специфични дейности, които изпълняват и имат отношение към темата са:

а) инспектира и анализира цялостната организация на образователно-възпитателния процес в детските градини и училищата, както и дейностите в обслужващите звена;

б) организира, координира и участва в прилагането на национални и регионални програми и проекти в детските градини, училищата и обслужващите звена на територията на съответната област;

в) разработва програми и стратегии за развитие, функциониране и усъвършенстване на образователни структури на територията на областта, за професионалното образование и обучение, превенции, интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания.

Въпреки различната етническа структура на населението на територията на отделните области, 28-те РИО инспектират, организират и координират изпълнението на едни и същи задачи и подпомагат постигането на общи цели⁴⁹:

- обхващане на деца в задължителна предучилищна подготовка с цел успешното им включване в образователната система;

- обхващане на ученици в задължителна училищна възраст в образователната система с цел превенция на отпадането от училище;

- подобряване на качеството на образователните услуги в етнически смесени детски градини и училища чрез повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти;

- осъществяване на дейности за развиване на културната идентичност на децата като фактор за взаимното опознаване и създаване на атмосфера на уважение и разбирателството.

1.2. От всички регионални инспекторати са изпълнявани задачи/дейности общовалидни за всички образователни субекти, представени подробно в Приложение № 2, а част от тях са:

а) участие в разработването на областни стратегии, както и на общински програми за образователна интеграция на учениците от различните етнически групи и в неравностойно социално положение, в т.ч. в разработването на областна стратегия за интегриране на ромите⁵⁰;

б) предоставяне, на директорите на училища, на информация за национални програми и такива с европейско финансиране, по които образователните структури могат да кандидатстват, с цел провеждане на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;

в) изготвяне на годишен план на съответното РИО за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, въз основа на годишните планове на училищата, изготвени от директорите за провеждане на същата политика;

г) планиране на дейности от РИО, съобразени с общинските и областните политики за интеграция и със спецификата на региона;

⁴⁸ Чл.2, ал.2 от Правилника за устройството и дейността на РИО

⁴⁹ Одитно доказателство № 16

⁵⁰ РИО-Ямбол

- д) подпомагане на училищните ръководства за формиране на подходящ социално-психологически климат за провеждане на интеграционна образователна дейност;
- е) извършване на проверки за качеството на образователния процес по чужд език при работа с деца билингви, с цел подобряване резултатите от тяхното обучение;
- ж) извършване на проверки за осигуряване на целодневната организация на обучение в началния етап на основната образователна степен;
- з) подпомагане на организацията, осъществяване на координация и методическо консултиране, контрол и мониторинг по изпълнението на дейностите по национални програми и европейски проекти;
- и) упражняване на контрол в училищата, в които има риск от преждевременно отпадане от образователната система, по прилагането на мерки в следните направления: работа с учениците за улесняване адаптацията им към училищната среда; работа за редовно посещаване на учебните занимания; работа с родители и учители;
- й) текущи проверки за наличие/липса на фактори, подпомагащи/препятстващи процеса на интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

1.3. Поради специфичните проблеми на етноса, преобладаващ в съответния регион, са планирани и извършвани и специфични задачи/дейности от отделни регионални инспекторати:

1.3.1. РИО-Кюстендил планира:

- а) подпомагане извеждането на децата от ромския квартал и интегрирането им в училищата в града. На територията на областта има 3 сегрегирани училища;
- б) насочване на най-малко 10 семейства с деца в предучилищна възраст към обучение и предучилищна подготовка в подготвителни групи в училища и детски градини в централната част на града;
- в) през всяка следваща учебна година инспекторатът има за цел, броят на записаните деца в централните училища да се увеличава с 5 на сто. Това цели приобщаване и подготовка на децата в мултиетническа среда.

1.3.2. РИО-Пловдив изпълнява собствена програма за намаляване дела на преждевременно напусналите образователна система, като преобладаващи са учениците с ромски произход.

1.3.3. От РИО-Сливен е направена проверка за включване на разпоредби в правилниците на детските градини и училища, гарантиращи толерантно отношение на педагогическите специалисти към деца и ученици от етническите малцинства.

1.3.4. От РИО-Варна е изготвена информация за осигуряване на допълнително обучение в училищата и реализиране на дейности по интеркултурно образование в област Варна за учебна година 2013/2014 по конкретни индикатори:

- брой училища/целодневни детски градини и обединени детски заведения, в които е осигурено допълнително обучение по чл. 112, ал. 2⁵¹ и чл. 114, ал. 1 и 2⁵² от ППЗНП през учебната 2013/2014 г.;

⁵¹ **Чл. 112.**(1) Учениците от I клас, които не са усвоили учебното съдържание, както и ученици от II до IV клас включително, които имат годишна оценка слаб (2) по един или повече учебни предмети от задължителната или задължителноизбираемата подготовка, не повтарят класа.

(2) За учениците по ал. 1 се организира допълнително обучение по време на лятната ваканция при условия и по ред, определени със заповед на директора на училището. При необходимост допълнителното обучение може да продължи и през следващата учебна година.

⁵² **Чл. 114.** (1) За ученици, застрашени от отпадане, училището с помощта на регионалните инспекторати по образованието и съвместно с общината, училищните настоятелства и други органи и организации създава допълнителни образователни възможности, като организира и провежда:

1. индивидуални програми за психологопедагогическо въздействие на ученика;
2. допълнителна работа с учениците по време на учебните занятия и през ваканциите;
3. извънкласни и извънучилищни дейности, съобразени с образователните потребности и с интересите на ученика;
4. консултации и насочване към професионално обучение съобразно възрастта и интересите на ученика.

(2) (Нова - ДВ, бр. 51 от 2009 г.) За ученици, които постъпват в I клас без удостоверение за завършена подготвителна група или подготвителен клас, както и за ученици, за които в удостоверението за завършена подготвителна група или подготвителен клас е посочено, че нямат училищна готовност, училището с помощта на регионалния инспекторат по образованието и съвместно с общината, училищното настоятелство и други органи и организации организира и провежда

- брой деца и ученици, на които е осигурено допълнително обучение по чл. 112, ал. 2 и чл. 114, ал. 1 и 2 от ППЗНП през учебната 2013/2014 г.;
- брой училища/ целодневни детски градини и обединени детски заведения, в които се реализират дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства;
- брой създадени клубове по интереси, насочени към съхраняване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства;
- брой организирани занимания по интереси, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства;
- брой сформирани групи по свободноизбираема подготовка, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.

1.4. Наследен от миналото проблем на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства е наличието в помощните училища на деца без увреждания от етническите малцинства⁵³.

1.4.1. За решаване на проблема в Националния план за действие „Десетилетие на ромското включване“ (2005-2015 г.) са предвидени дейностите⁵⁴:

а) осъществяване на контрол от МОН, съвместно с РИО и общините, за недопускане в помощните училища на деца без увреждания от етническите малцинства.

Определеният срок за осъществяване на контрола предполага да е текущ и е свързан с период от 10 години (2005-2015 г.).

С приемането на Наредба № 1 от 23.01.2009 г. за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания, обучението в помощните училища се организира само за деца с умерена, с тежка умствена изостаналост, както и с множество увреждания.

Съгласно Наредбата, процедурата за прием на дете или ученик с увреждане, изисква насочване от екип за комплексно педагогическо оценяване в РИО към експертна комисия към МОН, с което е ограничена възможността в помощните училища да попадат ученици, подбрани на основание други критерии, освен предвидените в наредбата.

Въпреки приетата Наредба, текущо не е осъществяван тематичен съвместен контрол от МОН, РИО и общините⁵⁵.

Планираната дейност за осъществяване на контрол не е изпълнявана, поради което не е използвана възможността за установяване и анализиране на проблемите наследени от предходни периоди, както и за предприемане на мерки за тяхното решаване.

б) осъществяване на контрол от МОН, съвместно с РИО и общините, върху приема в детските градини и училища за недопускане формирането на етнически групи и паралелки, срок (2005-2015 г.).

Тази дейност е планирана за изпълнение и в Плана за действие на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020 г.). Отговорностите за изпълнение на дейността отново са определени на МОН, съвместно с РИО и общините.

Въпреки текущия характер на дейността, в регионалните инспекторати по образованието не са планирани и не са извършвани тематични проверки за приема в детските градини и училища за недопускане на етнически групи и паралелки⁵⁶.

подходящи форми за допълнителна работа през началния етап на основното образование, включително допълнително обучение за усвояване на книжовния български език.

⁵³ www.nccedi.government.bg/Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства одобрена 2004 г., р/л Идентифициране на проблемите, т.2.1.2

⁵⁴ Одитно доказателство № 17

⁵⁵ Одитно доказателство № 18

⁵⁶ Одитно доказателство № 18

Причината е във възприетото мнение на преобладаващата част от регионалните инспекторати, че няма регистрирани сигнали и жалби⁵⁷ на територията на съответната област за сформирание на групи в детските градини или паралелки в училищата на етнически принцип, подробно отразено в **приложение № 2**.

Друга причина посочена от регионалните инспекторати е чувствителността на темата, поради което тематичните проверки са част от изпълнявани общи проверки⁵⁸.

В рамките на общо формулираните проверки се проверяват рискови фактори, които затрудняват интеграцията⁵⁹:

- слабо владеене на българския език;
- ниски образователни резултати;
- отсъствия и отпадане от училище

1.4.2. Националният план за действие „Десетилетие на ромското включване“ (2005-2015 г.) включва и други дейности с отговорности за МОН, РИО и общини:

а) разработване на общински програми и планове за действие с бюджет за образователна интеграция на децата и учениците и с график за десегрегация на училищата и детските градини в обособените ромски квартали.

б) идентифициране на приемни детски градини и училища, към които да бъдат насочвани деца и ученици от етнически обособени детски градини и училища.

в) интеграция на деца и ученици от етнически обособени детски градини и училища чрез преместването им извън ромските квартали и закриване на етнически обособени детски градини и училища при осигуряване на необходимия транспорт и зачитане на желанието на родителите.

Информация за изпълнението на тези дейности от МОН и регионалните инспекторати не е събрана и предоставена⁶⁰.

Причините, посочени от министерството, да не се наблюдава процеса на десегрегация са:

- не се събират данни за етническия състав на децата и учениците, включително данни за броя на учениците от „ромските училища“, поради което не могат да бъдат идентифицирани приемните училища;
- поради демографската структура на някои общини и малки населени места, наличие на училища, в които се обучават основно деца от ромски произход.

1.4.3. Отговорна функция на регионалните инспекторати по образование е контрол по осъществяване на образователния процес, в т.ч. на провежданата образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства. Анализът на политиките за образователна интеграция, направен за предходен период в Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020), съдържа информация за определяне на експерт във всеки регионален инспекторат, който да отговаря за образователната интеграция.

Изискана е информация относно упражнен контрол от експерти по интеркултурно образование в регионалните инспекторати.

Осъществявано е съвместяване на функции и дейности за образователна интеграция на етническите групи от различни експерти на съответния регионален инспекторат⁶¹

В отделни региони/области не са извършвани тематични проверки, в друга част са извършвани общи проверки, обхващащи проблемите на образователната интеграция.

От конкретни инспекторати са извършвани проверки на тема „Контрол върху постигнатите резултати от националното външно оценяване в училища където е

⁵⁷ Одитно доказателство № 19, РД-И-52

⁵⁸ РИО-Хасково

⁵⁹ РИО-Силистра

⁶⁰ Одитно доказателство № 8

⁶¹ Одитно доказателство № 20

невъзможна десегрегацията“⁶²; „Контрол върху мерките за повишаване качеството на образование и на постигнатите резултати в сегрегирани училища, в които се обучават 100 % ученици от ромски произход“⁶³; „Възможности за повишаване качеството на образование в училища с деца - билингви“⁶⁴; „Социализиране и приобщаване на децата и учениците в социален риск“⁶⁵.

1.5. Реализирането на проекти от РИО със средства от национални и оперативни програми е свързано с планиране и отчитане на показатели/индикатори, например - общ брой деца/ученици и брой деца/ученици от малцинствените групи. За допускане до финансиране, за успешно приключване на конкретен проект и отчитане постигането на планираните показатели/индикатори е необходимо събиране на информация за участниците.

Резултатите са:

а) в РИО в област Варна, се събират данни за общ брой ученици за учебна година, в т.ч. самоопределящи се като друг етнос. Изготвени са графики с тези данни, които показват процентното съотношение на самоопределили се като друг етнос в общия брой ученици по класове от I до XII клас в конкретни училища от областта⁶⁶.

б) в РИО-Кюстендил за учебни години 2012/2013 и 2014/2015, за реализиране на цел „Осигуряване правото на равен достъп до качествено образование на деца и учениците от етнически малцинства“, е събирана информация за броя на децата от ромски произход от предучилищна възраст и техните адреси, ползвайки данни от ГРАО.

в) в РИО-Ямбол се разработва и изпълнява Програма за приобщаване на родители-роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот, по която очакваните резултати са: брой привлечени родители – роми и брой участници родители – роми.

В отделни инспекторати са събирани данни за етническия произход на децата и учениците, от преобладаващата част от тях не е предоставена информация за събрани данни.

С дейността си регионалните инспекторати по образование подпомагат участието на училища и детски градини в проекти, финансирани по национални и оперативни програми и извършват координация и наблюдения на дейностите по образователната интеграция.

Контролът по изпълнение на политиките за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, осъществяван от регионалните инспекторати по образованието, не е в достатъчна степен ефективен.

Причините за неефективния контрол са:

- в структурата на инспекторатите функциите на експерт по интеркултурно образование се съвместяват;

- не е регламентиран начин за събиране на информация за етническата принадлежност на децата и учениците в системата;

- не е разработен и прилаган стандарт за образователна интеграция;

- няма система/правила за контрол по изпълнение на политиката за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.⁶⁷

---

⁶² РИО-Пазарджик

⁶³ РИО-София регион

⁶⁴ РИО-Сливен

⁶⁵ РИО-София регион

⁶⁶ Одитни доказателства № №19 и 20

⁶⁷ Одитни доказателства № 19 и № 20

2. Дейност на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

2.1. Органи за управление на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

В глава Втора на Правилника за устройството, дейността и организацията на работа на Центъра са определени органите за управление – управителният съвет (УС) и директорът. Председател на УС е министърът на образованието или упълномощен от него заместник-министър. УС се състои от председател и 10 члена, от които: шест от членовете са от министерства, определени с правилника, трима са представители на юридически лица с нестопанска цел, работещи в областта на интеграцията на малцинствата и един е представител на Националното сдружение на общините в Република България.

В Правилника са регламентирани функциите на УС⁶⁸ и е определен минималния брой на заседанията в рамките на календарната година – 3 заседания⁶⁹. Заседанията на УС и взетите решения са легитимни при присъствието на две трети от членовете. Министърът на образованието и науката със заповед⁷⁰ през 2013 г. определя нов състав на УС във връзка с настъпилите персонални промени във ведомствата и организациите. Със заповед⁷¹ в същата година министърът променя състава на УС, независимо, че мандатът не е изтекъл, а със заповед № РД 09-1390 от 10.09.2014 г. отново УС е с променен състав. В предходен период със заповед⁷² освен членове на УС е определено и възнаграждението на членовете от квотата на юридическите лица с нестопанска цел, в размер на една минимална работна заплата за страната.

На 15.04.2014 г. УС приема „Правила за работа на Управителния съвет на Центъра по образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“⁷³. С писмо⁷⁴ от 08.10.2015 г. директорът на Центъра уведомява, че към момента в Центъра няма информация за утвърден предишен вариант на Правила за работа на УС.

При анализ на предоставената документация⁷⁵ се установи, че за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.:

а) задълженията на УС са изпълнявани нерегулярно и в несъответствие с изискванията на ПУДОР за определен минимум от заседания.⁷⁶

б) заседанията на УС не са провеждани в пълен състав;

в) разглежданите въпроси основно са за приемане плана и бюджета за годината и отчета за дейността на Центъра за съответната година, както и други текущи въпроси;

г) няма решения на УС по направените препоръки в мониторинговите доклади за ефекта и степента, в която са постигнати стратегическите цели на Центъра и за подобряване работата на Центъра;

На проведените заседания за периода 01.01.2012 – 31.12.2014 г., от Управителния съвет са разгледани ограничен брой от въпроси и проблеми, взетите решения са формални и малко от тях решават проблеми на дейността на Центъра за степента на изпълнение целите на Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства(2010-2015)⁷⁷. Дискусиите по въпросите за привличане на средства за реализиране и подкрепа на проекти приключват без решения.

⁶⁸ Член 12 от Правилника за устройството, дейността и организацията на работа на Центъра

⁶⁹ Чл. 13 от Правилника

⁷⁰ Одитно доказателство № 21

⁷¹ Одитно доказателство № 22

⁷² Одитно доказателство № 23

⁷³ Одитно доказателство № 24

⁷⁴ Одитно доказателство № 25

⁷⁵ Одитно доказателство №26

⁷⁶ чл. 13 от ПУДОР на Центъра

⁷⁷ Одитно доказателство № 27

Управителният съвет не реализира ефективно своите отговорности, с което не подпомага дейността на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

Причината е в честите персонални промени в министерството, което налага смяна на неговия състав.

2.2. Отчитане резултатите от изпълнението на тригодишните програми за дейността на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

Дейността на Центъра се осъществява по тригодишна програма, приета от Министерския съвет, която съдържа приоритетите и мерките, предстоящи за финансиране от Центъра⁷⁸. През одитирания период действащи са две тригодишни програми - за периода 2010 г. - 2012 г. и за периода 2013 г. – 2015 г.

Съгласно изискванията на Правилника за устройството, дейността и организацията на работа на Центъра, Управителният съвет одобрява 3-годишната програма за дейността на Центъра и я предлага на министъра на образованието и науката за внасяне в Министерския съвет.⁷⁹

2.2.1. Тригодишната програма (2010-2012 г.)⁸⁰ отразява стратегическите цели, принципите и направленията, формулирани в Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2010-2015 г.). Тя е одобрена от Управителния съвет⁸¹ и приета от Министерския съвет⁸².

Доклад за изпълнение на Тригодишната програма (2010-2012 г.) не е изготвен⁸³. Не се реализира възможността за отчитане на напредъка от провежданата образователна интеграция и за вземане на своевременни управленски решения за подобряване дейността в областта.

2.2.2. В Тригодишната програма (2013-2015 г.)⁸⁴ е планирана дейността на Центъра за изпълнение на стратегическите цели както на Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2010-2015 г.), така и на Плана за действие на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 г. – 2020 г.). Това оказва влияние върху формулировката на една от целите за новия период, „приобщаване и приемане на родителите – роми към образователния процес и засилване участието им в училищния живот“, с което фокусът е поставен върху един етнос и се стеснява обхвата на етническите групи, върху които ще се въздейства. Приета е с Протоколно решение № 9.1 на от 06.03.2013 г. на МС, а два месеца по-късно директорът на Центъра запознава УС с решението на МС, без да е одобрена от УС.⁸⁵

Не е спазен регламентираният ред за изготвяне, одобряване и приемане на тригодишната програма за дейността на Центъра.

Причините за приемането на програмата от МС, преди да е одобрена от УС са – изтекъл мандат на УС и липса на сформирани нов състав със заповед на министъра на образованието и науката.

Доклад за изпълнение на Тригодишната програма (2013-2015 г.) е изготвен през ноември 2015 г. Към месец януари 2016 г. не е обсъждан на заседание на Управителния съвет и няма решение за неговото приемане и предоставяне на министъра на образованието и науката за внасяне в Министерския съвет⁸⁶.

⁷⁸ Чл.4, ал.1 от Правилника за устройството, дейността и организацията на работа на Центъра

⁷⁹ Член 12, т. 1,

⁸⁰ www.coiduem.mon.bg

⁸¹ Одитно доказателство № 28

⁸² РМС № 601/02.09.10 г.

⁸³ Одитно доказателство № 25

⁸⁴ www.coiduem.mon.bg

⁸⁵ Одитно доказателство № 6

⁸⁶ Одитно доказателство № 6,

Отново не е реализирана възможността за оценяване дейността на Центъра по изпълнение на стратегически цели в областта на образователната интеграция и за вземане на управленски решения за корективни действия.

3. Подбор и реализация на проектите, финансирани от Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

3.1. Адекватност на конкурсните процедури на Центъра

Образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства е комплексен процес, който успешно може да бъде подпомогнат посредством финансиране на подходящи дейности, насочени към осигуряване на равен достъп до качествено образование в мултикултурна образователна среда. Постигането на целите зависи до голяма степен от адекватността на конкурсните процедури на Центъра - доколко същите са основани на анализ на текущото състояние и потребностите на целевите групи, като се отчита и ефекта от изпълнените до момента дейности.

Обявяването на конкурсните процедури на Центъра се осъществява по приоритети и теми, определени в Тригодишната програма, приета с решение на МС и утвърдена Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.⁸⁷

През одитирания период приоритетите в конкурсните процедури на Центъра търпят развитие, като в приложение № 3 е представена подробна информация за основните и специфичните цели на всяка конкурсна процедура. Ключовите направления, в които Центъра предлага финансова подкрепа са⁸⁸:

Приоритети	Дейности
Осигуряване на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства.	<ul style="list-style-type: none"> - дейности, свързани с осигуряване на равен старт на деца и ученици от етническите малцинства; - дейности, свързани с адаптация на деца в детските градини и ученици в началните училища, за които българският език не е майчин; - дейности, свързани с подобряване на учебната и възпитателна среда в училище; - дейности за задържане и за насърчаване на учениците от етническите малцинства да продължат образованието си и след задължителното училищно обучение. - образователна подкрепа при необходимост за постъпване в гимназия, колеж и университет; - дейности за създаване на условия за ранно професионално ориентиране и кариерно развитие.
Въвеждане и развиване на разнообразни форми на интеркултурно образование, насочено към запазване и развитие на културната идентичност на етническите малцинства при деца и ученици	<ul style="list-style-type: none"> - дейности, свързани с обучения на учители, работещи в мултикултурна среда с включване на компонент „Интеркултурна компетентност“; - дейности, свързани с обмяна на добри практики на учителите, работещи в мултикултурна среда; - дейности, свързани с придобиване на знания от децата и учениците за културата на

⁸⁷ Одитно доказателство № 29

⁸⁸ Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

	<p>етническите малцинства, живеещи в България;</p> <ul style="list-style-type: none"> - дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връстници, в интеграционна мултикултурна среда: <ol style="list-style-type: none"> 1. Създаване на клубове по интереси; 2. Сформиране на групи по свободно избираема подготовка (СИП) в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; 3. Изкуства; 4. Традиционни занаяти; 5. Проучвания, провеждани от деца и ученици, свързани с културната им идентичност.
<p>Ефективна работа с родителите на децата и учениците от етническите малцинства, за превенция на отпадащите ученици и намаляване броя на безпричинните отсъствия.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дейности, ориентирани към родителите на ромските деца, за повишаване на интереса и мотивацията им за образованието на децата им; - дейности, свързани с прилагане на добри практики в съвместната работа с децата, учениците и техните родители; - дейности, свързани със създаване и прилагане на система и методика за работа с родители на деца и ученици от етнически малцинства; - дейности, свързани с представяне на детската градина и училището като привлекателно място за децата и техните родители; - дейности, свързани със създаване на предпоставки и изграждане на родителски клубове; - дейности, свързани с участието на родителите в комисии и екипи за изработване на стратегии, планове и програми.

В конкурсните процедури на Центъра в периода 2012-2014 г. няма конкретни изисквания към целевите групи, като допустими за финансиране са **всички** деца и ученици, които участват в процеса на образователна интеграция; учители, работещи в мултиетническа среда и родители на деца и ученици, които участват в процеса на образователната интеграция.⁸⁹ В аналогична схема, финансирана по ОПРЧР, е предвидено най-малко 30 на сто от участниците във всеки проект да бъдат деца и ученици от етнически малцинствени групи, които се намират или са застрашени от попадане в състояние на изключеност от образователния процес, поради трудности от културно и езиково естество.⁹⁰

Липсата на такова изискване в конкурсните процедури на Центъра поражда рискове да бъдат финансирани проекти с участието на минимален брой деца и ученици от етническите малцинства. Липсата на фокус създава предпоставки за намаляване на ефекта от дейността и непостигане на целите на Центъра. В допълнение на това при подаване и отчитане на изпълнението на проектите в Центъра не са представяни

⁸⁹ Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

⁹⁰ http://ophrd.government.bg/view_doc.php/5367 Насоки за кандидатстване по схема BG051PO001-4.1.05 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства“ на ОПРЧР

доказателства за етническият състав на участниците в проекта, което допълнително ограничава възможностите за ефективен контрол дали средствата действително се изразходват за преодоляване на проблемите пред образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.⁹¹

През одитирания период обявяването на всяка конкурсна процедура не е предхождано от специален анализ на потребностите на целевите групи, който да отчита текущото състояние и ефектите от постигнатите резултати до момента на откриване на съответната процедура.⁹² Мониторинговият доклад за оценка на ефекта от конкурсната процедура от 2011 г. е приет в края на 2012 г.⁹³ Мониторинговите доклади за оценка на ефекта от конкурсните процедури от 2012 г. са приети в края на 2013 г., което на практика не позволява резултатите от тях да бъдат използвани своевременно при откриване на процедурата през 2013 г.⁹⁴ Аналогично мониторинговият доклад за оценка на ефекта от конкурсната процедура от 2013 г. е приет през м. февруари 2015 г., което отново затруднява предприемането на **своевременни мерки** за актуализация на дизайна на схемата.⁹⁵

Обявяването на нови конкурсни процедури без да се вземе предвид своевременно анализът на постигнатите до момента резултати поражда риск от вземане на мерки със закъснение и не създава гаранции, че в бъдеще ще бъдат финансирани дейностите с най-голям принос към десегрегацията на етническите малцинства.

От Центъра не са предоставени доказателства за това какви действия са предприети по отношение на повтарящите се препоръки в мониторинговите доклади, за координиране на дейностите и програмите си с други структури и донори⁹⁶; за инициране на конкретни действия и създаване на механизми, които да гарантират включване на децата от етническите малцинства в процеса на образование още от 3-годишна възраст. Липсват и целенасочени действия за изпълнение на препоръките за разработване на мерки и механизми, в сътрудничество с МОН и съответните институции, за стимулиране на дейности, които позволяват мултиплициране без проектни ресурси и за разрешаване на идентифицираните проблеми с липсата на продължаване на образованието на учениците, особено на ромските момичета след 8 клас.⁹⁷

Липсата на своевременна реакция, на база мониторинговите доклади, за разрешаване на идентифицираните проблеми и изпълнение на отправените препоръки, наред с текущият негативен ефект върху дейността, поставя въпроса за ползата от тези доклади. Безрезултатното разходване на публични средства за оценка на ефекта от дейността не може да бъде определено като успешно управленско решение на фона на ограничения финансов ресурс.

Като цяло конкурсните процедури на Центъра поставят проблемите на образователната интеграция, като са насочени към три основни области за интервенция – работа с деца, работа с родители и дейности, свързани с обучения на учители. Допълнителните усилия и предприемането на своевременни действия за активизиране на сътрудничеството с местните власти, приоритетното подкрепяне на дейности, с по-големи възможности за мултиплициране на резултатите, както и осъзнаването, че образователната интеграция е невъзможна без социална интеграция, биха способствали за преодоляване на съществуващата сегрегация. Интегрираният подход за подкрепа и обединяването на усилията на всички институции и власти, в т.ч. и посредством мерки за промяна на социалния статус на хората от етническите

⁹¹ Одитни доказателства №№ 9 и 34

⁹² Одитно доказателство № 29

⁹³ Одитно доказателство № 35

⁹⁴ Одитно доказателство № 35

⁹⁵ Одитно доказателство № 35

⁹⁶ Например- Структурни фондове, УНИЦЕФ, фондация „Америка за България“

⁹⁷ Одитно доказателство № 35

малцинства, е единствената възможна форма за постигане на ефективна и трайна образователна интеграция.

3.2. Създадени условия за обективна оценка на проектните предложения

Ключова предпоставка за постигане на целите на образователната интеграция и провеждането на обективен подбор на проектните предложения е използването на измерими критерии и показатели за оценка на качеството.

Критериите и показателите за оценка на проектите са част от Насоките за кандидатстване по конкурсните процедури на Центъра. Оценката се извършва по пет-степенна оценителна скала⁹⁸, като в насоките за кандидатстване липсват указания за поставянето на различните оценки.⁹⁹ Скалите „задоволително“, „частично задоволително“ и „незадоволително“ са твърде субективни и семантично еднакви, за да осигурят ефективен подбор на проектните предложения.

Наред с това, Насоките за кандидатстване съдържат субективни критерии и показатели за оценка, като например: „Задоволително ли е равнището на ангажираност и участие на партньорите в проекта?“ и „Задоволително ли е съотношението между прогнозните разходи и очакваните резултати?“ без да е дефинирано какво е задоволителното равнище и съотношение и каква следва да е оценката, в случай че няма партньор по проекта. Насоките за кандидатстване съдържат въпроси за оценка на качеството на бюджета, които не фигурират в Таблицата за оценяване.^{100,101} По този начин липсва яснота ще бъде ли извършена такава проверка, по какъв начин ще бъде документирана и какво ще бъде влиянието на резултатите от нея върху оценката на проектното предложение.

В Насоките липсват още и указания за формиране на оценката за оперативен капацитет, в случаите когато освен водеща организация има и партньор по проекта.¹⁰²

Липсата на указания, наред с липсата на обективни критерии и показатели за оценка, поражда рискове от субективизъм в процеса на оценяване, развитие на корупционни практики и финансиране на проекти със съмнителен принос за постигане на целите на Центъра.

В резултат на наличието на неизмерими критерии и показатели за оценка са създадени предпоставки за необосновано субективно третиране на кандидатите. През одитирания период се наблюдават сериозни диспропорции в оценките на оценителите¹⁰³, които в конкретни случаи, като например проекти № 33.08.-2011/020, № 33.10-001, № 33.10-055, № 33.10-43, № 33.11-043 и № 33.11-068 достигат до почти 40 т. разлика при 100 възможни.¹⁰⁴

Капе № 1

Установени лоши практики, липса на аргументация и значителни различия в оценките на оценители

Проектно предложение № 33.08-10 не съдържа индикатори за изпълнение и резултат и не става ясно по какъв начин е извършена оценката на въпроса „Съдържа ли проектното предложение обективно проверими индикатори за изпълнение, резултати, устойчивост и мултиплициране на ефекта от проекта?“ и на каква база са поставени точките в индивидуалните оценъчни таблици. В допълнение на това, отделните оценители са поставили различни точки от максималната до почти минималната за тази липсваща информация. По показателя за иновативност в предложените подходи и методика оценките варират от най-ниската до най-високата. Сериозни диспропорции има и в оценката доколко необходими са

⁹⁸ незадоволително; частично задоволително; задоволително; добро и много добро

⁹⁹ Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

¹⁰⁰ Например: Спазена ли е структурата на бюджета?; Правилно ли са разпределени разходите по отделните бюджетни пера?; Правилно ли е пресметнат бюджетът? и др.

¹⁰¹ Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

¹⁰² Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

¹⁰³ Одитни доказателства №№ 36, 37, 38, 39, 40, 41

¹⁰⁴ Одитни доказателства №№ 37.3., 39.3., 42.10., 43.9., 44.11. и 45.3

предложените разходи по проекта, направена ли е обосновка на разходите и задоволително ли е съотношението между прогнозните разходи и очакваните резултати и др.¹⁰⁵

По проект № 33.10-012 има съществена разлика между индивидуалните оценки на членовете на оценителната комисия. Например, по показателя задоволително ли е равнището на ангажираност на партньора оценките варират от „частично задоволително“, „задоволително“, „добро“ до „много добро“. Почти аналогично е положението при показателите за достатъчност на капацитета на водещата организация и партньора по проекта, съответствие на целите, доколко ясно са дефинирани и стратегически избрани участниците в проекта, ясен и изпълним план за действие, където оценките варират от „задоволително“, през „добро“ до „много добро“. Една от индивидуалните оценъчни таблици е попълнена с молив, а останалите са омастилени, като са налице данни за поправка на оценките.¹⁰⁶

По проект № 33.10-32 със средна обща оценка 62 т. има съществени различия в оценките на отделните оценители, като индивидуалните оценъчни таблици не са датирани.¹⁰⁷

От одиторския доклад по проект № 33.09-049 е видно, че разходите за възнаграждения на административния персонал надвишават допустимите 10 на сто. Това обстоятелство не е установено от оценителната комисия при оценката на проектното предложение, което е показател за пропуски в оценителния процес.¹⁰⁸

През одитирания период не са създадени условия за обективна оценка на проектните предложения, като липсата на адекватна система за оценяване поражда рискове за значителен субективизъм, развитие на корупционни практики и непостигане на целите на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

3.3. Риск за двойно финансиране на проектните предложения

Ефикасното разходване на публичния ресурс, особено на фона на съществуващите финансови рестрикции през последните години, изисква прилагането на ефективни системи за контрол и проверка за двойно финансиране на дейности и целеви групи, с цел ефективна защита на публичния интерес и предотвратяване разпиляването на финансов ресурс.

Съгласно насоките за кандидатстване, в конкурсните процедури на Центъра могат да участват единствено държавни и общински детски градини, училища и обслужващи звена; регионални инспекторати по образованието; държавни висши училища и общини. Кандидатът и партньорите не се допускат до участие в процедурата, ако:

- имат неизпълнение на договори с Центъра по предходни конкурсни процедури;
- кандидати, които са изпълнили/изпълняват проекти по неприключила конкурсна процедура, финансирани от Центъра¹⁰⁹.

Тези обстоятелства се декларират от участника при подаване на проектното предложение.

Насоките за кандидатстване и критериите за допустимост не превентират риска от двойно финансиране на разходи, дейности и целеви групи, със средства от ЕС, националните програми и други донорски организации.¹¹⁰ В таблицата за проверка на административното съответствие липсва изричен реквизит, изискващ проверка за двойно финансиране.¹¹¹ При оценката на качеството на проектните предложения е предвиден отговор на въпрос „Доколко проектното предложение избягва дублиране и допълване ефекта от други инициативи?“. Във формулярите за кандидатстване обаче не се предоставя

¹⁰⁵ Одитно доказателство № 36, т. 36.1 и т. 36.3

¹⁰⁶ Одитни доказателства №№ 9 и 38, т. 38.3

¹⁰⁷ Одитно доказателство № 46, т. 46.8

¹⁰⁸ Одитно доказателство № 47, т. 47.1., т. 47.3. и т. 47.10

¹⁰⁹ Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

¹¹⁰ Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

¹¹¹ Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

достатъчно подробна информация за вече финансираните дейности и целеви групи, което прави невъзможно осъществяването на необходимата проверка за евентуално дублиране на финансирането.¹¹² В допълнение, служителите на Центъра и останалите членове на оценителната комисия не разполагат с пълен достъп до ИСУН¹¹³, което отново възпрепятства възможността за ефективен контрол за евентуално двойно финансиране. Публичният модул на системата не предоставя достатъчно изчерпателна информация за дейностите и целевите групи.¹¹⁴ Преди подписване на договора се подава декларация, като в частта за „липса на друго финансиране“, декларираното не се проверява.¹¹⁵ Отчитайки факта, че по ОПРЧР се финансира аналогична схема за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства¹¹⁶, *липсата на защита поражда рискове от разпиляване на усилията и неефикасно разходване на публичните ресурси.*

През одитирания период се наблюдават съществени пропуски при проверката за административно съответствие на проектите предложения, като често документите на оценителната комисия не са датирани.¹¹⁷ Към м. януари 2016 г. липсва окончателен протокол от проверка за административно съответствие на комисия № 1 на конкурсна процедура № 33.09-2011 г., *което индикира слабости в механизмите за контрол и съхранение на документацията в Центъра.*¹¹⁸

Капе № 2

Пропуски, слабости и липса на проследимост при проверката за административно съответствие на проектите

В таблиците за проверка на административното съответствие на проектите по конкурсна процедура № 33.10.2012 г. има данни за попълване с молив и последващи корекции в отговорите от „Не“ на „Да“.¹¹⁹ Корекции в таблицата за проверка на административното съответствие има и по проект № 33.12-3-031, като отново същата не е датирана.¹²⁰ В таблицата за проверка на административното съответствие на проект № 33.09-061 липсва отговор на въпроса дали проектното предложение е подадено в срок,¹²¹ а по проекти №№ 33.12-3-027 и 33.12-3-28 липсва отговор на въпроса дали партньорите отговарят на изискванията на Насоките за кандидатстване.¹²² Като пример за лоша практика могат да бъдат посочени таблиците за проверка на административното съответствие по конкурсна процедура № 33.08-2011, където липсват отговори на голяма част от въпросите, подлежащи на проверка, но въпреки това проектите са допуснати до оценка и са финансирани.¹²³ Например, по проект 33.8-2011/020 в таблицата за административно съответствие на кандидатстващия няма следа за извършена проверка по нито един критерий, а само извод „допуска се“.¹²⁴

През одитирания период не е създадена необходимата организация за превенция на риска от двойно финансиране и за защита на публичния интерес. Пропуските и

¹¹² Одитни доказателства №№ 36.1, 48.1., 49.1, 37.1, 38.1., 50.1., 51.1., 40.1. и 41.1

¹¹³ Одитно доказателство № 29

¹¹⁴ <http://umispublic.government.bg/srchProjectInfo.aspx?id=73347>

¹¹⁵ Одитни доказателства №№ 9 и 34

¹¹⁶ BG051PO001-4.1.05

¹¹⁷ Одитни доказателства №№ 36.2, 37.2, 38.2, 39.3, 40.3., 41.2., 42.2., 43.2, 44.1, 45.2, 46.2, 47.2, 48.2., 49.2., 50.2., 51.2, 52.2., 53.2, 54.2, 55.2., 56.2., 57.2, 58.2, 59.2., 60.2., 61.2., 62.2., 63.2., 64.1., 65.2., 66.2., 67.2., 68.2., 69.2., 70.2., 72.2., 73.2., и 74.2

¹¹⁸ Одитно доказателство № 9

¹¹⁹ Одитни доказателства №№ 9, 51, т. 51.2 и 75

¹²⁰ Одитни доказателства №№ 9 и 40, т. 40.2

¹²¹ Одитно доказателство № 48, т. 48.2

¹²² Одитно доказателство № 76

¹²³ Одитни доказателства №№ 36, т. 36.2. и 44, т. 44.1

¹²⁴ Одитно доказателство № 44, т. 44.1

слабостите в документирането на работата на оценителната комисия не създават увереност за качеството на извършената проверка за допустимост и пораждаат съмнения за възможни корупционни практики.

3.4. Проследимост на оценката на проектните предложения

Съгласно утвърдените правила в Центъра, проектното предложение следва да се оценява от всеки участник в комисията индивидуално и независимо, като резултатите се отразяват в индивидуална таблица за оценяване, съдържаща одобрените с Насоките за кандидатстване критерии и показатели за оценка.¹²⁵

През одитирания период оценките на проектните предложения, дадени от членовете на оценителните комисии, не са мотивирани¹²⁶. Липсата на аргументация е обусловена от утвърдените с насоките за кандидатстване оценителни таблици и липсата на изискване за посочване на мотивите за присъдените оценителни точки.¹²⁷ Индивидуалните оценъчни таблици на част от проектите са попълнени с молив и в част от тях има данни за поправка на оценките¹²⁸, което създава риск за манипулация на резултатите и поражда съмнения за обективността и независимостта на оценителите. Липсата на изискване за аргументиране на оценката позволява необосновано субективно третиране на кандидатите, което се доказва и от съществуващите сериозни диспропорции при оценката на един и същи проект от различните оценители.¹²⁹

Проектните предложения са финансирани на база окончателния протокол на оценителната комисия за класиране на проектните предложения, за който не е предвидена процедура по одобрение от директора на Центъра. За одитирания период не е предвидено и не е издавано решение или друг административен акт на директора на Центъра, определящ одобрените за финансиране проектни предложения.¹³⁰ Липсата на такова решение, което да отразява кои от всички оценени проекти следва да бъдат финансирани, съобразно наличния финансов ресурс по отделните приоритети, затруднява проследимостта на процеса и създава възможности за манипулация. Волеизявлението на директора на Центъра може да бъде проследено само от сключените договори с бенефициентите.

По конкурсна процедура № 33.12.2013 г. е финансиран проект, класиран на 65-място от оценителната комисия, при наличието на 43 проекта с по-високи оценки от него, които не са финансирани, което индикира възможни корупционни практики.¹³¹ В Центъра не е въведена практиката за писмено информирание на кандидатите, одобрени за финансиране, и не са налични документи, удостоверяващи кога и от кого кандидатът по проект № 33.12-1-094 е поканен за сключване на договор.¹³² Проектът не фигурира в списъка на одобрените за финансиране и резервите, обявен на интернет страницата на Центъра. На интернет страницата на Центъра е представена само информацията от протокола на оценителната комисия, а не на действително одобрените и финансирани проекти.¹³³ На практика кандидатите по конкурсната процедура са лишени от информация за настъпилите промени в класирането, в резултат на отказване на един от участниците, и са им отнети възможностите да бъдат финансирани.

¹²⁵ Вътрешни правила за подготовка, провеждане и приключване на конкурсна процедура

¹²⁶ Одитни доказателства №№ 36.3, 37.3., 38.3., 39.3., 40.5, 41.3, 42.14, 43.9, 44.11, 45.3, 46.8., 47.3, 48.3, 49.3, 50.4, 51.3, 52.3, 53.3., 54.7, 55.9, 56.13, 57.7, 58.3., 59.3., 60.3., 61.3., 62.14., 63.3., 64.2., 65.3., 66.3., 67.3., 68.3, 69.3., 70.3., 72.3, 73.3 и 74.3

¹²⁷ Одитни доказателства №№ 30, 31, 32 и 33

¹²⁸ Одитни доказателства №№ 37.3., 38.3., 39.3., 51.3., 40.5., 41.3, 74.3, 73.3., 72.3., 70.3., 69.3., 68.3., 67.3., 66.3., 65.3., 9 и 34

¹²⁹ Одитни доказателства №№ 36.3, 37.3, 38.3., 39.3, 40.5, 41.3

¹³⁰ Одитни доказателства №№ 9 и 34

¹³¹ Одитно доказателство № 76

¹³² Одитно доказателство № 77

¹³³ Одитни доказателства №№ 77 и 78

Документацията по проектите и от оценителните комисии е окомплектована в досиета без описи на съдържанието, *което затруднява проследимостта и поражда риск от загуба на документи.*¹³⁴ Към 10.02.2016 г. в Центъра не са налични таблиците за окончателно класираните проектни предложения по приоритети, приложение към окончателния протокол за класиране на проектни предложения по процедура № 33.13.2014 г.¹³⁵ *Липсата на одитна следа не отговаря на принципите за добро финансово управление.*

Капе № 3

Примери за липса на проследимост и одитна следа

Към 24.02.2016 г. по проект № 33.12-3-046 липсват индивидуалните оценъчни таблици.¹³⁶

Индивидуалните оценъчни таблици по проект № 33.11-043 са попълнени с молив и впоследствие са омастилени, като са налице данни за корекция в част от оценките. Размерът на договорената сума не съответства на бюджета на проектното предложение. В индивидуалните оценъчни таблици липсват индикации за извършване на корекции на бюджета от страна на оценителната комисия *и липсва проследимост на какво основание е извършена тази промяна и кой я е разпоредил.*¹³⁷

В документацията по проект № 33.12-01-052 са налични няколко варианта на формуляр за кандидатстване, с различия в методологията на проекта, необходими финансови средства по 8 от дейностите и обосновката на размера на исканите средства, като липсва проследимост кога, от кого и по какви причини са извършени тези промени. На плика и формулярите за кандидатстване няма входящ номер на Центъра и данни за датата на подаване на проектното предложение. Индивидуалните оценъчни таблици по проекта са попълнени с молив, като в една от тях са налице данни за корекция в оценката по т. 7 от таблицата за оценка.¹³⁸

Към 24.02.2016 г. в Центъра не са налични оригиналите на Насоките за кандидатстване по конкурсни процедури № КП.33.8-2011, № КП 33.9-2011, както и актовете за тяхното утвърждаване.¹³⁹

В документацията по проект № 33-12-3-046 са налични три източника с различна стойност на исканите средства за финансиране (хартиен формуляр – без сума, хартиен формуляр със сума на бюджета, таблицата „Бюджет“ и формуляра на магнитен носител), без одитна следа за това кой е верен и последен. Налице е разлика между хартиения вариант и този на диска по отделни разходни пера от бюджета.¹⁴⁰

3.5. Съответствие на целите и дейностите на проектите с конкурсните процедури на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

3.5.1. Съответствие на целите

През одитирания период приоритетите в конкурсните процедури на Центъра търпят развитие, като в приложение № 3 е представена подробна информация за основните и специфичните цели на всяка конкурсна процедура.¹⁴¹

Като цяло целите на проектните предложения **съответстват** на целите на конкурсните процедури на Центъра, като отразяват, в т.ч. и желаната степен на промяна в обществените нагласи към процеса на образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Целите на процедурите и проектните предложения понякога са

¹³⁴ Одитни доказателства №№ 9, 34 и 77

¹³⁵ Одитно доказателство № 77

¹³⁶ Одитно доказателство № 34

¹³⁷ Одитни доказателства №№ 9 и 39, т. 39.1, т. 39.3., т. 39.4

¹³⁸ Одитно доказателство № 9

¹³⁹ Одитно доказателство № 34

¹⁴⁰ Одитно доказателство № 79

¹⁴¹ Приложение № 3

представени посредством твърде общи, субективни и трудно измерими категории, чиито принос към образователната интеграция остава неясен.¹⁴² Въпреки че са по-малко, има и добри примери за ясно и точно формулиране на целите с ясен акцент върху образователната интеграция.

Каре № 4

Добри примери за ясно и точно формулиране на целите, с ясен акцент върху образователната интеграция са проекти № 33.10-032 и № 33.09-075, които целят превенция на отпадащите ученици и намаляване броя на безпричинните отсъствия и създаване на благоприятна мултикултурна среда.¹⁴³

Примери за по-общи, субективни и трудно измерими цели са проекти № 33.09-031, № 33.09-088, № 33.09-061, № 33.09-055, № 33.12-2-001 и № 33.11-043, които целят:

- създаване на условия за утвърждаване на интеркултурната перспектива като неотменна част от образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;¹⁴⁴
- утвърждаване на интеркултурната перспектива като неотменна част на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в процеса на модернизация на българската образователна система¹⁴⁵;
- възпитаване на всички ученици в дух на етническа толерантност и уважение към културата и ценностите на другите и успешна образователна интеграция на учениците от етническите малцинства¹⁴⁶;
- представяне на културната специфика на ромския етнос и утвърждаване на културното многообразие на етническите малцинства като обща ценност¹⁴⁷;
- създаване на условия за съхраняване на културната идентичност на българската, турската и ромската културна идентичност, разширяване на културните инициативи и опознаване на различните етноси, превръщане на културното многообразие в уважение толерантност и разбирателство¹⁴⁸;
- да се развият у личността чувството за самоуважение и уважение към другия, съпричастност, солидарност, толерантност, насърчаване на равнопоставеността на човешкото достойнство¹⁴⁹.

Наличието на неясни, трудно достижими или неизмерими цели затруднява ефективната реализация на проектите за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Планирането на по-реалистични и по-конкретни цели би способствало за фокусирането на усилията на всички институции и власти.

3.5.2. Съответствие и адекватност на финансираните дейности

Постигането на трайна образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, в т.ч. преодоляване на проблемите с ранното отпадане на учениците и липсата на заинтересованост в семейната среда, би могло да бъде успешно подпомогнато посредством финансиране на подходящи дейности, които адресират адекватно всички аспекти на този сложен и комплексен проблем.

Допустимите за финансиране дейности следва да бъдат ясно определени от Центъра с насоките за кандидатстване, които дефинират цялостната рамка и правилата за финансиране. По две от конкурсните процедури не са определени конкретни допустими

¹⁴² Одитни доказателства №№ 52, т. 52.1., 48, т. 48.1. и 79

¹⁴³ Одитни доказателства №№ 79 и 49, т. 49.1

¹⁴⁴ Одитно доказателство № 52, т. 52.1

¹⁴⁵ Одитно доказателство № 79

¹⁴⁶ Одитно доказателство № 48, т. 48.1

¹⁴⁷ Одитно доказателство № 45

¹⁴⁸ Одитно доказателство № 79

¹⁴⁹ Одитно доказателство № 39, т. 39.1

дейности¹⁵⁰, като в една от тях са посочени само общи теми¹⁵¹. *Липсата на фокус и ясни изисквания относно допустимите за финансиране дейности от една страна разширява възможностите на бенефициентите да разработят проекти, съобразени със спецификата и проблемите на съответния регион, но от друга не дава достатъчно гаранции, че ще се финансират проекти с най-голям принос за образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.*

Като цяло дейностите на проектните предложения, включени в извадката, са в съответствие с Насоките за кандидатстване.¹⁵² Като изключение могат да бъдат посочени четири проекта. Дейностите по проект № 33.10-055 не съответстват на „Допустими дейности“ от насоките по конкурсна процедура № 33.10.2012. Предложеното компютърно обучение не съответства на необходимостта и възможностите на деца от детските градини. Дейност 4 „Компютърна грамотност“ и Дейност 5 „Организиране на онлайн форум“ не са подходящи за целите на проекта – създаване на условия за равен достъп до качествено образование на ромски деца от детска градина и мотивация на родители роми.¹⁵³

Дейност 4 от проект № 33.12.-3-005 не съответства на приоритет 3 от Насоките за кандидатстване по конкурсна процедура № 33.12.2013 г. Дейност 4 от проекта се отнася за създаване на извънкласни форми на общуване и е подходяща за приоритет 2, но не и за приоритет 3, като за нея са предвидени и усвоени 18 922 лв. или 79 на сто от цялата стойност на проекта.¹⁵⁴

При други два проекта част от дейностите са свързани с осигуряване на информираност и публичност, въпреки че в Насоките за кандидатстване не е предвидено финансиране на дейности от подобен характер¹⁵⁵.

Като цяло финансирането на дейности за популяризиране и публичност, може да окаже положително въздействие за акцентирание на вниманието на обществеността към проблемите на етническите малцинства, но разходването на значителна част от средствата¹⁵⁶ за публичност не може да бъде определено като решение с принос за разрешаване на проблемите на образователната интеграция.

През одитирания период от Центъра са финансирани много и разнообразни дейности, свързани с подобряване на учебната и възпитателна среда в училищата и детските градини; дейности, свързани с обучения на учители, работещи в мултикултурна среда; дейности, ориентирани към повишаване на мотивацията на родителите на ромските деца; дейности, свързани с придобиване на знания от децата и учениците за културата на етническите малцинства, живеещи в България, като приоритетно са създавани клубове по интереси и групи по свободно избираема подготовка в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации и спортни клубове и по-рядко клубове за изучаване на български език и математика.¹⁵⁷

---

¹⁵⁰ № 33.08.2011 г. и № 33.09.2011 г.

¹⁵¹ <http://coiduem.mon.bg/page.php?c=17>

¹⁵² Одитни доказателства №№ 36.1., 37.1., 38.1, 40.1., 41.1, 47.1, 48.1, 49.1., 51.1, 52.1., 53.1 и 79

¹⁵³ Одитни доказателства №№ 30 и 79

¹⁵⁴ Одитни доказателства №№ 32 и 68

¹⁵⁵ Одитни доказателства №№ 50, т. 50.1., 39, т. 39.1. и 31

¹⁵⁶ Одитни доказателства №№ 39, т. 39.1. и 31

¹⁵⁷ Одитни доказателства №№ 36.1., 37.1., 38.1, 39., 40.1., 41.1, 45, 47.1, 48.1, 49.1., 50.1, 51.1, 52.1., 53.1, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74 и 79

Установени добри практики и адекватни дейности, чрез прилагане на интегриран подход

Проект № 33.08-010 на община Варна е добър пример за успешно сътрудничество и обединяване на усилията на община и училища за образователна интеграция на децата, посредством създаване на полуинтернатни групи, с осигурена храна за сметка на Общинската програма за образователна интеграция, развитие на творческите способности и социалното поведение. Целта на проекта е чрез изградените полуинтернатни групи децата от различните ромски общности да бъдат изведени от семейната среда, в която образованието и възпитанието не са приоритети и в която не се полагат достатъчно усилия за ограмотяването им. С допълнителните форми, организирани в училище, е дадена възможност за адаптиране на децата от ромски произход в училищната среда, за изграждане на умения и навици за работа с други ученици. Основна задача е усвояването на книжовния български език и работа за овладяване на учебното съдържание, което затруднява децата. Приоритет е и развитие и на дарованията на децата в областта на песенното и танцово изкуство¹⁵⁸.

Интегрираният подход и съчетаването на разнообразни форми, които акцентират едновременно върху познанията на учениците по български език и математика, развиват творческите им способности и социалното им поведение е един от най-успешните способности за образователна интеграция.

Друг добър пример за адекватни дейности е проект № 33.10.001., при който от РИО-Търговище са създадени мобилни групи за посещения на място в кварталите с преобладаващо население от етническите малцинства. Финансирано е лятно училище, провеждани са нетрадиционни родителски срещи, изготвена е програма за приобщаване на родителите –роми, подкрепени са изоставащите с учебния материал и т.н.¹⁵⁹

Добър пример за ефективно сътрудничество е проект № 33.12.-2-020 от Берковица, където е приложен комплексен подход за изпълнение - работа на квалифициран медиатор (специалист по проблемите на образователната интеграция на ромите) с ученици и родители и образователни курсове и обучение на учители, разработване на програми за работа с ромски ученици и техните семейства. Налице е обществена ангажираност и подпомагане на изпълнението от партньора по проекта – Обществен съвет по образованието, използване на разработени методически материали от ромски организации във връзка с образователната интеграция на ромите и съпътстващите я проблеми.¹⁶⁰ Проектът е с потенциал за устойчивост на резултатите.

Наред с добрите примери обаче могат да бъдат посочени и проекти¹⁶¹, чиито принос за образователната интеграция на децата и учениците остава недоказан.¹⁶²

Неадекватни дейности, с недоказан принос и възможни корупционни практики.

Пример за неадекватни дейности е проект № 33.09-049, при който е финансирано създаването на танцова група за изучаване на традиции и обичаи на ромския етнос и закупуване на реквизит и костюми, учебни помагала и организиране на участие на ромските ученици.¹⁶³ От картите за полустандартизираното интервю е видно, че учениците, част от които са в 7-ми и 8-ми клас, са неграмотни и не умеят да пишат на

¹⁵⁸ Одитно доказателство № 36, т.36.1. и т. 36.8

¹⁵⁹ Одитно доказателство № 37, т. 37.1. и 37.7

¹⁶⁰ Одитно доказателство № 79

¹⁶¹ Проекти № 33.09-049, № 33.12-3-031, № 33.12-2-039 и № 33.12-1-033

¹⁶² Одитни доказателства №№ 47 и 40

¹⁶³ Одитно доказателство № 47, т. 47.1

български език.¹⁶⁴ Това поражда въпроса доколко е оправдано финансирането на клуб за фолклор приоритетно, въпреки наличието на висок процент на неграмотност и какъв ще бъде ефектът от този проект за образователната интеграция на целевата група. По време на изпълнение на проекта е изискано и е получено разрешение след приключване на дейностите по проекта децата да бъдат наградени със закупената по проекта литература - „Зарзалки или приписки в несвяст“.¹⁶⁵ Идеята за предоставяне на литература на децата е чудесна, но следва да се осъществява контрол дали съдържанието на посочените материали¹⁶⁶ е подходящо за възрастовия диапазон на целевата група и възможностите им за възприемане. Откъсите от книгата¹⁶⁷, очевидно подлагат на съмнение правилността на взетото решение и какъв всъщност е приносът на тези специализирани учебни материали към образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

Пример за неадекватни дейности е и проект № 33.12-3-031 (с. Леденик), при който една от дейностите е свързана с обогатяване и озеленяване на училищния двор и вътрешната среда, без да е виден прекия ефект и въздействието от тази дейност върху образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.¹⁶⁸ Въпреки че, безспорно приветливата училищна среда е необходимост, остава спорен въпросът дали това са най-успешните дейности за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и дали тези мерки са с най-голям принос за постигане на целите на приоритета за приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот. По време на изпълнение на проекта е изискано и от Центъра е одобрено прехвърляне на средства по бюджета. Промяната засяга средствата, предназначени за закупуване на цветарници, разход чиято целесъобразност е под въпрос, и средствата за издаване на Наръчник на родителя. Изискана е корекция и за намаляване на броя на фотоапаратите и закупуване на принтер и проектор, без чието закупуване според ръководителя на проекта дейностите не могат да бъдат осъществени ефективно.¹⁶⁹ Наличието на тези корекции дава основание да се направи извод за липса на фокус и яснота какви дейности всъщност ще се реализират на практика и какви материали ще бъдат необходими. От изпълнителя по проекта е отправена покана за предоставяне на оферта за доставка на материали и консумативи (изх. № 02/10.10.2013 г.) само до един търговец¹⁷⁰. От получената оферта е видно, че цените на материалите са еднакви с тези на бюджета по проекта, което поражда съмнения, че или търговецът е разполагал с предварителна информация или бюджетното предложение е направено за този търговец, което индикира евентуални корупционни практики. На 24.10.2013 г. цената по договора е преведена изцяло авансово по банков път преди доставката на стоките. С анекс от 17.03.2014 г. на същия търговец се възлага и доставката на ромски, турски и български носии, акордеони, класьори и др. материали¹⁷¹. Аналогична е ситуацията и по проекти № 33.12-2-039 (гр. Твърдица) и № 33.12-1-033 (гр. Твърдица), където същият търговец, със седалище София, отново е поканен да представи оферта, като цените са идентични с бюджетите на проектните предложения, с изключение на два артикула.¹⁷²

Наличието на един и същи доставчик по различни проекти на Центъра индикира възможни корупционни практики.

¹⁶⁴ Одитно доказателство № 47, т. 47.8. и т. 47.7

¹⁶⁵ Одитно доказателство № 47, т. 47.5

¹⁶⁶ <http://www.fakel.bg/index.php?t=2526>

¹⁶⁷ <http://www.fakel.bg/index.php?t=2526>

¹⁶⁸ Одитно доказателство № 40

¹⁶⁹ Одитно доказателство № 40, т. 40.7

¹⁷⁰ Одитно доказателство № 40, т. 40.8

¹⁷¹ Одитно доказателство № 40, т. 40.2. и т. 40.8

¹⁷² Одитни доказателства №№ 73 и 74

Пример за лошо планиран и изпълнен проект е № 33.10-055 „Музикална и интерактивна среда на ромските деца в детската градина“. Проектът е одобрен от оценителната комисия, въпреки че 2 от предложените дейности са неподходящи за постигането на целите на проекта - компютърно обучение и създаването на интернет сайт.¹⁷³ Включените в бюджета финансови разходи за материали не са обосновани като единични цени, а само са посочени като вид, например 5 компютри, въпреки че в Насоките за кандидатстване е посочен като „недопустим разход – оборудване“. Съставен е бюджет без да са посочени цени. По проекта не са посочени индикатори за изпълнение, а посочените количествени индикатори за резултат са без стойности.¹⁷⁴ Членовете на оценителната комисия оценяват проекта със съществени разлики в индивидуалната оценка, както по отделните въпроси, така и като крайна обща оценка, като е налична разлика от 32 точки.¹⁷⁵ Във формуляра от мониторингово посещение е изразено съмнение, че повечето от дейностите на проекта не са извършени и целите на проекта не са постигнати, визуализацията в сайта не отговаря на изискванията за образователна интеграция, няма приемо-предавателни протоколи, технически характеристики, договор за доставка на компютърни конфигурации и софтуер. Дадените препоръки не са изпълнени от бенефициента.¹⁷⁶ Оценката на крайния съдържателен отчет е негативна – 21 точки. Неизпълнението на проекта се потвърждава и от констативен протокол от 12.07.2013 г., където е посочено, че интернет страница не е създадена, 300 бр. брошури не са доставени, закупен е принтер, който не е предвиден по бюджет, има съвпадения на часове по групи, на самите групи по различни занимания – фолклор и компютърна грамотност, закупените учебни помагала не са подходящи и са доставени на завишена стойност. Поради непредставяне на необходима информация е отказана заверка на финансовия отчет и не е изплатена окончателната сума по проекта. По проекта е изплатена авансова сума в размер на 15 916,50 лв., като от Центъра не е потърсено възстановяване на сумата, каквато възможност е записана в чл. 7, ал.2 от Договора.¹⁷⁷

През одитирания период са финансирани разнообразни дейности с пряк и косвен ефект върху образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Разходването на финансов ресурс за реализацията на проекти с ограничен принос се отразява негативно и намалява ефективността от дейността на Центъра.

Съществуващите индикатори за корупционни практики показват, че контролните механизми на Центъра не са достатъчно ефективни, за да гарантират ефикасно и целесъобразно разходване на публичния ресурс.

На база извършените проверки, може да се направи извод, че интегрираният подход и съчетаването на разнообразни форми, които акцентират едновременно върху мотивацията на семейната среда и познанията на децата и учениците по български език и математика, посредством които се развиват творческите им способности и социалното им поведение, е един от най-адекватните способности за образователна интеграция. Преодоляването на социалната и образователна изолация изисква обединяването на усилията на всички институции и власти и фокусирането върху комплексни дейности с най-голям принос, в съответствие с потребностите на целевите групи.

¹⁷³ Одитно доказателство № 79 и 45, т. 45.3

¹⁷⁴ Одитно доказателство № 79 и 45, т. 45.3

¹⁷⁵ Одитно доказателство № 45, т. 45.3

¹⁷⁶ Одитно доказателство № 34

¹⁷⁷ Одитни доказателства №№ 34, 45 и 79

3.6. Резултати от изпълнените дейности и постигнати ефекти

През одитирания период по различните приоритети на Центъра са финансирани общо 167 проектни предложения, на обща стойност 3 229 268 лв.¹⁷⁸

Таблица № 3

Конкурсни процедури	Получени проектни предложения	Отхвърлени при проверката за административно съответствие	Оценени проектни предложения	Финансирани проектни предложения ¹⁷⁹
33.10.2012	65	8	57	28
33.11.2012	121	41	80	23
33.12.2013	258	41	217	61
33.13.2014	339	45	294	55
Общо:	783	135	648	167

Източник: Центъра¹⁸⁰

При анализа на наличната документация се установи, че има частични несъответствия между информацията от докладите за дейността на Центъра и протоколите на оценителните комисии по КП 33.10-2012, КП 33.11-2012, КП 33.12-2013 и КП 33.13-2014 г. по отношение на общ брой получени, отхвърлени и оценени проектни предложения,¹⁸¹ което индикира пропуски в контролните механизми на Центъра. По данни от протоколите на оценителната комисия през одитирания период са получени общо 783 бр. проектни предложения, от които на етапа за проверка за административно съответствие са отхвърлени 135 бр.¹⁸² От общо оценени 648 бр. проектни предложения са финансирани 167 бр.¹⁸³, което представлява едва 25 на сто. *Разходването на административен и финансов ресурс¹⁸⁴ за оценка на 481 проектни предложения, които на практика не са финансирани, не може да бъде определено като правилно управленско решение на фона на съществуващите финансови рестрикции в бюджетния сектор. През одитирания период няма процедура за финансиране на вече оценените годни проектни предложения, за които не е достигнало финансиране при предходна конкурсна процедура. Неефективното разходване на публичен ресурс за оценка на проектни предложения, за които няма осигурено финансиране следва да бъде преустановено, като се намерят ефективни способи за управление на присъщият за дейността риск.*

3.6.1. Извършени промени в проектите

Съгласно вътрешните правила за подготовка, провеждане и приключване на конкурсна процедура е допустимо извършването на промяна в проекта по време на изпълнението му, ако е получено разрешение от Центъра.

В преобладаваща част от проектите¹⁸⁵, включени в извадката са извършени промени, касаещи: срокове за реализация на дейностите¹⁸⁶, прехвърляне на средства от параграф в параграф¹⁸⁷, смяна на член от екипа¹⁸⁸, използване на икономии за закупуване на

¹⁷⁸ Одитни доказателства №№ 5 и 80

¹⁷⁹ <http://coiduem.mon.bg>, По данни от Годишните доклади за дейността на Центъра за 2012 г., 2013 г. и 2014 г.

¹⁸⁰ Одитни доказателства №№ 80 и 81

¹⁸¹ Одитни доказателства №№ 80 и 81

¹⁸² Одитно доказателство № 81

¹⁸³ <http://coiduem.mon.bg>, По данни от Годишните доклади за дейността на Центъра за 2012 г., 2013 г. и 2014 г.

¹⁸⁴ Одитно доказателство № 81

¹⁸⁵ 25 от общо 38

¹⁸⁶ Одитни доказателства №№ 55, 52, 47, 37, 51 и 70

¹⁸⁷ Одитни доказателства №№ 42, 60, 59, 43, 57, 62, 52, 47, 45, 49, 39, 40, 74, 71, 66, 69

¹⁸⁸ Одитни доказателства №№ 44, 42, 52, 48, 51, 73, 74

награди и др.¹⁸⁹ По един от проектите е извършена подмяна на целевата група от родители с ученици, което не подкрепя целите на проекта и не е в съответствие с договореното. В документацията по проекта е налице противоречива информация за броя на участващите родители.¹⁹⁰ Всички промени са осъществени след разрешение от страна на Центъра, с изключение на проект № № 33.11-043, при който част от корекциите са одобрени от Центъра преди да бъдат изискани от изпълнителя.¹⁹¹ *Цялата фактология по проекта, която индикира възможни корупционни практики е представена в каре № 6.*

По един от проектите, корекциите по бюджета с одобрението на Центъра са в рамките на бюджета на проекта и времето за неговото изпълнение, но надхвърлят 10 % от общата стойност¹⁹², *което е показател за пропуски в планирането и организацията за изпълнението на проекта.*

3.6.2. Изпълнение на планираните индикатори

Постигането на целите на образователната интеграция и приносът на всеки от проектите, финансиран от Центъра следва да може да бъде измерен чрез индикаторите за изпълнение и резултат. Наличието на подходяща, обективна система за оценка на изпълнението ще позволи адекватно измерване на ефекта от реализираните дейности и достигнатата степен на промяна.

В насоките за кандидатстване на две от конкурсните процедури¹⁹³ липсват индикатори за изпълнение и резултат, което от една страна разширява възможностите на бенефициентите да изготвят индикатори¹⁹⁴, съобразени със спецификата и проблемите на съответния регион и конкретното проектно предложение, *но от друга страна прави невъзможно оценката на приноса на всеки един от проектите и степента на постигане на целите на ниво Центъра.*

По четири от проектите, включени в извадката, във формулярите за кандидатстване не са определени индикатори, като за два от тях това е коригирано на етапа изпълнение по предложение на наблюдаващия служител, предоставил примерни такива на бенефициента.¹⁹⁵ Това поражда въпроса по какъв начин е извършена оценката дали проектните предложения съдържат обективно проверими индикатори за изпълнение, резултати, устойчивост и мултиплициране на ефектна от проекта и на каква база са поставени точките в индивидуалните оценъчни таблици. По проект № 33.08-010 отделните оценители са поставили различни точки от максималната до почти минималната за тази липсваща информация¹⁹⁶. *Установените факти са показател за формално осъществяване на оценителния процес, без необходимата прецизност и компрометиращо качеството на работата на оценителната комисия.*

Основна характеристика за преобладаваща част от проектите е използването на субективни и неизмерими качествени индикатори за резултат, а при количествените индикатори липсва базова и целева стойност.¹⁹⁷ Много често са използвани субективни резултати, които трудно могат да бъдат измерени, като например: успешно и трайно социално интегриране на децата от етническите малцинства;¹⁹⁸ повишено самочувствие на децата¹⁹⁹; променена обществена нагласа в посока по-голяма толерантност спрямо децата

¹⁸⁹ Одитни доказателства №№ 48, 49, 50, 51

¹⁹⁰ Одитно доказателство № 71, т. 71.6, т. 71.7, 71.8, т. 71.9 и 71.10

¹⁹¹ Одитно доказателство № 38, т. 38.5

¹⁹² Одитно доказателство № 58

¹⁹³ № 33.08-2011 г., № 33.9-2011 г.

¹⁹⁴ <http://coiduem.mon.bg/page.php?c=17>

¹⁹⁵ Одитни доказателства №№ 36.1 и 79

¹⁹⁶ Одитно доказателство № 36, т. 36.3

¹⁹⁷ Одитни доказателства №№ т. 39.1., т. 51.1., 79, т. 52.1., т. 47.1, 45, т. 48.1, т. 49.1., т. 38.1., т. 50.1., т. 39.1., т. 51.1., т. 48.1., т. 40.1, т. 37.1, т. 41.1., 45

¹⁹⁸ Одитно доказателство № 52.1

¹⁹⁹ Одитни доказателства №№ 79 и 49, т. 49.1

и учениците от етническите малцинства²⁰⁰; повишен интерес към училището²⁰¹; приобщени родители, засилена мотивация у децата и учениците за включване в учебния процес,²⁰² подобрени знания и умения на ученици²⁰³, отпадане на предразсъдъците спрямо ромите от другите етнически групи²⁰⁴. Има и проекти, при които не е отчетено изпълнението на количествените индикаторите по формуляра за кандидатстване.²⁰⁵ С малки изключения²⁰⁶, липсват каквито и да било индикатори, свързани с успеваемостта, спад в дела на неизвинените отсъствия или намаляване на отпадането на учениците, както и продължаване на образованието в по-висока степен.

Капе № 7

Примери за неадекватни индикатори за отчитане на изпълнението и измерване на резултатите

В проект № 33.9-002 няма заложи индикатори за резултат, а индикаторите за изпълнение са без базова и целева стойност²⁰⁷.

По проект № 33.10-055 не са посочени индикатори за изпълнение, а количествени индикатори за резултат без стойности.²⁰⁸

Индикаторите на проект № 33.11-043 са свързани само с броя на осъществени извънкласни инициативи и липсват конкретни индикатори за изпълнение и резултат, свързани с целевата група, успеваемостта на учениците или намаляване на отпадането им от училище. В цялото проектно предложение липсват каквито и да било индикатори, свързани с целевата група „родители“.²⁰⁹

Индикаторите на проект № 33.12-1-052 са само три:

- 32 адаптирани и социализирани деца от целевата група, за които българския език не е майчин;
- Мотивиране родителите за редовно присъствие на децата им в детското заведение;
- Неформални дейности с интеграционен характер в детското заведение.

С изключение на един от показателите за оценка, останалите два нямат целеви стойности, което не позволява да бъде измерено тяхното изпълнение. Липсват каквито и да било индикатори за измерване на изпълнението и резултата от дейност № 9 „Обучение на педагогическите специалисти“. Очакваните резултати от проекта са описани в неизмерими субективни категории, което не позволява адекватен мониторинг за изпълнение. Например, като очаквани резултати от проекта са посочени:

- Формиране на положително отношение към образованието;
- Утвърждаване на идеята за неповторимата индивидуалност на всяко дете;
- Успешно начало на интеграция и социализация на децата и родителите;
- Активно участие на родителите;
- Затвърдено партньорство в името на децата;
- Променени нагласи по посока взаимно уважение, толерантност, търпимост и разбирателство;
- Обогатена компетентност на детските учители;
- Повишен авторитет на детското заведение след обществеността на град Ихтиман.²¹⁰

По проект № 33.12-2-01 са въведени индикатори като:

²⁰⁰ Одитно доказателство № 51, т. 51.1

²⁰¹ Одитни доказателства №№ 79 и 48, т. 48.1

²⁰² Одитно доказателство № 40, т. 40.1

²⁰³ Одитно доказателство № 37, т. 37.1

²⁰⁴ Одитно доказателство № 49, т. 49.1

²⁰⁵ Одитно доказателство № 79

²⁰⁶ Одитно доказателство № 49, т. 49.1

²⁰⁷ Одитно доказателство № 79

²⁰⁸ Одитно доказателство № 45

²⁰⁹ Одитно доказателство № 39, т. 39.1

²¹⁰ Одитно доказателство № 51, т. 51.1

-иновативни и креативни форми за работа в клубовете;
-полагане на основи за дългосрочно развитие на извънкласни дейности;
-въвеждане на иновативни и разнообразни форми за извънкласни дейности, които нямат определени критерии за изпълнение и отчитане на постигнатия резултат.²¹¹
Във формуляра за кандидатстване по проект № 33.9-70 са описани 11 броя индикатори за резултат, някои от които няма възможност да бъдат измерени - отсъстват базови и целеви стойности.²¹²
Във формуляра за кандидатстване по проект № 33.9-88 са описани 19 броя индикатори за резултат, 7 от които са неизмерими, а за два няма базови и целеви стойности.²¹³

Освен лошите практики обаче, съществуват и добри примери за адекватни индикатори за отчитане на изпълнението и измерване на резултатите.

Капе № 8

Добри примери за подходящи индикатори за отчитане на изпълнението и измерване на резултатите

Добър пример е проект № 33.11-085, в който са заложили 8 индикатора за резултат при изпълнение на дейностите, прецизирани с базов и целеви размер и съотносими към целите на проекта.²¹⁴

Като добър пример може да бъде открит и проект № 33.09-075, при който са използвани индикатори като „намаление на процента на отпадане“, „намаление на процента на наказаните ученици“, „намаление на процента на неизвинените отсъствия“.²¹⁵

Като цяло през одитирания период не са използвани подходящи индикатори, като липсата на обективна система за оценка на изпълнението не позволява коректно измерване на ефекта и достигнатата степен на промяна.

Изпълнението на проектите е отчитано в Центъра посредством краен съдържателен доклад, към който са представени документи, удостоверяващи извършването на дейностите. Честа практика е отчитането на добри резултати, но без конкретни данни по какъв начин е установено и измерено тяхното постигане. Това е особено валидно за субективните качествени резултати^{216;217}. Целите на проектите също са формулирани посредством идеалистични, качествени категории, поради което е почти невъзможно обективно да бъде измерено тяхното постигане.

Въпреки че всички финансирани проекти способстват в една или друга степен за реализацията на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, при част от тях е налице нецелесъобразно²¹⁸ и неефикасно разходване²¹⁹ на

²¹¹ Одитно доказателство № 79

²¹² Одитно доказателство № 79

²¹³ Одитно доказателство № 79

²¹⁴ Одитно доказателство № 79

²¹⁵ Одитно доказателство № 49, т. 49.1

²¹⁶ „успешно и трайно интегрирани“, „децата са мотивирани и готови за активно включване в училищния живот“, „повишено родителско доверие“, „засилен интерес на обществеността“, „приобщаване на местната власт“, „формиране на естетически вкус“, „повишаване на самочувствието на ромските деца, интегриране на децата от етническите малцинствени групи и отпадане на предразсъдъците спрямо ромите от другите етнически групи“ и „повишаване на процента на ангажираните родители към училищния живот“, „обогатен речник“, „възпитаване на привързаност към родния дом“, „осъзнаване на 39 родители като фактор за личностно развитие на децата и значимостта като пълноценни граждани на обществото“, „устойчива промяна в културата, нагласата и етнопсихологическата компетентност на хората“, „поставяне на начало на изграждане на позитивни нагласи у родителите от ромски произход към образованието на техните деца

²¹⁷ Одитни доказателства №№ 52, т.52.7, 47, т. 47.11., 79, 48, т. 48.6., 49, т. 49.8., 51, т. 51.8., 40, т. 40.10, 41, т. 41.7

²¹⁸ № 33.12-031, № 33.10.012, № 33.11.043, № 33.09.049, № 33.12-1-018

публичен ресурс, с възможни корупционни практики, при които е отправяна покана за оферта само до един търговец, а представените в отговор единични цени съвпадат с тези на проектното предложение.²²⁰

Каре № 9

Пример за нецелесъобразни разходи, неефикасно разходване на публичен ресурс и възможни корупционни практики и индикатори за измама

1. Пример с индикации за измама е проект № 33.11-043, при който с писма изх. № 20-100/13.10.2012 г. и № 20-101/23.10.2012 г. на директора на Центъра са одобрени промени по бюджета на проекта. Промените са одобрени от Центъра преди да бъдат изисквани от изпълнителя. Писмата с искане на корекциите са съответно с вх. № 20-204 от 22.11.2012 г. и с вх. № 20-197 от 12.11.2012 г.²²¹

Една от корекциите е свързана със закупуване на 6 бр. бинокли и 2 бр. фотоапарати, вместо планираните 6 бр. фотоапарати и 2 бр. бинокли. В отговор на една покана за представяне на оферта с изх. № 2/20.10.2012 г. са налични 2 документа „Оферта, техническо и ценово предложение“ от една и съща дата, но с различно съдържание – едната на стойност 7 443 лв., другата на стойност 7 605 лв.²²² Налични са и два договора с един и същи номер от една и съща дата, но на различна стойност и различен брой на стоките – единият е за 7 443 лв., а другият за 7 605 лв., което е индикатор за измама.²²³

Единичните цени в предложените оферти са идентични с тези в бюджета на проектното предложение с едно единствено изключение, което означава че или търговецът е разполагал с предварителна информация или проектното предложение е изготвяно именно за този търговец. Единственото различие е в единичните цени на биноклите и фотоапарати, което налага извода, че посочената по-горе промяна, касаеща именно тези два артикула е била продиктувана точно от тази разлика. Не е обоснована необходимостта от 6 бр. фотоапарати за изпълнението на проект за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и защо финансирането на този разход е одобрено без забележки. Единичните цени на част от артикулите са индикатор за неикономично разходване на финансови ресурси.²²⁴

Съгласно единия от договорите на стойност 7 443 лв. следва да бъдат доставени 70 награди на обща стойност 700 лв. Съгласно другия договор на стойност 7605 лв. следва да бъдат доставени освен посочени вече награди и табла с правила на стойност 90 лв. От приемо-предавателния протокол от 26.11.2012 г. е видно, че такива стоки не са доставяни, въпреки това на търговеца е изплатена цялата сума по договора. Във фактура № 0000000002 от 06.11.2012 г. липсва опис на артикулите и е посочена само общата стойност от 7 605 лв.²²⁵

Всички факти пораждаат съмнения за възможна измама, още повече, че дружеството изпълнител по договора е учредено на 09.10.2012 г., тоест само десет дни преди да му бъде отправена поканата за представяне на оферта.²²⁶ Същият търговец, със седалище София е доставчик освен по този проект от с. Петърч и по проекти № 33.12-1-018 (гр. Сливен), № 33.12-3-005 (гр. Сливен), където също са налични индикации за нецелесъобразни разходи, неефикасно разходване на финансов ресурс и възможни корупционни практики.

²¹⁹ № 33.12-031, 33.10.012, 33.11.043, № 33.12-2-039 и № 33.12-1-033

²²⁰ Одитни доказателства №№ 40, 38, 39, 47, 69, 74 и 73

²²¹ Одитно доказателство № 39, т. 39.5

²²² Одитно доказателство № 39, т. 39.6

²²³ Одитно доказателство № 39, т. 39.6

²²⁴ Одитно доказателство № 39, т. 39.6. и т. 39.1

²²⁵ Одитно доказателство № 39, т. 39.6

²²⁶ Търговски регистър

<https://public.brra.bg/CheckUps/Verifications/ActiveCondition.ra?guid=b6b87073afba4c08be15df9bd4ece2fa>

В съдържателния доклад е отчетено, че дейност подготовка и провеждане на извънкласни дейности е извършена в периода от 01.10.2012 г. до 31.10.2012 г., което е необяснимо с оглед на това че ромските костюми са доставени на 22.01.2013 г., а театралните костюми на 01.03.2013 г. Аналогично под съмнение е и коректността на данните по отношение на дейност „Занимания по интереси“, която съгласно съдържателния доклад е изпълнена в периода от 01.11.2012 г. до 28.02.2013 г., което на практика е невъзможно при положение, че част от костюмите са доставени след това. От приложения снимков материал с дата 26.04.2013 г. може да се направи извода, че са доставяни костюми за народни танци и ромски фолклор, но кога и дали са използвани театрални костюми остава неясно. Единствената възможност е те да са били използвани на заключителния фестивал „Дъга на приятелството“, но липсват доказателства за това. Липсва обяснение за невярната информация в докладите на ръководителя на екипа, че за останалите драматизации, проведени на 21.12.2012 г. и 21.02.2013 г. са били ушити костюми.²²⁷

В проектното предложение е предвидено разработването на интернет сайт за отразяване на дейностите по проект. Договорът за изпълнение на дейността е сключен на 19.10.2012 г. В отчетната документация и приемо-предавателния протокол липсва каквато и да било информация за домейна на този интернет сайт, за акаунт от хостинг компания, и въпреки опитите на одиторите към 26.01.2016 г. в интернет средата няма данни за съществуването на такъв сайт.²²⁸

2. По проект 33.12.-3-005 и проект 33.12-1-018, изпълнявани от един и същ бенефициент от гр. Сливен е отправена покана за оферта за доставка до един и същ търговец от София. Проект № 33.12-3-005 включва дейности, които не са в допустими дейности по Приоритет 3 съгласно Насоките за кандидатстване, а са допустими по приоритет 2, като за същите са изразходвани 79 на сто от всички суми по проекта. Част от разходите могат да се определят като нецелесъобразни – за саксии с растения за озеленяване на коридорите на училището и растения за озеленяване на двора на училището²²⁹.

По проект 33.12-1-018 е представена оферта, в която стойностите по отделните позиции (брой, цена и сума) напълно съвпадат с отделните позиции по „Детайлна справка за пар. 1.2.2.“ от проекто-бюджета към проектното предложение, включително и за ред 33 и 34 /от офертата/ „корици за подвързване“ 100 бр. по 17 лв. и „фолио за подвързване“ 100 бр. по 17 лв. на обща стойност 3400 лв. По двата проекта са сключени договори за доставка на материали със същия доставчик, като номера и датата на двата договори за доставка са едни и същи. По проект № 33.12-1-018 е подписан Анекс към Договор за доставка на материали и консумативи от 02.11.2013 г., с който се заменя (поради „допусната грешка при подаване на бюджета“) вместо „корици за подвързване“ 100 бр. по 17лв. - стават 15 пакета по 19 лв. и вместо „фолио за подвързване“ 100 бр. по 17 лв. – става 15 пакета по 19 лв. Освободените средства, в размер на 2830 лв. са пренасочени за увеличаване на разходите по други позиции, но съгласно Приемо-предавателен протокол от 11.11.2013г., предвидените доставки срещу освободените средства не са осъществени. Корекциите са одобрени от Центъра пост фактум с писмо изх. № 20-37/19.12.2013 г.²³⁰

И по двата проекта е извършено авансово плащане в размер на 100 %.

3. Друг пример за нецелесъобразен разход и неефикасно разходване на публичен ресурс е проект № 33.10.012. От документацията към финансовия отчет е видно, че единичните цени на всички закупени артикули са идентични с детайлната справка по бюджета, което показва, че или доставчикът е разполагал с предварителна информация за единичните цени или разходите по проекта са калкулирани за този търговец.²³¹

²²⁷ Одитно доказателство № 39, т. 39.9. и т. 39.10

²²⁸ Одитно доказателство № 39, т. 39.11

²²⁹ Одитно доказателство № 68

²³⁰ Одитно доказателство № 69

²³¹ Одитно доказателство № 38, т. 38.5

През одитирания период обаче са финансирани и проекти, способстващи за преодоляване на социалната и образователна изолация и за създаване на позитивна подкрепяща среда, целяща намаляване на риска от отпадане на учениците от образователния процес.²³²

Капе № 10

Като пример за добра практика може да се посочи проект № 33.12-1-086. При разработването, планирането и изпълнението на проекта са определени конкретни, подробно, обосновано, посочени са ясни цели и измерими индикатори, в проекто-бюджета са посочени реални цени на доставки и услуги, посочени са доказуеми дейности, има данни за постигната устойчивост – съгласно окончателния доклад и интернет сайта на детската градина дейностите продължават да се изпълняват с нови деца. При разработването и изпълнението на проекта проличава компетентността на бенефициента – голяма детска градина, специализирана в образователната интеграция на деца от ромски етнос, наличие на компетентни специалисти /участие в проекта на автори на методическо помагало за билингвална подготовка/, разработена от ОДЗ „Мечта“ „Стратегия за образователна интеграция на децата от етническите малцинства“, активна работа на всички учители, включително отчитане на резултатите за работата с деца от ромски произход, опит при изпълнение на подобни проекти. За доброто протичане на изпълнението на проекта принос има и подкрепата от страна на общинската администрация (Общинска програма за закрила на детето на община Кюстендил /2011г., 2014г./), в т.ч. осигуряване на равен достъп до качествена предучилищна подготовка и училищно образование на всички деца/ и Регионалния инспекторат по образование - Кюстендил.

През одитирания период са финансирани приоритетно извънкласните и извънучилищни дейности, целящи подпомагане и съхраняване на културната идентичност на децата и учениците, както и дейности, насочени към промяна на нагласите на родителската общност към образованието като ценност. Честа практика е част от средствата да се разходват и за обновяване на материално-техническата база на учебните заведения и детските градини. Приветливата учебна среда способства за повишаване на привлекателността на учебните заведения и за осъществяване на адекватен обучителен процес, но този косвен принос е по-малък в сравнение с прекия принос, който се постига с един интегриран подход, акцентиращ едновременно върху мотивацията на семейната среда и познанията на децата и учениците по български език и математика, посредством който да се развият творческите им способности и социалното им поведение.

3.7. Изградена система за мониторинг на изпълнението

Ефективното разходване на публичния ресурс зависи до голяма степен от адекватността на процеса за оценка на изпълнението на проектите на Центъра. За одитирания период текущият и последващ мониторинг е регламентиран във вътрешните правила за подготовка, провеждане и приключване на конкурсната процедура.²³³ Системата за текущ контрол предвижда осъществяване на мониторингово посещение през първите три месеца от изпълнението на проекта, по време на което е необходимо да се съберат и попълнят базови данни за целевите групи. Второто посещение следва да се реализира в по-напреднала фаза и да се проведат интервюта и проучване на мнението на целевата група (родители, учители, ученици, деца) за дейностите и проекта. Третото мониторингово посещение трябва да се осъществи след приключване на проекта, в случай

²³² Проекти № 33.10.001 и Проект № 33.08.010

²³³ Одитно доказателство № 82

че е имало констатирани нередности или препоръки. Мониторинговите посещения трябва да се осъществяват съгласно разработен годишен план-график на центъра, свързан с обхвата, честотата на мониторинга, използваните методи и технологии.²³⁴

През одитирания период официални графици не са изготвяни, като мониторинговите посещения са осъществявани според натоварването на експертите на Центъра.²³⁵ *Липсата на достатъчен административен капацитет резултира в невъзможност за осъществяване на своевременно, последователен контрол за изпълнението на финансираните дейности.* По 13 проекта²³⁶ от извадката (35 на сто) не са извършвани проверки на място от служителите на Центъра.²³⁷ По всички останали проекти, включени в извадката, с изключение на тези по конкурсна процедура № 33.08 -2011 г. и един по конкурсна процедура № 33.09 - 2011²³⁸, е извършвано само по едно мониторингово посещение, вместо изискуемите с вътрешните правила две задължителни и трето, в случай на отправени препоръки и констатирани нередности.²³⁹ *Осъществяването на спорадичен и/или несвоевременен контрол от страна на Центъра не осигуря условия за получаването на достоверна информация за изпълнението на проектните дейности и постигната степен на промяна.*

В 10 от проектите²⁴⁰, включени в извадката, от Центъра не е проучено мнението на бенефициентите в хода на реализацията на проекта, *което не осигурява необходимата текуща информация за полезността от реализираните дейности и евентуални проблеми при изпълнението на проекта.*²⁴¹ В друга част от проектите, проучването на мнението е осъществено от изпълнителя като дейност по проекта.²⁴²

В Центъра няма въведена процедура за последващ контрол за изпълнение на препоръките, в т.ч. срокове, отговорни длъжностни лица, документиране, архивиране и контрол, както и липсва процедура какви действия следва да се предприемат в случай на неизпълнение на отправените препоръки.²⁴³

Липсата на правила поражда риск от прилагането на различна практика и не гарантира, че ще бъдат предприети своевременно действия за отстраняване на установените от експертите на Центъра пропуски, което в крайна сметка намалява ефекта от осъществения контрол и води до неефикасно разходване на публичен ресурс.

През одитирания период няма въведена практика и не е извършвана проверка за изпълнение на препоръките от мониторинговите посещения.²⁴⁴ В преобладаваща част от случаите в извадката, при които има отправени препоръки от страна на Центъра, същите не са изпълнени, *което намалява ефекта от осъществения контрол.*²⁴⁵

Оценката на съдържателните доклади на приключилите проекти следва да се осъществява от експерти от Центъра, съгласно разработена методика за оценка и се отразява в „Карта за оценка на проект“. Когато общата оценка на крайния съдържателен доклад е под 23 точки, същият не следва да се одобрява от Центъра. През по-голямата част от одитирания период не е регламентирано какви действия следва да се предприемат, в

²³⁴ Одитно доказателство № 82

²³⁵ Одитно доказателство № 83

²³⁶ Проекти № 33.9-055, № 33.10-001, № 33.10-012, № 33.10-012, № 33.10-012, 33.12-2-039, 33.12-1-033, 33.12-1-086, 33.12-2-061, 33.12-1-018, 33.12-3-005, 33.11-003, 33.12.-1-063.

²³⁷ Одитни доказателства №№ 9 и 34

²³⁸ Проекти № 33.08-019, № 33.8-2011-020 и № 33.9-070

²³⁹ Одитни доказателства №№ 9 и 34

²⁴⁰ Проекти № 33.09.-055, № 33.10.001, № 33.10.012, № 33.12.031, № 33.10.-032, № 33.12-2-023, № 33.09-081, № 33.09-002, № 33.08-020, 33.10-055

²⁴¹ Одитни доказателства №№ 9 и 34

²⁴² Одитни доказателства №№ 52 и 39

²⁴³ Одитни доказателства №№ 9 и 34

²⁴⁴ Одитни доказателства №№ 9 и 34

²⁴⁵ Одитно доказателство № 9

случай че проектът е оценен в диапазона между 23 и 30 точки²⁴⁶. С промяна във вътрешните правила, в сила от 08.08.2015 г., изрично е определено, че ако оценката на крайния съдържателен отчет е над 24 точки се изготвя становище и се препоръчва дофинансиране на проекта.²⁴⁷ Картата за оценка на проектите е разработена по начин, който позволява изплащане на втори транш въпреки липсата на изисквани от Центъра документи и при липса на аргументация, въпреки неизпълнение на дейности и невключване на бенефициенти и при непостигане на крайните резултати.

По този начин на практика механизмът за оценка на изпълнението на проектите не създава предпоставки за осъществяване на качествена проверка и поражда рискове да бъдат дофинансирани проекти с недоказана ефективност.

През одитирания период съществуват слабости при извършването на оценките на крайните съдържателни доклади, наличие на взаимоищключващи се и диаметрално противоположни оценки.²⁴⁸ При представяне на крайните съдържателни и финансови отчети не е извършвана проверка на място с едно единствено изключение²⁴⁹, което не позволява получаването на достоверна информация за изпълнението на проекта и постигнатата степен на промяна.

Капе № 11

Пропуски при осъществяване на мониторинга от страна на Центъра и непредприемане на действия за възстановяване на средства

Пример за непостигане на резултатите и пропуски в мониторинга на Центъра е проект № 33.10-012, при който част от индикаторите за резултат по отношение на приобщаването на родителите към образователния процес не са постигнати. В съдържателния доклад е отчетено приобщаване на 48 родители при планирана цел 70 човека. Съгласно присъствените списъци на родителите, действителният брой на присъстващите лица е 27, като част от тях са участвали само в по едно занимание на училището за родители. Некоректността на представените данни не е установена от служителите на Центъра при проверката на съдържателния доклад, *което е показател че контролната дейност е осъществена формално без необходимата прецизност.*²⁵⁰ *Ефектът от дейността на училището за родители остава спорен и недоказан и по какъв начин единичните участия в мероприятия по проекта са довели до по-отговорно отношение на родителите към образователния процес.* Аналогична е ситуацията и при присъствените списъци по дейност „Уикенд училище“, където отсъствията на учениците надхвърлят 50 процента, което не кореспондира с отчетеното изпълнение и установеното от служителите на Центъра пълно съответствие на извършените дейности и постигане на планираните резултати.²⁵¹

Пример за лоша практика е проект № 33.11-043, при който оценката на съдържателния доклад е 30 т. (45 са максимум), като комисията предлага проектът да се дофинансира, въпреки че според служителите на Центъра някои от изискваните документи липсват и не са посочени причините за това. Въпреки че според служителите на Центъра част от дейностите не са изпълнени и няма съдържателна аргументация за изпълнението, в картата за оценка на проекта е посочено, че всички предвидени резултати са постигнати.²⁵² *Наличието на взаимоищключващи се оценки в картата за оценка е индикатор за пропуски при осъществяването на мониторинга. В картата за оценка на*

²⁴⁶ Одитно доказателство № 82

²⁴⁷ Одитно доказателство № 82

²⁴⁸ Одитни доказателства № 39, т. 39.8 и т. 39.9, 41, т. 41.7 и т. 41.8, 40, т. 40.10. и т. 40.11, 38, т. 38.6. и т. 38.8, 64, т. 64.6., 79 и 68

²⁴⁹ Одитни доказателства №№ 9 и 34

²⁵⁰ Одитно доказателство № 38, т. 38.6., т. 38.7. и т. 38.8

²⁵¹ Одитно доказателство № 38, т. 38.6., т. 38.7. и т. 38.8

²⁵² Одитни доказателства №№ 9, 39, т. 39.8. и т. 39.12

проекта са налице данни за корекция в част от оценките, а финансовият отчет е заверен без забележки от външния одитор.²⁵³

Наличие на взаимноизключващи се и диаметрално противоположни оценки има и при проект № 33.12-2-073, при който оценката на съдържателния доклад е 41 т., като комисията предлага проектът да се дофинансира, въпреки установената липсата на дейност „Работа с родители“. Една от специфичните цели на проекта е привличане и приобщаване на родителите към интеркултурната перспектива в процеса на интеграция с индикатор за резултат „Приобщени родители на деца от етническите малцинства“. В картата за оценка на проекта е посочено, че всички резултати са постигнати, което е в противоречие с установената от експертите на ЦОИДЕУМ липса на дейност „Работа с родители“.²⁵⁴

Пример за лоша практика е и проект № 33.12-3-031, при който оценката на съдържателния доклад е 27 т. (от общо 45), като комисията предлага проектът да се дофинансира, въпреки че някои от изискваните документи липсват и не са посочени причините за това, някои от предвидените резултати не са постигнати и няма съдържателна аргументация за непостигнатите, липсва анализ на постигнато от гледна точка на продължаване на проекта и е налице само спорадично, формална дейност „работа с родители“.²⁵⁵

При изпълнение на проект № 33.10-055 е отказана заверка на финансовия отчет, като не са изплатени окончателните средства в размер на 1768,50 лв. Въпреки отказа от финансова заверка, вследствие на непредставяне на доказателствени материали, не са предприети мерки за възстановяване на изплатения аванс в размер 15 916,50 лв., като Центърът не се е възползвал от възможността по чл. 7, ал.2 от Договор № 33.10-055/29.06.2012г.²⁵⁶

Като лош пример може да бъде посочен и проект № 33.9-002, където в картата за оценка на изпълнението на проекта е посочено, че планираната дейност за работа с родители не е изпълнена. Въпреки това изпълнението на проекта е прието и е изплатен вторият транш.²⁵⁷

Общата оценка на проект № 33.12.-1-063 е 24 точки. От общо 9 въпроси за оценка на 5 въпроса е поставена оценка 2, и по 1 въпрос е поставена оценка 1,3,4,5. На един въпрос е посочен отговор, на който се присвояват 2 точки, а с химикал е написано 3 точки. Комисията предлага проектът да се дофинансира без проверка на място, въпреки посоченото, че за дейност 3 и 4 няма достатъчно доказателства за изпълнение на дейностите, както и че няма данни за включването на 30 ученика и 30 родителя, каквито са предвидени в целевата група. С писмо изх. № 20-37/07.10.2014г. са изисквани допълнителни материали – на писмото няма отговор и слабостите не са отстранени. В съдържателния доклад са посочени като преки участници в проекта 50 ученици, но няма данни за участие на ученици.²⁵⁸

През одитирания период не са създадени условия за осъществяване на ефективен мониторинг на изпълнение на проектите, който да способства за своевременно коригиране на грешките и преодоляване на трудностите за постигане на целите.

3.8. Наличие на система за постигане на устойчивост на резултатите

Ефективната образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства е неразривно свързана не само с преодоляване на езиковата бариера и повишаване на мотивацията на децата и родителите, но и с много фундаментални проблеми, свързани с липсата на икономическа активност и социална интеграция. Устойчивостта на резултатите от проектите и мултиплицирането на ефектите имат ключова роля за промяна на нагласите и постигане на успех в дългосрочен план.

²⁵³ Одитни доказателства №№ 9, 39, т. 39.8 и т. 39.12

²⁵⁴ Одитно доказателство № 41, т. 41.8

²⁵⁵ Одитно доказателство № 40, т. 40.11

²⁵⁶ Одитно доказателство № 34

²⁵⁷ Одитно доказателство № 64, т. 64.6

²⁵⁸ Одитно доказателство № 67, т. 67.9, т. 67.10 и 79

Финансирането по конкурсните процедури на Центъра не е обвързано със задължителни клаузи за устойчивост на резултатите и не е предвидена процедура за възстановяване на средствата, в случай че такава не бъде постигната.²⁵⁹ Липсата на гаранции за устойчивост на резултатите е проблем, който е посочен и в Тригодишна програма за дейността на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства за периода 2013 – 2015 г.²⁶⁰ Анализът на институциите сочи, че общ проблем, не само в България, е липсата на интегриран подход, тъй като през последните години средствата за интеграция на лицата, принадлежащи към етническите малцинства, в т. ч. за образователна интеграция, се предоставят от различни донори. Голяма част от проектите се планират и осъществяват *ad hoc*, като не винаги са част от системната рамка на политиката за интеграция на лицата, принадлежащи към етническите малцинствата.²⁶¹ Положителното въздействие от осъществените проекти стимулира организациите да кандидатстват отново, тъй като това особено за по-бедните общини, училища и детски градини е единственият възможен подход за финансиране на подобни дейности²⁶², предвид и липсата на изискване за самофинансиране. *По този начин реализацията на част от дейностите по образователна интеграция зависи до голяма степен от финансирането на Центъра, което е ограничено и краткосрочно, без да се търсят други механизми за постигане на устойчивост на резултатите и мултиплициране на ефектите.*

За одитирания период в Центъра няма разработени и приети правила за проверка на устойчивостта на резултатите от финансираните проекти.²⁶³ Информация и описание на устойчивостта на проектите се предоставя в съдържателния отчет за изпълнението им. По данни на Центъра, проверката се прави и от външен изпълнител и се отчита в „Доклад за оценка на ефекта и степента на постигане на стратегическите цели на центъра във финансираните проекти по конкурсни процедури“.²⁶⁴ Анализът на мониторинговите доклади обаче показва, че не във всички случаи има информация за устойчивостта на резултатите от проектите^{265;266;267}, като това е особено валидно за мониторинговия доклад за конкурсна процедура № 33.12.2013 г., *което подлага на съмнение практическата полза от такъв доклад.*²⁶⁸

През одитирания период от Центъра не са извършвани проверки на място за устойчивост на резултатите, а по част от проектите²⁶⁹ такива не са извършени и от външния оценител при оценката на ефекта от конкурсната процедура.²⁷⁰ От Центъра не са предприемани действия за възстановяване на отпуснатото финансиране, в случай на липса на устойчивост на резултатите от проекта и анализ на причините за това.²⁷¹

През одитирания период не е изградена система за постигане на устойчивост на резултатите от проектите за образователна интеграция на децата и учениците от

²⁵⁹ Одитни доказателства №№ 9 и 34, т. 36, 4, т. 37.5., т. 38.4., т. 39.4., т. 40.6., т. 41.5., т. 42.6., т. 43.4., т. 44.3., т. 45.4., т. 46.4., т. 47.4., т. 48.4., т. 49.4, т. 50.5., 51.4., т. 52.4., т. 53.4., т. 55.3., т. 56.3., т. 57.4, т. 58.4, т. 59.4., т. 60.6, т. 61.5, т. 62.4., т. 63.4, т. 64.3., т. 65.4., т. 66.4, т. 67.4., т. 68.4, т. 69.4., т. 70.4., т. 71.2., т.72.4., т.73.4 и т. 74.4

²⁶⁰ Одитно доказателство № 84

²⁶¹ Одитно доказателство № 84

²⁶² Одитно доказателство № 85

²⁶³ Одитно доказателство № 29

²⁶⁴ Одитно доказателство № 29

²⁶⁵ Мониторинов доклад КП 33.10.2012 г.

²⁶⁶ Мониторинов доклад КП 33.11.2012 г.

²⁶⁷ Мониторинов доклад КП 33.12.2013 г.

²⁶⁸ Одитно доказателство № 85

²⁶⁹ № 33.09-031, № 33.09.049, № 33.11-016, № 33.10-001, № 33.12-2-073, № 33.10-012, № 33.12-01-052, 33.10-055, 33.11-003, 33.12-2-020, 33.12.-1-063, 33.12-3-005, 33.12-1-018, 33.12-2-061, 33.12-3-046, 33-12-1-086, 33-12-1-033, 33.12-2-039

²⁷⁰ Одитни доказателства №№ 9 и 34

²⁷¹ Одитни доказателства №№ 9 и 34

етническите малцинства. Липсата на механизъм за адекватна защита на публичния интерес поражда риск за неефективно разходване на финансовите средства.

III. Оценка на външните организации за ефекта и степента на постигнатите резултати от финансираните проекти в Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

1. Наличие на правила и процедури за избор на външни организации за оценка на дейността на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

Центърът²⁷² изгражда и организира функционирането на система за отчетност, наблюдение и оценка на дейността си, която съдържа информация, включително за извършените външни оценки на дейността на Центъра. Докладите за извършените външни оценки за ефекта и постигнатите резултати по проведените и приключили конкурсни процедури през одитирания период са публикувани на електронната страница на Центъра.

При възлагане изготвянето на мониторингови доклади не са прилагани правилата на ЗОП, тъй като стойността на услугата по отделните договори /конкурсни процедури е на стойност под 20 000 лв. Извършени са външни оценки по петте конкурсни процедури. От директора на Центъра са сключени 5 договора, от които два граждански договора по конкурсна процедура № 33.8 – 2011, един граждански договор по конкурсна процедура № 33.9 - 2011 и три договора с юридически лица – за конкурсни процедури №№ 33.10 - 2012, 33.11 - 2012, 33.12 - 2013²⁷³.

В Центъра няма правила и процедури за избор на изпълнители за извършване на услуга „Изготвяне на оценка и доклад за ефекта и степента, в която са постигнати стратегическите цели на Центъра за одобрените и финансирани проекти“ по конкурсни процедури №№ 33.8 – 2011, 33.9 - 2011, 33.10 - 2012, 33.11 - 2012, 33.12 - 2013²⁷⁴.

Начинът на сключване на договорите с външни изпълнители не осигурява прозрачен и ясен ред за техния избор, както и изисквания към мониторинговия процес и качеството на докладите.

2. Доклади на външни организации за изготвяне на оценка на дейността на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства и процедура за тяхното приемане и анализ

2.1. Договор за мониторинг по конкурсна процедура № 33.8 – 2011 е сключен с две физически лица, като в него не са посочени конкретно и подробно правата и отговорностите на страните. Не са предвидени неустойки за изпълнителите за качеството и пълнотата на оценките и докладите. Предвидени са неустойки за изпълнителя само при неспазване на срока за представяне на доклада. По договорите за конкурсни процедури №№ 33.9 - 2011, 33.10 -2012, 33.11 - 2012, 33.12 - 2013 неустойките са при забавено или неточно изпълнение - 0,02 на сто от цената за всеки ден забава, но не повече от 10 на сто. По договор по конкурсна процедура 33.8 – 2011 при забава повече от 20 дни изпълнителят възстановява получената сума, както и 5 на сто неустойка върху нея и договорът се счита за прекратен.²⁷⁵

Докладите са приемани с приемо-предавателни протоколи /ППП/²⁷⁶, в които е записано, че в срок е предаден доклад на хартиен и електронен носител. В PPP липсва коментар доколко е изпълнено техническото задание, както и относно качеството, пълнотата и адекватността на докладите. Не са налични данни за контрол от страна на

²⁷² www.coiduem.mon.bg Правилник за устройството, дейността и организацията на работа на Центъра Раздел II „Отчетност, наблюдение и оценка на дейността на центъра“, чл. 22, т.3.

²⁷³ Одитно доказателства № 86, 87, 88

²⁷⁴ Одитно доказателство № 86

²⁷⁵ Одитно доказателство № 88

²⁷⁶ Одитно доказателство № 87

Центъра върху качеството на извършения мониторинг и представяните доклади, докладите са приемани за сведение. Няма писмени доказателства за обсъждане на докладите и препоръките в тях.

В голяма част от докладите²⁷⁷ е отделено внимание на обобщаване и описване на резултати от проведени анкети с екипите на проектите, а по някои конкурсни процедури - и с членове на целевите групи. Анкетите включват идентични или подобни въпроси при извършване на мониторинга на различните конкурсни процедури. Отговорите на част от въпросите се съдържат във формулярите за кандидатстване и отчетните доклади на бенефициентите по проектите.

В досиетата на мониторинговите доклади не са налични:

а) писмени материали за провеждане на дълбочинни интервюта и други работни документи, посочени като изискване в Техническите задания²⁷⁸;

б) данни за начина на избор на проекти на бенефициенти, които са посетени на място за извършване на оценка. По отделни проекти, за които има посещение на място, текстът в доклада често преразказва отчета на проекта, като няма данни за критичен анализ на изпълнението, включително за постигнатия ефект;

в) одитна следа за начина на събирането на информация за изготвянето на мониторинговите доклади, с изключение на анкетни карти, изпратени по електронен път, без да са приложени придружителните писма.

Наблюдава се повтаряне на препоръки в доклади по отделни конкурсни процедури.

В Центъра няма процедура за проверка на качеството на изготвянето на мониторинговата оценка и доклад за ефекта и степента, в която са постигнати стратегическите цели на Центъра. Не са включени конкретни количествени и качествени ангажименти в договорите с изпълнителите и не са предвидени неустойки при неизпълнение на качеството и пълнотата на оценките и докладите.

Не се прилагат контролни механизми за проверка на изпълнението на мониторингови задачи, включени в Техническото задание към договорите с изпълнителите.

2.2. На свои заседания от Управителния съвет на Центъра не са обсъждани и одобрявани мониторинговите оценки и доклади, изготвени от външни изпълнители²⁷⁹.

В протоколите от заседанията на Управителния съвет няма приети решения, основани на докладите по конкурсните процедури №№ 33.8 – 2011, 33.9 – 2011, 33.10-2012, 33.11 - 2012, 33.12 - 2013. Не е въведена практика за обсъждане на препоръките от докладите на заседания на Управителния съвет на Центъра и вземане на решения за подобряване работата на Центъра.

Не е осигурена ефективна процедура за анализиране и приемане на мониторинговите доклади от Управителния съвет на Центъра. Изводите и препоръките от докладите не са използвани за вземане на управленски решения за промяна в подхода на финансиране на проектите за образователна интеграция и за подобряване работата на Центъра.

---

²⁷⁷ Одитно доказателство № 85

²⁷⁸ Одитно доказателство № 87

²⁷⁹ Одитно доказателство № 86

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. През периода 2012 г. - 2014 г. от Министерството на образованието и науката е извършена активна дейност за допълване на стратегическата рамка за образователна интеграция от обвързани помежду си документи, които формулират цели, приоритети и дейности, насочени към всички образователни субекти, включително тези от етническите малцинства. Първият приоритет на Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (2010-2015) за „пълноценна интеграция на ромските деца и ученици чрез десегрегация на детските градини и училищата в обособените ромски квартали и създаване на условия за равен достъп до качествено образование извън тях“, не е изпълняван с ефективни дейности.

2. В действащата законова и подзаконова нормативна уредба през одитирания период липсва изчерпателност и не е предвидено приемане на държавен образователен стандарт с изисквания относно организацията на дейностите и механизмите за образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, насочени към решаване на специфичните проблеми на различните етноси. Новият Закон за предучилищното и училищното образование урежда създаването на държавен образователен стандарт за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

3. За одитирания период в системата на образованието не са създадени условия за координация между дирекции, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, общини и структури, работещи по проблемите на образователната интеграция, което възпрепятства обединяване и синхронизиране на усилията в цялостен интегриран подход за ефективна образователна интеграция и за постигане на устойчивост на резултатите.

4. В системата на образованието редът за събиране на данни за етническия произход на децата и учениците не е регламентиран, което не позволява оценяване постигането на поставените цели и планираните ефекти от изпълнението на политиката на образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

5. Управителният съвет не реализира ефективно своите отговорности, с което не подпомага дейността на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

6. Не са създадени условия за обективна оценка на проектните предложения, като липсата на адекватна система за оценяване и превенция на риска за двойно финансиране, поражда възможности за субективизъм, развитие на корупционни практики и непостигане на целите на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

7. Наличието на неясни, трудно достижими или неизмерими цели затруднява ефективната реализация на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Не са използвани подходящи индикатори, за оценка на изпълнението, което не позволява коректно измерване на ефекта и достигнатата степен на промяна.

8. През одитирания период са финансирани разнообразни дейности с пряк и косвен ефект върху образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Липсата на своевременна реакция, на база мониторинговите доклади, не може да бъде определена като успешно управленско решение на фона на ограничения финансов ресурс. Финансирането на дейности с ограничен принос намалява ефективността от дейността на Центъра.

9. Не са създадени условия за осъществяване на ефективен мониторинг на изпълнение на проектите, който да способства за своевременно коригиране на грешките и преодоляване на трудностите за постигане на целите. Няма правила и процедури за избор на външни организации за оценка на ефекта и степента на постигане на целите на Центъра, както и контролен механизъм за установяване качеството на изпълнение на сключените договори.

Осъществените дейности за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства през периода 2012-2014 г. в системата на образованието са недостатъчно ефективни за постигане на поставените цели и планираните ефекти. Не са положени усилия и не са предприети своевременни действия за координация, сътрудничество и взаимодействие между всички структури, провеждащи образователна интеграция. Не е прилаган интегриран подход за подкрепа и обединяване на усилията на всички институции и власти за постигане на ефективна и трайна образователна интеграция.

ПРЕПОРЪКИ

В резултат от извършения одит се дават следните препоръки:

Министърът на образованието и науката да предприеме действия за:

1. Регламентиране на реда за използване на данни за етническия състав на целевите групи, допустими за финансиране, в изпълняваните дейности за образователна интеграция, на принципа на доброволното самоопределяне, който да се спазва от всички структури, провеждащи интеграционна политика в системата на образованието²⁸⁰.

2. Утвърждаване на координационен механизъм между структурите, провеждащи образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства за обединяване и синхронизиране на усилията на структурите в цялостен интегриран подход за ефективна образователна интеграция и за постигане на устойчивост на резултатите²⁸¹.

3. Изграждане на ефективна система за регулярно и системно информационно осигуряване, наблюдение, оценка и контрол на резултатите от образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства²⁸².

Управителният съвет и директорът на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства да предприемат действия:

1. За актуализиране на дизайна на конкурсните процедури на Центъра, като се:

а) въведе механизъм, който да стимулира финансирането на проекти с по-голям дял на деца и ученици от етнически малцинствени групи от общия размер на целевата група²⁸³.

б) стимулира приоритетно финансиране на интегрирания подход, с постигане на ясна обвързаност на финансираните дейности за повишаване на грамотността, успеха и успеваемостта на децата и учениците от етническите малцинства²⁸⁴.

в) промени приема на проектните предложения с цел преустановяване на безрезултатното финансиране на оценката на проектни предложения²⁸⁵.

2. За актуализиране на методиката за оценка на проектните предложения, като се:

а) определят обективно измерими критерии и показатели за оценка и указания за присъждане на оценителните точки при оценяване на показателите;

б) въведе изискване за мотивиране на присъдените оценителни точки по всеки от показателите за оценка;

в) включат всички въпроси за проверка в индивидуалните оценъчни таблици²⁸⁶.

3. В Насоките за кандидатстване да се прецизират критериите за допустимост и таблицата за проверка на административното съответствие на проектите, като бъдат въведени адекватни защити от двойно финансиране²⁸⁷.

²⁸⁰ Констатация, Част четвърта, раздел I, т.2.1.5 и раздел II, т.3.1.

²⁸¹ Констатация, Част четвърта, раздел I, т.3.1.

²⁸² Констатация, Част четвърта, раздел I, т.2.2.

²⁸³ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.1.

²⁸⁴ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.5.2. и 3.1.

²⁸⁵ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.6

²⁸⁶ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.2. и т.3.4.

²⁸⁷ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.3.

4. Да се осигурят необходимите условия за адекватна проверка за двойно финансиране²⁸⁸.

5. Да се въведат необходимите контролни механизми и не се допуска документите на оценителната комисия да бъдат попълнени с молив и да не са датирани²⁸⁹.

6. Да се актуализират Вътрешните правила за подготовка, провеждане и приключване на конкурсна процедура, като се предвиди процедура за одобряване на работата на оценителната комисия, в т.ч. и издаване на индивидуален административен акт на директора на Центъра за определяне на одобрените за финансиране проектни предложения, включително при промени в класирането, и своевременното му оповестяване на интернет страницата на Центъра²⁹⁰.

7. Да се окомплектова документацията на оценителните комисии и проектите в досиета с подробен опис на съдържанието²⁹¹.

8. Да се формулират по-реалистични и измерими цели на конкурсните процедури на Центъра²⁹².

9. Да се въведат подходящи контролни процедури, които да гарантират коректността на информацията в годишните доклади за дейността на Центъра²⁹³.

10. Да се изгради адекватна система за оценка на изпълнението на проектите²⁹⁴.

11. Да се въведе процедура за последващ контрол за изпълнение на препоръките, в т.ч. срокове, отговорни длъжностни лица, документиране, архивиране и контрол и действия, в случай на неизпълнение на отправените препоръки²⁹⁵.

12. Да се осигурят необходимите условия за осъществяване на своевременен мониторинг за изпълнението на проектите и препоръките на Центъра²⁹⁶.

13. Да се преосмисли механизмът за оценка на изпълнението на проектите и да се въведат адекватни критерии и показатели за оценка, които гарантират изплащането на финансов ресурс при доказано постигнати резултати²⁹⁷.

14. Финансирането по конкурсните процедури на Центъра да бъде обвързано със задължителни клаузи за устойчивост на резултатите, вкл. и процедура за възстановяване на средствата, в случай че е приложимо²⁹⁸.

15. Да се утвърдят правила за проверка на устойчивостта на резултатите от финансираните проекти, в т.ч. срокове, отговорни длъжностни лица, документиране, докладване, архивиране и контрол²⁹⁹.

16. Да се създадат писмени процедури и правила за прозрачен избор на изпълнителите за изготвяне на оценка на ефекта и степента на постигане на целите на Центъра³⁰⁰.

17. Да се одобри образец на договор за възлагане на оценката, който да съдържа конкретни количествени и качествени ангажименти, неустойки при неизпълнение на качеството и пълното изпълнение на Техническото задание³⁰¹.

---

²⁸⁸ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.3

²⁸⁹ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.3

²⁹⁰ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.4

²⁹¹ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.4

²⁹² Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.5.1.

²⁹³ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.6

²⁹⁴ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.6.2

²⁹⁵ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.7.

²⁹⁶ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.7.

²⁹⁷ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.7.

²⁹⁸ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.8.

²⁹⁹ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.8.

³⁰⁰ Констатация, Част четвърта, раздел III, т.2.6.1.

³⁰¹ Констатация, Част четвърта, раздел III, т.2.6.2.

18. Да се въведе контролен механизъм за проверка на изпълнение на договорите за оценка³⁰² и осигури ефективна процедурата по анализиране и приемане на оценката от УС за подобряване работата на Центъра.³⁰³

На основание чл. 50, ал. 2 от Закона за Сметната палата, в срок до шест месеца от получаването на одитния доклад министърът на образованието и науката, Управителният съвет и директорът на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства следва да предприемат мерки за изпълнение на препоръките и да уведомят писмено за това председателя на Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 174 на Сметната палата от 21.09.2016 г. (Протокол № 26).

В подкрепа на констатациите са събрани 88 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата на адрес гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 37.

---

³⁰² Констатация, Част четвърта, раздел III, т.2.6.2.

³⁰³ Констатация, Част четвърта, раздел II, т.3.1 и раздел III, т.2.6.3.

ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0300102415

№	Наименование на приложението	Брой листа
1.	Йерархично представяне на одитните въпроси, критерии и показатели за оценка	4
2.	Обобщени дейности на регионалните инспекторати по образование по области	10
3.	Цели на конкурсните процедури на Центъра, изпълнявани в периода 2012-2014 г.	4

Йерархично представяне на одитните въпроси

I-во ниво: Основен въпрос	Ефективни ли са дейностите за изпълнение на политиката в областта на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в системата на Министерството на образованието и науката?	
II-ро ниво: Специфични въпроси	III-то ниво: Подвъпроси	IV-то ниво: Подподвъпроси
<p>II-ро ниво: Първи специфичен въпрос 1. Стратегическата рамка, нормативната уредба и националните документи създават ли условия за провеждане на държавната политика в областта на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства?</p>	<p>III-то ниво: Първи специфичен подвъпрос: 1.1. Политиката за образователна интеграция намира ли адекватно отражение в приетите стратегически, нормативни и други национални документи, които регламентират нейното изпълнение?</p>	<p>1.1.1. Осигурена ли е обвързаност между целите и дейностите, предвидени в приетите стратегически, програмни и планови документи, имащи отношение към политиката за образователна интеграция? Критерий: целите и дейностите на стратегическите, програмни, планови и други национални документи да са обвързани, взаимно да се допълват и да осигуряват последователност при изпълнение на политиката. Показатели: брой стратегии; брой планове за действие за изпълнението им.</p> <p>1.1.2. Във връзка с разработването, изпълнението и мониторинга на политиката за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства, осигурено ли е ясно разпределение на отговорностите, сроковете за изпълнение и измерване на постигнатите резултати с конкретни индикатори. Критерий: обезпеченост с дейности и задачи на оперативното ниво за изпълнение на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства за периода (2010-2015). Показатели: пълнота и достатъчност, оперативност</p> <p>1.1.3. Приетата нормативна уредба, създаваща регламенти в образователната система, отчита ли специфичните проблеми на етническите малцинства? Критерий: стратегическите, програмните и нормативните документи последователно и изчерпателно регламентират провеждането на политиката и процесите, свързани с нейната реализация Показатели: пълнота и изчерпателност, своевременност</p> <p>1.1.4. Приетите национални документи за образователна интеграция обхващат ли всички образователни субекти, носители на етнокултурни специфики? Критерий: стратегическите, програмните и нормативните документи последователно и изчерпателно регламентират провеждането на политиката и процесите, свързани с нейната реализация; националните програми за образователна интеграция да обхващат всички деца и ученици без оглед на етническата им принадлежност. Показатели: брой национални програми; бр. планове за действие за изпълнението им.</p> <p>1.1.5. Осигурен ли е информационно процесът по реализация на политиката за образователна интеграция? Критерий: своевременно информирание на ресорния министър за резултатите от провежданата държавна политика за образователна интеграция Показател: утвърдена информационна система; правила за информирание</p>

	<p>III-то ниво: Втори специфичен подвъпрос</p> <p>1.2. Осигурени ли са достатъчно финансови ресурси за изпълнение целите на Стратегията?</p>	<p>Критерий: степен на изпълнение на тригодишните програми за дейността на Центъра; ръст в размера на стойността и броя на финансираните проекти по национални и оперативни програми Показатели: бюджетно осигурен финансов ресурс за периода 01.01.2012-31.12.2014 г., привлечен ресурс от външни донорски организации; участие в конкурси и процедури за усвояване на средства по СКФ.</p>
	<p>III-то ниво: Трети специфичен подвъпрос</p> <p>1.3. Създаден ли е ефективен координационен механизъм, на национално ниво и в Центъра, за изпълнение целите на политика за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства?</p>	<p>Критерий: приети и утвърдени механизми за координация на процесите по образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства. Показатели: утвърдени и/или променени правила за координация на процеса на национално ниво; утвърдени правила/механизъм за координация в Центъра</p>
<p>II ро ниво: Втори специфичен подвъпрос:</p> <p>2. Ефективно ли се подпомага изпълнението на политиката по образователна интеграция на етническите малцинства от регионалните инспекторати по образование и Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства?</p>	<p>III ниво Първи специфичен подвъпрос</p> <p>2.1. Създадени ли са условия за ефективна методологична и контролна дейност на регионалните инспекторати в детските градини и училища във връзка с провеждане на държавната политика за образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства?</p>	<p>Критерий: дейности на регионалните инспекторати, фокусирани върху проблемите на етническите малцинства Показатели: брой планирани тематични проверки; брой извършени тематични проверки</p>
	<p>III-то ниво: Втори специфичен подвъпрос:</p> <p>2.2. Създадени ли са условия за ефективна дейност на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства за постигане на равен достъп до качествено образование?</p>	<p>2.2.1. Органите за управление подпомагат ли ефективно дейността на Центъра? Критерий: наличие на Вътрешни правила за дейността на Управителния съвет на Центъра, които създават ясен регламент за работа на Центъра; Спазване на създадения регламент за работа Показатели: утвърдени вътрешни правила за работа на УС; брой заседания; брой решения</p> <p>2.2.2. Отчитат ли се резултатите от изпълнението на тригодишната програма за дейността на Центъра пред Министерския съвет? Критерий: наличие на изготвен доклад за напредъка по постигане на стратегическите цели на Центъра. Показател: информация за изпълнение на индикаторите от тригодишната програма</p>

	<p>III-то ниво Трети специфичен подвъпрос:</p> <p>2.3. Ефективен ли е подборът на проектните предложения за постигане на целите за образователна интеграция на децата от етническите малцинства?</p>	<p>2.3.1. Финансират ли се подходящите дейности и целеви групи? Критерий: адекватност на конкурсните процедури на Центъра Показатели: изготвени анализи на потребностите на целевите групи преди обявяване на конкурсните процедури; допустимите за финансиране дейности и целеви групи способстват за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.</p> <p>2.3.2. Създадени ли са условия за обективна оценка на проектните предложения? Критерий: наличие на обективно измерими критерии и показатели за оценка на проектните предложения. Показател: обективно измерими критерии и показатели за оценка на проектните предложения.</p> <p>2.3.3. Съществува ли риск за двойно финансиране на проектните предложения? Критерий: утвърдена процедура и извършени проверки за двойно финансиране Показатели: наличие на процедура за проверка; извършени проверки за двойно финансиране.</p> <p>2.3.4. Проследим ли е процесът на оценка на проектните предложения? Критерий: проследимост на оценката на проектните предложения Показател: наличие на мотивировка за присъдените оценителни точки</p> <p>2.3.5. Целите и дейностите на проектните предложения съответстват ли на целите и дейностите на конкурсните процедури на ЦОИДУЕМ? Критерий: съответствие на целите и дейностите на проектните предложения с целите и дейностите на конкурсните процедури Показател: съответствие на целите и дейностите на проектните предложения.</p>
	<p>III-то ниво Четвърти специфичен подвъпрос</p> <p>2.4. С реализираните проекти в Центъра постигат ли се целите на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства?</p>	<p>Критерий: резултати от изпълнените дейности по конкретните проекти Постигнати реални ефекти и конкретни ползи за участниците в целевата група Показател: изпълнение на планираните индикатори на конкретните проекти</p>
	<p>III-то ниво Пети подвъпрос:</p> <p>2.5. Изграден ли е адекватен механизъм на мониторинг за постигане на целите и устойчивост на резултатите на финансираните проекти?</p>	<p>2.5.1. Ефективен ли е мониторингът за изпълнение на проектите за своевременно коригиране на грешките и преодоляване на трудностите за постигане на целите? Критерий: изградена адекватна система за мониторинг Показатели: изготвени годишни планове за мониторингови посещения; извършени мониторингови посещения, в т.ч. и преди извършване на окончателно плащане по проекта; осъществен последващ контрол за изпълнение на препоръките и предприети действия, в случай на неизпълнение.</p> <p>2.5.2. Създадени ли са условия за устойчивост на резултатите от дейностите по образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства? Критерий: изградена система за постигане на устойчивост Показатели: обвързаност на финансирането със задължителни клаузи за</p>

		устойчивост; осъществени проверки за устойчивост; предприети действия в случай на липса на устойчивост и анализ на причините.
	<p>III-то ниво Шести специфичен подвъпрос: 2.6. Ефективен ли е мониторинга на външните организации за ефекта и степента на постигнатите резултати от финансираните проекти?</p>	<p>2.6.1. Спазват ли се приети правила и процедури, осигуряващи качествено изпълнение на мониторинговата дейност, при избор на изпълнители за изготвяне на мониторингови доклади?</p> <p>Критерий: наличие на прозрачен и ясен ред за избор на изпълнители за изготвяне на мониторингови доклади и изисквания към тяхната работа Показател: приети правила/процедура за избор на изпълнител</p> <p>2.6.2. Сключените договори с изпълнителите отразяват ли конкретно и подробно изискванията към мониторинговия процес, има ли контрол на качеството на извършения мониторинг и представяните доклади от страна на Центъра</p> <p>Критерий: мониторинговите доклади да отразяват реалния напредък по изпълнение на целите и приоритетите на Стратегията</p> <p>2.6.3. Осигурена ли е ефективна процедура по приемане, анализиране на мониторинговите доклади и изводите от докладите използват ли се за вземане на управленски решения за подобряване работата на Центъра?</p> <p>Критерий: наличие на документи, /протоколи, решения на управляващите органи на Центъра/, които да отразяват разглеждане, анализ и вземане на решения на основание на мониторинговите доклади. Показател: брой решения на УС; брой предприети мерки</p>

Обобщени дейности на регионалните инспекторати по образование по области

Във връзка с изпълнението на Националния план за действие „Десетилетие на ромското включване (2005-2015)

А. Въпрос: Осъществен ли е контрол от МОН, съвместно с РИО и общините, за недопускане в помощните училища на деца без увреждания от етническите малцинства? Срок 2005-2015 г.

С приемането на Наредба №1 от 23.01.2009 г. за обучението на деца и ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания, обучението в помощните училища се организира само за деца с умерена, с тежка умствена изостаналост, както и с множество увреждания. - отговора на МОН.

Б. Въпрос: Осъществен ли е контрол от МОН, съвместно с РИО и общините, върху приема в детските градини и училища за недопускане на етнически групи и паралелки. Срок 2005-2015 г.

1. РИО-Варна

В детските градини и училищата в област Варна има групи и паралелки сформирани на етническа основа в малки населени места, там където жителите са от етническите малцинства.

За успешното провеждане на дейности по образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в училищата от областта:

а) се изготвят графики с общия брой ученици и от тях самоопределящи се като друг етнос по класове и учебни години;

б) предоставени са констативни протоколи от извършени проверки относно работата на директора по проекти, свързани с подобряване на межкултурния диалог в училища с мултиетнически състав;

в) изпълняват се областна стратегия, както и общинска програма за образователна интеграция на учениците от различните етнически групи и в неравностойно социално положение;

г) предоставен е констативен протокол от текуща проверка на тема „Ролята на консултациите в подготвителните групи и първи клас за деца и ученици, чийто майчин език не е български;

д) изготвен е анализ за причините за непосещаване на училище от деца и ученици, подлежащи на задължително обучение; за ролята на училището за задържане на ученици и прилагане на добри практики с тази цел;

е) информация за осигуряване на допълнително обучение в училищата и реализиране на дейности по интеркултурно образование в област Варна за учебна година 2013/2014 по конкретни индикатори:

- брой у-ща/ ЦДГ и ОДЗ, в които е осигурено допълнително обучение по чл.112, ал.2 и чл.114, ал.1 и 2 от ППЗНП през учебната 2013/2014 г.;

- брой деца и ученици, на които е осигурено допълнително обучение по чл.112, ал.2 и чл.114, ал.1 и 2 от ППЗНП през учебната 2013/2014 г.;

- брой у-ща/ ЦДГ и ОДЗ, в които се реализират дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства;

- брой създадени клубове по интереси, насочени към съхраняване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства;

- брой организирани занимания по интереси, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства;

- брой сформирани групи по свободноизбираема подготовка, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.

2. РИО-Сливен

За контролната дейност на РИО-то за учебната 2013/2014 г. са планирани:

- Проверка на преобразувано училище от начално в основно, която цели методическо подпомагане и подкрепа;

- Проверка качеството на образователния процес по чужд език при работа с деца билингви, с цел подобряване резултатите в обучението на деца билингви;

- Проверка на целодневната организация на обучение в началния етап на основната образователна степен.

Извършено:

Представени са 6 констативни протокола за извършени проверки на тема „Създадените условия и предпоставки за въвеждане на задължителна предучилищна подготовка на децата от 5-годишна възраст“. Две от тях в целодневни детски градини и една в подготвителна група в СОУ.

- Представен е 7 констативни протоколи за извършена проверка на тема „Възможности за повишаване качеството на образование в училища с деца- билингви.

3. РИО-Велико Търново

Не са извършвани проверки върху приема в детските градини и училища за недопускане на етнически групи и паралелки, поради липса на проблеми

4. РИО-Пазарджик - не са извършвани проверки върху приема в детските градини и училища за недопускане на етнически групи и паралелки.

РИО през периода 2012/2013 провежда кампания, свързана с кандидатстване и прилагане на програми във връзка с интеграция на малцинствата и създаване на толерантна мултиетническа среда.

Планирани са мониторинг, контролна и методическа подкрепа за дейности по:

- Допълнителна образователна подкрепа за изравняване на стартовите им позиции с тези на останалите деца/повишаване качеството на образование в сегрегирани у- ща, в които не е възможен процес на десегрегация;

- създаване на толерантна мултиетническа среда.

5. РИО-Добрич – На територията на Добрич няма регистрирани сигнали и жалби за сформирани групи в детските градини или паралелки в училищата на етнически принцип. При приема децата се разпределят равномерно а не съобразно етноса на децата и учениците. Огромна роля за предотвратяване на сформирани групи в детските градини или паралелки в училищата на етнически принцип, изигра системата на средищните училища, в които се обучават деца от различни етноси.

В РИО-Добрич не са планирани и извършени такива проверки.

В плана за учебната 2012/2013 г.- планирани са мониторинг, контрол за дейности по модули от национални програми, ориентирани към децата и учениците със затруднения в обучението. Планирана са организационна и методическа помощ при изграждане на мрежа от услуги за деца, които се нуждаят от допълнителна образователна подкрепа и по създаване на толерантна мултиетническа среда в българското училище.

6. РИО-София град - на територията на София-град няма обособени паралелки с ученици от отделни етнически групи. РИО-София не е осъществявал контрол върху приема в детски градини и училища за недопускане на етнически групи и паралелки.

Изпълняват ежегодни регионални програми за образователна интеграция на деца и ученици от различни етнически групи – работни срещи с директори на столични училища и детски градини с висок процент на деца и ученици от етнически малцинства; оказване на методическа помощ на родителите от различни етноси; концерти, тържества, изложби, честване на празници свързани с традициите на различните етноси.

- Мониторинг и контрол на дейности за образователна интеграция по национални програми;

- създаване на толерантна мултиетническа среда в българското училище – разработване и прилагане на разнообразни форми и програми за деца с трудности и дефицити в обучението, деца в риск от отпадане и деца отпаднали с цел реинтегриране;

- укрепване на мрежата от защитени и средищни училища;

- програма за приобщаване на родители-роми към образователния процес

7. РИО-Кюстендил - Годишните планове за изпълнение на РИО са насочени към компактно живеещи роми и сегрегираното училище. с цел промяна в ситуацията в града.

7.1. За осигуряване правото на равен достъп до качествено образование, се планират ежегодно дейности:

- по набиране на информация за броя на децата от ромски произход от предучилищна възраст, ползвайки данните от ГРАО и непосредствена работа на терен чрез издирване по адреси;

- допълнително обучение и подготовка по български език в групите за предучилищна подготовка. Стимулиране участието на училищата в НП „С грижа за всеки ученик“.

7.2. За гарантиране на качествено образование на деца и учениците от етнически малцинства - при настойчива работа да се повишава броя на учениците, записващи се в централните училища, като планирания процент е 5 на сто. Това цели приобщаване и подготовка на децата в мултиетническа среда.

7.3. Активиране на извънучилищните организирани занимания в свободното време на децата – формиране на децата в групи по интереси, спазвайки и следвайки правилото за междуетническо обучение и развитие.

8. РИО-Ямбол - няма данни за създаването на етнически групи и паралелки. Поради липса на жалби и сигнали, както и поради чувствителността на темата, не са извършвани проверки на такава тематика. Изпълняват ежегодно през учебните години:

- Програма за приобщаване на родителите-роми към образователния процес и засилване на участието им училищния живот.

- Изпълнява се Годишен план за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства в област Ямбол. Разработва се в съответствие с Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012 - 2020 г. Документът е част от Областна стратегия за интегриране на ромите в област Ямбол по приоритет „Образование“.

РИО-Ямбол подпомага и контролира дейността на училищата и детските градини с доминиращо присъствие на деца и ученици от етническите малцинства. Изпълнява дейности за:

- осигуряване на подходяща образователна среда за включване на децата в мултиетнически групи и класове;

- осигуряване на допълнителни занимания на децата, невладеещи български език и за изоставащи ученици;

- създаване на клубове по интереси;

- провеждане на проучвания, свързани с културната идентичност на етносите.

Изготвяне на етнокултурен календар;

- оценка на развитието и образователните потребности на децата и учениците от етническите малцинства;

- образователна интеграция и реинтеграция на роми, отпаднали от образователната система.

- В годишния план има данни за броя на децата и учениците, за които българският език не е майчин - брой градини/училища; брой деца; брой деца, за които българският език не е майчин; брой отпаднали/напуснали по различни причини.

- РИО координира, подпомага методически и контролира изпълнението на дейности по програми и проекти.

9. РИО-Хасково – Поради чувствителността на темата, проверките се изпълняват съвместно с други проверки

Планирани са мониторинг, контролна и методическа подкрепа за дейности по:

- изпълнение на модули, ориентирани към проблема по национални програми;

- създаване на толерантна мултиетническа среда в българско училище-разработване и прилагане на форми и програми за деца с трудности и дефицити в обучението;

- създаване на мрежа от защитени и средищни у-ща в страната с оглед осигуряване на равен достъп до образование.

10. РИО-Пловдив

Планирани са мониторинг, контролна и методическа подкрепа за дейности по:

- изпълнение на модули, ориентирани към проблема по национални програми;

- създаване на толерантна мултиетническа среда в българско училище-разработване и прилагане на форми и програми за деца с трудности и дефицити в обучението;

- създаване на мрежа от защитени и средищни у-ща в страната с оглед осигуряване на равен достъп до образование.

Изпълнява собствена програма за намаляване дела на преждевременно напусналите образователна система.

11.РИО-София регион

В план за дейността за учебната 2012/2013 г., 2011/2012 г.:

- изграждане на мрежа от услуги за децата, които се нуждаят от допълнителна създаване на толерантна мултиетническа среда в българското у-ще;

- мониторинг по националните програми, насочени за изпълнение на интеграционни дейности;

- изготвяне на програма за приобщаване на родителите-роми към образователния процес.

В годишния план за дейността на РИО-София регион- планирана тематична проверка: „Социализиране и приобщаване на децата и учениците в социален риск“. Планирани са в детски градини и училища, в които се възпитават и обучават деца и ученици от ромски произход и в социален риск.

Извършени са анализи, в резултат на осъществен контрол върху образователната интеграция на територията на региона, на теми:

- контрол върху мерките за повишаване качеството на образование и на постигнатите резултати в сегрегирани училища в Софийска област;

- контрол върху социализирането и приобщаването на децата и учениците в социален риск, обучаващи се в училищата от региона.

12. РИО-Перник – родителите на децата и учениците от етническите малцинства не определят своята принадлежност към общности, различни от българската. Учениците от ромски произход са в единна образователна среда и поради това не са планирани и извършвани проверки върху приема в детските градини и училища за недопускане на етнически групи и паралелки.

13. РИО-Габрово – оказва се методическа подкрепа в образователния процес, както и мониторинг по националните програми и проекти, присъствие на представителни изяви и мероприятия във връзка с образователната интеграция.

В РИО в Монтана, Бургас, Разград, Силистра, Кърджали, Враца, Ловеч, Стара Загора, Плевен, Смолян, Русе, Търговище, Видин (13) – не са планирани и не са извършвани проверки върху приема в детските градини и училища за недопускане на етнически групи и паралелки.

В. Въпрос: Информация за упражнениия контрол от експертите по интеркултурно образование в регионалните инспекторати по образованието по осъществяване на политиките за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

1. РИО-Силистра

а) В контролната дейност на РИО за периода от 2012 г. – 2014 г. няма тематични проверки с точно такова заглавие. В рамките на общо формулираните проверки се проверяват рискови фактори, които затрудняват интеграцията:

- Слабото владеене на българския език;
- Ниските образователни резултати;
- Отсъствието и отпадането от училище.

б) Контролът по изпълнение на политиките за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства е затруднен от няколко обстоятелства:

- в структурата на инспектората няма експерт по интеркултурно образование;
- няма установен начин за събиране на информация за етническата принадлежност на учениците;
- няма установени стандарти за образователна интеграция;
- няма правила за контрол по изпълнение на политики.

Информацията в приложената справка за периода 2012-2014 г. е:

А) Проверки, свързани с овладяването на българския език (в етнически смесени училища) – 3 на брой, **няма направени предписания;**

Б) Проверки в детски градини – темата е: подготовка за оgramотвяване на децата от подготвителните групи и нагласи за усвояване и усъвършенстване на българския език; 11 на брой; **няма направени предписания;**

В) Проверки, свързани с повишаване на учебните резултати (в етнически смесени училища), 17 на брой; темата е: подготовка за успешно представяне на националното външно оценяване по БЕЛ; в колоната няма информация за направени препоръки.

Останалите проверки са с цел събиране на информация за установяване на присъствието в училище и предоставянето ѝ на социалните власти за налагане на санкции в случай на отсъствие от образователния процес.

2. РИО-Монтана - няма назначен експерт по интеркултурно образование и политиката се провежда и контролира по съвместяване.

За периода се осъществява мониторинг по национални програми, извършващи дейности по образователна интеграция. Извършва се не само контрол и мониторинг но и се осъществява методическа, организационна и координационна дейност в областта на политиката.

3. РИО-Перник - инспекторатът извършва системни проверки в училищата с по-висок брой ученици от ромски произход. Проверките са насочени в следните направления:

- Работа с ученици- подобряване на адаптацията към училищната среда чрез предоставяне на допълнителна образователна подкрепа;
- Работа с родители – повишаване интереса на родителите –роми към училищния живот и постиженията на децата им;
- Работа с учители – повишаване на квалификацията на педагогическите кадри.

4. РИО-Пловдив – контрол и подпомагане по изпълнение на проекти по национални програми. Приоритет е намаляване дела на отпадащите ученици от училищата на територията на областта, които в по-голямата си част са от ромски произход. Извършват се и организационно-координиращи дейности.

5. РИО-Кърджали – усилията на екипа по осъществяване на политиките за образователна интеграция са съсредоточени в следните направления:

- подпомагане на учениците по усвояване на книжовния български език – контрол по създаване на условия за прилагане на Наредба № 2 от 18.05.2009 г. за усвояване на книжовния български език;

- изготвяне на анализи на резултатите от националното външно оценяване и вътрешно оценяване;

- планиране и реализиране на учебното съдържание по български език и литература в 11 и 12 клас;

- дейности, включващи семейството като партньор във възпитателно-образователния процес в подкрепа на политиките за образователна интеграция;

- квалификационни дейности на педагогическите кадри;

- контрол и мониторинг по проекти по национални програми.

6. РИО-Търговище – не е извършван контрол от експертите относно осъществяване на политиките за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

7. РИО-Бургас – от експерта по начално образование, интегрирано обучение и специални училища/и интеркултурно образование са извършени следните проверки:

- контрол при организиране и провеждане на консултации и допълнителна работа с учениците – в 3 училища, в които се обучават ученици предимно от етническите малцинства;

- мерки за повишаване равнището на компетентностите по БЕЛ за ученици от начален етап, чийто майчин език не е българският в 3 училища;

- ефективност на обучението по БЕЛ в начален етап, в контекста на резултатите на учениците от 4 клас през учебната 2013/2014 г.;

- мобилен контрол по отношение присъствието на учениците в маломерни паралелки, дофинансирани от общините и в паралелки в съответствие с Наредба№7 по отношение на пълняемостта.

Осъществявал е и мониторинг по модул 3 на НП „С грижа за всеки ученик“.

8. РИО-Велико Търново – През учебните 2012/2013 г. и 2013/2014 г. е осъществен контрол на извънкласните форми в 6 училища - СИП“Турски фолклор“ и СИП „Фолклор на етносите – български и ромски фолклор“.

9. РИО-Видин – няма назначен експерт по интеркултурно образование. Дейностите планирани в годишните планове за дейността на РИО са съобразно приоритетите на областната образователна политика. През 2012/2013 учебна година са осъществени текущи проверки по изпълнение на НП „С грижа за всеки ученик“. През 2013/2014 г. е извършена цялостна проверка в община Ружинци, в която живее ромско население и учителите работят с деца билингви. Проверена е Програма за обхват и задържане на учениците. През 2014/2015 г. в с. Арчар са направени в ОДЗ - 8, а в училища 40 проверки на тема: “Възможности за качество на предучилищното възпитание и подготовка и училищното образование в интеркултурна среда“.

10. РИО-Хасково – няма такъв експерт и не са извършвани проверки.

11. РИО-Враца – няма назначен такъв и всяка година със заповед на началника на РИО е разпореждано изпълнение на дейности по политиката за образователна интеграция. През периода 2012-2014 не е извършван контрол – текущи, тематични или цялостни проверки по осъществяване на политиките за ОИДУЕМ:

- реализиран е проект по конкурсна процедура на ЦОИДУЕМ през 2014 г.;

- организирани и проведени 5 форума за обмяна на добри практики за изграждане на толерантна работа в мултиетническа среда.

12. РИО-Варна – няма назначен такъв експерт и от такова лице не е осъществяван такъв контрол.

13. РИО-Разград – на територията на областта не са извършвани проверки по осъществяване на политиките за ОИДУЕМ.

14. РИО-Ловеч - няма назначен такъв експерт и от такова лице не е осъществяван такъв контрол.

15. РИО-Шумен – по съвместяване. През 2014 г. е осъществена цялостна проверка на училище, застрашено от процес на вторична сегрегация. При извършване на проверки по сигнал, се преценява наличието или липсата на фактори, подпомагащи или пък пречатващи процеса на интегриране на децата и учениците от етническите малцинства. Препоръчват се мерки за подобряване учебната среда.

16. РИО-София – регион – експерт по интегрирано обучение по осъществяване на политиките за образователна интеграция.

Планирани са дейности в изпълнение на Националната стратегия за интеграция на ромите 2012-2020 и Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020).

През учебната 2012/2013 г. е извършена тематична проверка: Контрол върху мерките за повишаване качеството на образование и на постигнатите резултати в сегрегираните училища в Софийска област, в които се обучават 100 на сто ученици от ромски произход- в община Самоков и гр.Ихтиман

През учебната 2013/2014 година е извършена тематична проверка: Контрол върху социализирането и приобщаването на децата в социален риск, обучаващи се в училищата на територията на региона. Проверките са в общини и в училища с ученици с малцинствен произход - община Ихтиман, община Правец, община Елин Пелин и община Ботевград. Тази тематична проверка продължава и през следващата учебна 2014/2015 г. в училища с голям процент ученици от ромски произход.

Във връзка с изпълнение на проект „Подобряване качеството на образование в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на образователния процес“, със средства от ОПРЧР, старши експертът по интегрирано обучение, осъществява мониторинг в 30- средишни училища на територията на региона върху дейности имащи отношение към образователната интеграция.

17. РИО-Пазарджик – извършено е:

Тематична проверка: Контрол върху постигнатите резултати от Националното външно оценяване за учебната 2010/2011 година в училища, където е невъзможна десегрегацията. В резултат на проверката в 12 училища е направен анализ и изготвени програми за приобщавани на родителите–роми към образователния процес.

Тематична проверка: Контрол по спазване на ДОИ за усвояване на книжовния български език - в 10 детски градини и 5 училища

Тематична проверка: Контрол на обхвата и задържането на подлежащите на задължителна 2 годишна предучилищна подготовка и задължително училищно обучение на деца и ученици.

Тематична проверка: Контрол по изпълнението на задължението на директорите , регламентирано в чл.147, ал.1, т.11 от ППЗНП – за безпричинното отсъствие на деца и ученици.

Мониторинг по проекти със средства от национални програми.

18. РИО-Русе – чрез експертите е упражнил контрол. За периода 2012-2014 г. на територията на област Русе са извършени 36 текущи и тематични проверки по учебно-възпитателния процес.

В детските градини и у-щата са предприети дейности за създаване на мултиетническа среда. За овладяване на българския език в училища с преобладаващи ученици от ромския етнос е въведен ЗИП по неговото изучаване.

В училищата и детските градини има сформирани групи и паралелки, в които преобладават деца от ромски етнос, но това е по демографски признак, по местоживеене. Мерките са без конкретика.

РИО-Русе, съвместно с ромските организации и специалисти по образованието в общините. Организируют и контролират следните дейности:

Издирване на необхванатите и отпаднали ученици от ромски произход; срещи с родители; спонсорство за закупуване на учебници; хранене и обличане на деца от ромски произход; осигуряване на консултации по различни учебни предмети и подготовка за явяване на изпити.

19. РИО-Стара Загора - работи в сътрудничество с Център Амалипе по проект с 3 годишна програма, подкрепена от Фондация „Америка за България“.

Работи с родителите роми за приобщаването им.

РИО-Стара Загора координира. В областта има три училища, които се намират в обособените ромски квартали.

Училищата предприемат мерки против отпадане.

Количествени показатели - брой училища и детски градини с осигурено допълнително обучение по чл. 112, ал. 2 и чл. 114, ал. 1 и 2 от ППЗНП.

20. РИО-Ямбол – няма назначен експерт по интеркултурно образование.

Участва в разработването на областна стратегия за интегриране на ромите в област Ямбол. РИО организира, координира и подпомага изпълнението на програми и проекти.

Организира кръгли маси на 2 теми; организира провеждането на научно-практическа конференция; работни срещи с директори.

Контролна дейност - тематична проверка „Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система и осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда“. Проверки по създадени условия за обхващане и задържане на деца и ученици в образователната система и осигуряване на качествено образование.

Проверки по изпълнение на дейностите по НП „С грижа за всеки ученик“ и по програми с европейски средства; тематични проверки.

21. РИО-Габрово – няма назначен експерт по интеркултурно образование.

Упражняваният контрол по осъществяване на политиките за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства се изразява в методическа подкрепа и контрол в преподаването и усвояването на учебното съдържание чрез тематични проверки.

Всяка година директорите на училищата изготвят планове за ОИДУЕМ, които предоставят на РИО. Въз основа на тях, РИО изготвя годишен план за ОИДУЕМ.

РИО осъществява мониторинг по национални програми.

Присъствие на експерти на различни мероприятия в областта.

22. РИО-Кюстендил – няма назначен експерт по интеркултурно образование

В РИО за всяка учебна година се изготвя план за интеграция на децата и учениците, чиито майчин език не е български. Дейностите в плана са съобразени с общински и областните политики и планове за интеграция и със спецификата на региона. Основни дейности на РИО:

- извеждане на децата от ромския квартал и интегрирането им в училищата в града. На територията на областта има 3 сегрегирани училища.

Училищата работят по НП „С грижа за всеки ученик“, дейности по проект Подобряване качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес.

Насочване на най-малко 10 семейства с деца в предучилищна възраст към обучение и предучилищна подготовка в подготвителни групи в училища и денски градини в централната част на града.

През всяка следваща учебна година имат за цел, броят на записаните деца в централните училища да се увеличава с 5 на сто.

Предоставят на директорите информация за национални програми и такива с европейско финансиране.

Пълно обхващане на 5-6 годишните в задължителна предучилищна подготовка, съвместно с представителите на общините, за осигуряване на допълнително обучение по БЕЛ.

23. РИО-Добрич – в областта училищата и детските градини извършват следните дейности:

а) осигуряване на допълнително обучение и повишаване на качеството на образование- участват в НП и по проекти с европейски средства;

б) изучават СИП „Фолклор на етносите в България“;

в) СИП „майчин език“

РИО организира, координира и контролира дейностите по техническото и финансово изпълнение и осъществява мониторинг и контрол на училищата, изпълняващи проекти.

24. РИО-Сливен – няма назначен експерт по интеркултурно образование. По определени проверки с конкретни заповеди са възлагани задачи, свързани с организацията и контрола на дейностите по образователната интеграция.

а) подпомага и контролира процеса, свързан с ОИДУЕМ;

б) организационни, координиращи, мониторингови и отчетни дейности по изпълнение на проекти по национални програми и такива с европейски средства;

в) тематични проверки, свързани с прилагането на политиките за ОИДУЕМ;

г) организира кръгла маса на тема: Добри педагогически практики в интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици от различни етнически групи.

д) организира квалификационни форми за учители за работа в мултиетническа среда;

е) подпомагане на училищните ръководства за формиране на подходящ социално-психологически климат за провеждане на ОИДУЕМ.

Приложение № 3

Цели на конкурсните процедури на Центъра, изпълнявани в периода 2012-2014 г.

Конкурсна процедура № 33.8 - 2011	Конкурсна процедура № 33. 9-2011	КП № 33.10-2012: "Създаване на условия за равен достъп до качествено образование на ромските деца и ученици"	КП № 33.11-2012: "Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от етническите малцинства"	Конкурсна процедура № 33.12-2013	Конкурсна процедура № 33.13-2014
Главната цел на конкурсната процедура е подпомагането на общините в осъществяването на образователна интеграция на учениците от обособени ромски квартали в приемни училища, както и насърчаването на партньорствата между местни власти	С настоящата конкурсна процедура ЦОИДУЕМ цели да постигне ефективност, ефикасност и концентрация на финансирането в изпълнение на политиката за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, като обявява набиране на	Общата цел на настоящата КП е интеграция на ромските деца и ученици чрез създаване на условия за равен достъп до качествено образование за деца от ромски произход в групи в детски градини и на ученици от ромски произход в класове	Общата цел на настоящата КП е: Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход. Специфични цели са:	Основна цел: Обхващане и задържане в образователната система на децата и учениците от етническите малцинства, чрез осигуряване на равен достъп до качествено образование в мултикултурна образователна среда Стратегическа цел 1:	Основна цел: Обхващане и задържане в образователната система на децата и учениците от етническите малцинства, чрез осигуряване на равен достъп до качествено образование в мултикултурна образователна среда Стратегическа цел 1:

<p>и НПО в изпълнение на заложените цели и приоритети в Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.</p>	<p>проектни предложения, в съответствие с Годишния план за дейността си, по приоритет 3: - Утвърждаване на интеркултурната перспектива като неотменна част на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в процеса на модернизация на българската образователна система</p>	<p>със смесен етнически състав в приемни училища извън ромските квартали. Специфични цели са: - Увеличаване мотивацията на родителите на ромските деца и ученици за подпомагане и подкрепа на децата им във учебния процес и извън него, чрез включването им в мотивиращи дейности и др.; - Увеличаване мотивацията на децата и учениците да посещават училище като се създават подходящи условия училището да стане по-привлекателно; - Създаване на условия за редовно посещение на</p>	<p>• Прилагане на система от стимули и мерки за въвеждане на интеркултурно образование във всички етапи на предучилищното, училищното и университетското образование • Въвеждане и развиване на разнообразни форми на интеркултурно образование, насочено към запазване и развитие на културната идентичност на етническите малцинства при деца и ученици</p>	<p>Гарантиране и осигуряване правото на равен достъп до качествено образование, чрез интеграция на деца и ученици от ромски произход в детски градини и училища със смесен етнически състав. Стратегическа цел 2: Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и превръщане на етнокултурното многообразие в източник на взаимно опознаване, уважение и сътрудничество. Стратегическа цел 3: Приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на</p>	<p>Гарантиране и осигуряване правото на равен достъп до качествено образование, чрез интеграция на деца и ученици от ромски произход в детски градини и училища със смесен етнически състав. Стратегическа цел 2: Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и превръщане на етнокултурното многообразие в източник на взаимно опознаване, уважение и сътрудничество. Стратегическа цел 3: Приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на</p>
--	---	--	---	--	--

		<p>децата и учениците от ромски произход в приемни училища и детски градини;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Осигуряване на условия за интегриране на ромски деца и ученици в приемни училища и детски градини; - Допълнителна подкрепа за ромските деца и ученици за изравняване на стартовите им позиции при постъпване в образователната система; - Създаване на благоприятна учебна среда/климат в приемните детски градини и училища за пълноценно интегриране на децата и учениците от ромски произход; 		<p>участието им в училищния живот</p>	<p>участието им в училищния живот</p>
--	--	---	--	---------------------------------------	---------------------------------------

		<p>- Активно привличане на родителите на всички деца в приемните училища/детски градини при включването и задържането на децата в училище;</p> <p>- Промяна на обществените нагласи в посока към по-голяма толерантност спрямо децата от малцинствените етнически групи.</p>			
--	--	--	--	--	--

ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0300102415

№	Одитни доказателства	Брой листовете
1	Писмо № 01.03-81 от 19.06.2012 г. от за. Министъра на образованието до заместник министър председателя и Въпросник на секретариата на Десетилетие на ромското включване.	25
2	Писмо № 0103-277 от 30.07.2015 г. до заместник министър председателя от министъра на образованието и Приложение – Информация от МОН за изпълнение на НП за действие по инициатива „Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г.	28
3	Писмо № 80895-103 от 25.02.2016 г. до директора на дирекция „Формиране, анализ и оценка на политиките“ при МОН и Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	8
4	Писмо № 94-20938 от 26.10.2015 г. от Главния секретар на МОН	5
5	Справка за средствата за финансиране на проекти за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства	1
6	Писмо изх. № 22-02 от 15.02.2016 г. от гл. счетоводител на Центъра	1
6.1	Уточнен план за 2012 г. на ЦОИДУЕМ, приложение към писмо № 9107-205 от 28.12.2012 г.	1
6.2	Уточнен план за 2012 г. по дейност 388, приложение към писмо № 9107-205 от 28.12.2012 г.	1
6.3	Уточнен план за 2012 г. по дейност 532, приложение към писмо № 9107-205 от 28.12.2012 г.	1
6.4	Бюджет на Центъра 2012 г.	1
6.5	Уточнен план за 2013 г. на Центъра, приложение към писмо № 9107-337 от 19.12.2013 г.	1
6.6	Уточнен план за 2013 г. на Центъра София град дейност 388, приложение към писмо № 9107-337 от 19.12.2013 г.	1
6.7	Уточнен план за 2013 г. на Центъра София дейност 532, приложение към писмо № 9107-345 от 30.12.2013 г.	1
6.8	Бюджет на Центъра 2013 г.	1
6.9	Уточнен план за 2014 г. на Центъра, приложение към писмо № 9107-328 от 29.12.2014 г.	1
6.10	Бюджет на Центъра 2014 г.	1
6.11	Протокол № 2 от 24.04.2012 г. от заседание на управителния съвет на Центъра с решения	11
6.12	Протокол № 2 от 14.04.2014 г. от заседание на управителния съвет на Центъра	8
6.13	Протокол № 1 от 14.05.2013 г. от заседание на управителния съвет на Центъра и решения	14
6.14	Протокол № 1 от 25.01.2016 г. от заседание на УС и Доклад за дейността на центъра по изпълнение на тригодишната програма за периода 2013-2015 г.	31
7	Справка за изпълняваните проекти от Центъра за периода	1

	01.01.2012 г. -31.12.2014 г.	
8	Писмо № 94-24357 от 18.01.2016 г. на главния секретар на МОН и CD „Образователна интеграция 2012-2014“	3 + CD
9	Протокол за резултатите от извършена проверка на проекти, финансирани от ЦОИДУЕМ по конкурсни процедури № 33.08-2011 г., №33.09-2011г., № 33.10-2011 г., № 33.11-2012 г., № 33.12-2013 г.	3
10	Заповед № РД-09-794 от 12.06.2015 г.	1
11	План за действие по изпълнение на Националната стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства	11
12	Писмо № 0103-31 от 06.03.2013 г. до секретаря на НССЕИВ от зам. министъра на МОН	15
12.1	Писмо № 0103-742 от 20.01.2015 г. до секретаря на НССЕИВ от министъра на МОН	22
12.2	Писмо № 03-304 от 04.07.2013 г. до зам. председателя на Държавна агенция за закрила на детето от зам. министър на МОН и приложения	58
13	Писмо № 94-1813 от 11.02.2016 г.	2
14	Отчет за изпълнение на Националните програми за развитие на средното образование – 2012 г. по задачи и бюджет.	20
14.1	Отчет за изпълнение на Националните програми за развитие на средното образование – 2013 г. по задачи и бюджет.	17
14.2	Отчет за изпълнение на Националните програми за развитие на средното образование – 2014 г. по задачи и бюджет.	27
15	Писмо изх. № 22-63 от 02.10.2015 г. от директора на Центъра	2
16	Писмо № 94-19804 от 16.10.2015 г. от директора на дирекция „Достъп до образованието и подкрепа на развитието“	15
17	Национален план за действие десетилетие на ромското включване 2005- 2015 г.	9
18	Писмо № 94-22091 от 11.11.2015 г. от главния секретар на МОН	3
18.1	Указания за събиране и обобщаване на информация по оперативна програма „Човешки ресурси“ 2007-2013 г. в съответствие с изискваният на регламент 1828/2006 и прилежащ анекс XXIII	14
19	РД-И-52 Обобщени дейности на регионални инспекторати по образованието по области	9
20	Писмо № 80895-445 от 29.09.2015 г. до директора на дирекция „Формиране, анализ и оценка на политиките“ при МОН	6
21	Заповед № РД 09-523 от 29.04.2013 г.	2
22	Писмо № 07-112 от 09.11.2015 г. и Заповед № РД-и-1725 от 25.11.2013 г. на министъра на образованието	3
23	Заповед № РД 09-497 от 23.04.2010 г. на министъра на образованието	2
24	Правила за работа на управителния съвет на Центъра (проект)	4
25	Писмо изх. № 22-65 от 08.10.2015 г. от директора на Центъра	5
26	Протокол № 2 от 15.04.2014 г. от заседание на УС на Центъра	8
26.1	Протокол № 1 от 14.05.2013 г. от заседание на УС на Центъра и решения	13

26.2	Протокол № 1 от 16.01.2014 г. от заседание на УС на Центъра	9
26.3	Протокол № 1 от 16.02.2012 г. от заседание на УС на Центъра и решения	9
27	РД-И-05 от 29.09.2015 г.	4
28	Протокол от 28.април.2010 г. от заседание на УС на Центъра и решения	4
29	Писмо изх. № 22-79 от 19.11.2015 г. от директора на Центъра и приложения	68
30	Заповед № ОД-26а/02.05.2012 г. за утвърждаване на конкурсната документация по конкурсна процедура 33.10-2012 г., в т.ч. обява и насоки за кандидатстване	22
31	Обява и насоки за кандидатстване на КП 33.11-2012 г.	44
32	Заповед № ОД-12/23.05.2013 г. за утвърждаване на документите по конкурсна процедура 33.12-2013 г., в т.ч. обява, насоки за кандидатстване и декларация за допустимост	21
33	Заповед № ОД-13А/16.05.2014 г. за утвърждаване на документите по конкурсна процедура 33.13-2014 г., в т.ч. обява, насоки за кандидатстване и декларация за допустимост	21
34	Протокол № 3 за резултати от извършена проверка на проекти, финансирани от Центъра по конкурсни процедури №№33.10-2011 г., 33.11-2012 г. и № 33.12-2013 г.	2
35	РД-П-34 от 30.11.2015 г. и Писмо изх. № 22-82 от 04.12.2015 г. на директора на Центъра и приложения	49
35.1	Граждански договори и приемо-предавателни протоколи за приемане на мониторингови доклади за оценка на ефекта	29
36	Документация по проект № 33.08.010, в т.ч.	
36.1	Формуляр за кандидатстване № 33.8-010/18.08.2011 г.	10
36.2	Таблица за проверка на административното съответствие	1
36.3	4 бр. Индивидуални таблици за оценка на проекта от 21.08.2011 г. и 1 бр. индивидуална оценъчна таблица от 20.08.2011 г.	10
36.4	Договор № БС/РОФ 33.8-2011/010;	4
36.5	Електронно съобщение от 01.03.2012 г.	2
36.6	Формуляр от мониторингово посещение от 20.01.2012 г.	3
36.7	Формуляр за мониторингово посещение от 06.06.2012 г.	4
36.8	Съдържателен доклад № 08-145/17.07.2012 г.	11
36.9	Карта за оценка на проект от 19.07.2012 г.	3
37	Документация по проект № 33.10-001, в т.ч.:	
37.1	Формуляр за кандидатстване № 33.10-001 от 01.06.2012 г.	24
37.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
37.3	5 бр. индивидуални оценителни таблици и протокол за окончателна оценка на проекта	11
37.4	Контролен лист за извършен предварителен контрол	1
37.5	Договор № БС-33.10-001/ 29.06.2012 г.	4
37.6	Кореспонденция между Центъра и изпълнителя по проекта	22
37.7	Съдържателен доклад № 20-04/07.10.2013 г.	12
37.8	Карта за оценка на проект от 11.10.2013 г.	3
38	Документация по проект № 33.10-012, в т.ч.:	
38.1	Формуляр за кандидатстване № 33.10-012 от 05.06.2012 г.	17
38.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
38.3	Индивидуални таблици за оценка на проекта от 16.06.2012 (2	11

	бр.), 17.06.2012 г. (2 бр.) и 18.06.2012 г. (1 бр.) и протокол за окончателна оценка на проекта	
38.4	Договор № БС-33.10-012/29.06.2012 г. и контролен лист за извършване на предварителен контрол	6
38.5	Бюджет по проекта и детайлна справка за пар. 1.2.2. Фактура № 0000000010 от 15.08.2012 г. и опис към нея.	9
38.6	Съдържателен доклад № 20-27/27.02.2013 г.	14
38.7	Присъствени форма за м. ноември и декември 2012 г. дейност „Уикенд училище“; Присъствени форми за дейност „Училище за родители“ за м. септември, октомври, ноември и декември 2012 г.	12
38.8	Карта за оценка на проект от 28.02.2013 г.	3
39	Документация по проект № 33.11-043, в т.ч.:	
39.1	Формуляр за кандидатстване № 33.11-043/29.08.2012 г. и детайлна справка за материали към бюджета на проекта Бюджет на проекта и детайлни справки	21
39.2	Таблица за проверка на административното съответствие, Протокол за окончателна оценка на проекта и контролен лист за извършване на предварителен контрол	5
39.3	2 бр. индивидуални оценъчни таблици от 08.09.2012 г. и 1 бр. от 07.09.2012 г.;	6
39.4	Договор № БС-33.11-043/01.10.2012 г. и декларация на водещата институция	7
39.5	Писма изх. № 20-100/13.10.2012 г. и 20-101/23.10.2012 г. на директора на ЦОИДУЕМ; Разпечатка на електронно съобщение от 14.11.2012 г. Писмата с искане на корекциите с вх. № 20-197 от 12.11.2012 г. и с вх. № 20-204 от 22.11.2012 г. Разпечатка на електронно съобщение от 23.11.2012 г.	7
39.6	Покана изх. № 2/20.10.2012 г. 2 бр. Договор за доставка на материали № 002/БС-33.11.043/01.10.2012 г. от 05.11.2012 г.;	26
	2 бр. оферта технически и ценово предложение от 29.10.2012 г.;	
	2 бр. Приемно-предавателен протокол към договор за доставка № 002/БС-33.11-043/01.10.2012 г. от 26.11.2012 г. Фактура № 0000000002 от 06.11.2012 г. и платежно нареждане от 29.11.2012 г. Складова разписка № 28 и 2 бр. списъци за получени тениски, грамоти и награди	
39.7	Формуляр за мониторингово посещение от 07.11.2012 г.	5
39.8	Карта за оценка на проект от 10.05.2013 г.	4
39.9	Съдържателен доклад № 20-38/29.04.2013 г.	13
39.10	3 бр. приемно-предавателни протокол от 01.03.2013 г. Приемно-предавателен протокол от 22.01.2013 г. Фактура № 111 от 01.03.2013 г.;	24
	Фактура № 100 от 22.01.2013 г. 5 бр. доклади на ръководителя на проекта за представени драматизации. Снимков материал с дата 26.04.2013 г.	
39.11	Договор от 19.10.2012 г. за изработване на интернет сайт;	5

	Приемно-предавателен протокол от 05.11.2012 г. Фактура № 0000000109 от 29.10.2012 г.	
39.12	Доклад от „Желязков одит	5
40	Документация по проект № 33.12-3-031, в т.ч.:	
40.1	Формуляр за кандидатстване	19
40.2	Бюджет на проекта със детайлни справки	6
40.3	Таблица за проверка на административното съответствие	1
40.4	Протокол за окончателна оценка на проект	1
40.5	Индивидуални оценъчни таблици от 12.08.2013 г.	6
40.6	Договор № БС-33.12-03-031 от 16.09.2013 г. и декларация на водещата институция	5
40.7	Писмо вх. № 20-11.17.02.2014 г. и разрешение № 20-09/17.03.2014 г. Писмо вх. № 20.123/16.12.2013 г. и отговор № 20-36/17.12.2013 г. Писмо вх. № 20-94/11.11.2013 г. и разрешение № 20-23/13.11.2013 г.	14
40.8	Покана за предоставяне на оферта № 02/10.10.2013 г. Оферта от 14.10.2013 г. Договор за доставка на материали и консумативи № 2 от 17.10.2013 г. Приемо-предавателен протокол от 13.11.2013 г. Фактура № 0000000004/24.10.2013 г. Платежно нареждане от 30.10.2013 г. Фактура № 0000000005/13.11.2013 г. с опис Анекс към договор от 17.03.2014 г. Фактура от 18.03.2014 г.	19
40.9	Формуляр за мониторингово посещение от 12.11.2013 г.	4
40.10	Съдържателен доклад № 20-28/29.04.2014 г.	16
40.11	Карта за оценка на проект от 08.08.2014 г.	3
40.12	Одиторски доклад от 05.11.2014 г. „Желязков одит“	3
41	Документация по проект № 33.12-2-073, в т.ч.:	
41.1	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.12-2-073/26.07.2013 г.	24
41.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
41.3	2 бр. индивидуални таблици за оценка на проекта от 10.08.2013 г. и 1 бр. индивидуална таблица от 09.08.2013 г.	6
41.4	Протокол за окончателна оценка на проекта	1
41.5	Договор № БС-33.2-2-073 от 18.09.2013 г., декларация на водещата институция и контролен лист за извършен предварителен контрол	9
41.6	Формуляр за мониторингово посещение на място № 5 от 25.04.2014 г. и карти за полустандартизирано интервю	11
41.7	Съдържателен доклад № 20-53/02.07.2014 г.	31
41.8	Карта за оценка на проект от 04.07.2014 г.	3
42	Документация по Проект № 33.10-043	
42.1	Протокол за окончателна оценка на проект без дата	1
42.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
42.3	Одиторски доклад от 09.12.2013 г.	4

42.4	Карта за оценка на проект от 15.11.2013 г.	3
42.5	Контролен лист за извършване на предварителен контрол от 29.06.2012 г.	2
42.6	Договор БС 33.20-043 от 29.06.2012 г.	3
42.7	Декларация на водещата институция	2
42.8	Договор № 4 от 01.10.2012 г. и спецификация на дейностите	3
42.9	Споразумителен протокол от 09.10.2012 г.	1
42.10	Писмо № 30-18 от 05.07.2012 г.	1
42.11	Писмо № 30-11 от 10.07.2012 г.	1
42.12	Писмо № 30-261 от 30.08.2012 г.	1
42.13	Автобиография	2
43	Документация по проект № 33.11.-068	
43.1	Протокол за окончателна оценка на проект	1
43.2	Таблица за административно съответствие	2
43.3	Сравнителен анализ от ръководителя на проекта	1
43.4	Договор БС 33.11-068 от 01.10.2012 г.	4
43.5	Декларация на водеща институция	2
43.6	Карта за оценка на проект от 20.05.2013 г.	3
43.7	Контролен лист за предварителен контрол	2
43.8	Формуляр за мониторингово посещение № 14 от 14.02.2013 г. и Анкети с ученици	8
43.9	Три броя Индивидуални таблици за оценка на проектно предложение	6
44	Документация по проект № 33.8-020 РОФ	
44.1	Таблица за административно съответствие	1
44.2	Контролен лист за извършване на предварителен контрол 09.09.2011 г.	2
44.3	Договор БС/РОФ 33.8-2011/020 от 09.09.2011 г.	4
44.4	Писма от 04.11./07.12/21.11.	4
44.5	Писмо № 08-152 от 19.12.2011 г.	2
44.6	Карта за оценка на проект от 19.07.2012 г.	3
44.7	Формуляр за мониторингово посещение от 31.01.2012 г.	3
44.8	Формуляр за мониторингово посещение от 15.10.2011 г.	3
44.9	Анкетни карти с ученици	4
44.10	Одиторски доклад от 27.08.2012 г.	3
44.11	5 броя индивидуални оценъчни таблици за оценка на проектно предложение	10
45	Документи по проект 33.10-055 - Пордим	
45.1.	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.10-055/11.06.2012г.	CD №2
45.2.	Таблица за проверка на административно съответствие по вх. № 33.10-055/11.06.2012г.	2
45.3.	Индивидуална таблица за оценка на проекта – 5 бр.	11
45.4.	Договор № БС 33.10-055/2012г. от 29.06.2012г.	7
45.5.	Формуляр за мониторингово посещение №02/16.01.2013	2
45.6.	Коментари и бележки вх. № 07-11/03.07.2013г. И вх. № 07-12/03.06.2013г.	4
45.7.	Констативен протокол от 12.07.2013г.	2
45.8.	Писмо изх. № 2/15.01.2014г.- за отказ от финансова заверка	1
45.9.	Краен съдържателен доклад	CD №2
45.10.	Карта за оценка на проект от 03.06.2013г.	3

46	Документи по проект № 33.10 -032	
46.1	Протокол за окончателна оценка на проект без дата	1
46.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
46.3	Контролен лист за извършване на предварителен контрол от 29.06.2012 г.	2
46.4	Договор БС 33.20-032 от 29.06.2012 г.	4
46.5	Декларация на водещата институция	2
46.6	Карта за оценка на проект от 02.08.2013 г.	3
46.6	Формуляр за мониторингово посещение № 9 от 22.01.2013 г. и карти за интервю с родители и ученици	6
46.8	5 броя индивидуални таблици за оценка на проектно предложение	10
47	Документация по проект № 33.09-049, в т.ч.:	
47.1	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.9.-049/26.09.2011 г.	7
47.2	Таблица за проверка на административното съответствие.	2
47.3	Индивидуални оценъчни таблици и протокол за окончателна оценка на проект	7
47.4	Договор № БС-33.9-049 от 14.10.2011 г.	4
47.5	Писмо вх. № 20-86/10.05.2012 г. и разрешение изх. № 20-49/11.05.2012 г.	4
47.6	Протокол от 17.02.2012 г., списък на закупена литература и списък на учениците, получили учебни пособия	4
47.7	Карти за полустандартизирано интервю	16
47.8	Формуляр от мониторингово посещение от 28.03.2012 г.	5
47.9	Карта за оценка на проект от 26.10.2012 г.	3
47.10	Одиторски доклад за финансов одит и финансов отчет	6
47.11	Краен съдържателен доклад	10
48	Документация по проект № 33.09-061, в т.ч.:	
48.1	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.9.-061/26.09.2011 г.	13
48.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
48.3	3 бр. индивидуални оценъчни таблици и протокол за окончателна оценка на проекта	7
48.4	Договор № БС-33.9-061 от 13.10.2011 г. и декларация на водещата институция	6
48.5	Формуляр за мониторингово посещение от 29.03.2012 г.	4
48.6	Съдържателен доклад № 20-189/26.10.2012 г.	14
48.7	Карта за оценка на проект от 28.11.2012 г.	3
49	Документация по проект № 33.09-075, в т.ч.:	
49.1	Формуляр за кандидатстване	14
49.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
49.3	3 бр. Индивидуални оценъчни таблици и протокол за окончателна оценка на проект	7
49.4	Договор № БС-33.9-075/ 14.10.2011 г.	4
49.5	Писмо вх. № 20-112/25.06.2012 г. и разрешение изх. № 20-69/26.06.2012 г.	3
49.6	Формуляр от мониторингово посещение № 26 от 08.06.2012 г. и анкетни карти	19
49.7	Карта за оценка на проект от 02.08.2012 г.	3
49.8	Съдържателен доклад № 20-139/30.07.2012 г.	32
50	Документация по проект № 33.11-016, в т.ч.:	

50.1	Формуляр за кандидатстване	28
50.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
50.3	Възражение изх. № 89/25.09.2012 г. и писмо изх. № 23-04/28.09.2012 г. на директора на ЦОИДУЕМ;	2
50.4	Заповед № ОД-47/26.09.2012 г. на директора на ЦОИДУЕМ, 3 бр. индивидуални оценъчни таблици и протокол за окончателна оценка на проект	8
50.5	Договор № БС-33.11-016 от 05.10.2012 г. и 2 бр. декларации	7
50.6	Формуляр за мониторингово посещение от 18.01.2013 г. и карти за полустандартизирани интервюта	24
50.7	Съдържателен доклад № 23-08/31.10.2013 г.	19
50.8	Карта за оценка на проект от 19.11.2013 г.	4
51	Документация по проект № 33.12-1-052, в т.ч.:	
51.1	Формуляр за кандидатстване	24
51.2	Таблица за проверка на административното съответствие.	1
51.3	2 бр. Индивидуални оценъчни таблици от 07.08.2013 г. и 1 бр. индивидуална оценъчна таблица от 06.08.2013 г.	6
51.4	Договор № БС-33.12-01-052 от 17.09.2013 г.	5
51.5	2 бр. декларации	2
51.6	Писмо изх. № 84/17.07.2014 г. на ръководителя на проекта и разрешение изх. № 30-15/23.07.2014 г. на директора на Центъра. Писмо изх. № 16/27.01.2014 г. на ръководителя на проекта и разрешение изх. № 30-02/30.01.2014 г. на директора на Центъра Писмо изх. № 56/21.05.2014 г. на ръководителя на проекта и разрешение изх. № 30-09/06.2014 г. на директора на Центъра	10
51.7	Формуляр за мониторингово посещение от 23.04.2014 г.	4
51.8	Съдържателен доклад № 30-35/06.08.2014 г.	24
51.9	Карта за оценка на проект от 13.08.2014 г.	3
52	Документация по проект № 33.9-031, в т.ч.:	
52.1.	Формуляр за кандидатстване № 33.9-31/26.09.2011г.	8
52.2.	Таблица за проверка на административното съответствие	2
52.3.	Индивидуални таблици за оценка на проекта и протокол за окончателна оценка на проекта	7
52.4.	Договор № БС-33.9-31/ 14.10.2011 г.	4
52.5.	Формуляр от мониторингово посещение от 02.03.2012 г.	4
52.6.	Списък на членовете на групата за допълнително обучение	14
52.7.	Съдържателен доклад № 2—115/29.06.2012 г.	14
52.7.	Карта за оценка на проект от 17.07.2012 г.	3
53	Документация по проект № 33.09-055, в т.ч.:	
53.1	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.9.-055/26.09.2011 г.	11
53.2	Таблица за проверка на административното съответствие.	2
53.3	Индивидуални оценъчни таблици и протокол за окончателна оценка на проекта	7
53.4	Договор № БС-33.9-055 от 13.10.2011 г. и декларация на водещата институция	6
53.5	Съдържателен доклад № 20-159/20.09.2012 г.	27
53.6	Карта за оценка на проект от 08.10.2012 г	3
54	Документация по проект № 33.12 - 026	

54.1	Протокол за окончателна оценка	1
54.2	Таблица за административно съответствие	1
54.3	Договор БС 33.12-3-026 от 18.09.2013 г.	3
54.4	Декларация на водещата институция	2
54.5	Карта за оценка на проект от 14.10.2014 г.	3
54.6	Контролен лист за извършване на предварителен контрол 18.09.2013 г.	2
54.7	Три индивидуални таблици за оценка на проектно предложение	6
55	Документация по проект № 33.12-2-001	
55.1	Протокол за окончателна оценка	1
55.2	Таблица за административно съответствие	2
55.3	Договор БС 33.12-2-001 от 17.09.2013 г.	5
55.4	Декларация на водещата институция	2
55.5	Одиторски доклад от 05.11.2014 г.	3
55.6	Карта за оценка на проект от 04.08.2014 г	3
55.7	Писмо № РД-159 от 21.10.2014 г.и обяснителна записка	3
55.8	Контролен лист за предварителен контрол	2
55.9	Три индивидуални таблици за оценка на проектно предложение	6
56	Документация по проект № 33.12-1-033	
56.1	Протокол за окончателна оценка	1
56.2	Таблица за административно съответствие	2
56.3	Договор БС 33.12-1-033 от 17.09.2013 г.	5
56.4	Декларация на водещата институция 17.09.2013 г.	2
56.5	Карта за оценка на проект От 23.07.2014 г.	3
56.6	Покана за представяне на оферта № 02 от 15.10.2013 г.	2
56.7	Оферта Статико ЕООД- 18.10.2013 г.	2
56.8	Писмо № 30-29 от 14.12.2013 г.	1
56.9	Писмо 30-70 от 13.12.2013 г. с два броя детайлни справки	3
56.10	Писмо до директора на Ц № 166 от 19.11.2013 г.	1
56.11	Писмо от центъра № 30-26 от 20.11.2013 г.	1
56.12	Писмо до директора на Ц № 150 от 04.10.2013 г.	1
56.12	Три индивидуални таблици за оценка на проектно предложение	6
57	Документация по проект № 33.11-085	3
57.1	Протокол за окончателна оценка	1
57.2	Таблица за административно съответствие	2
57.3	Контролен лист за предварителен контрол	2
57.4	Договор БС 33.11-085 от 03.10.2012 г.	4
57.5	Декларация на водеща институция	2
57.6	Карта за оценка на проект от 03.06.2013 г.	
57.7	Три индивидуални оценъчни карти	6
58	Документация по проект № 33.9-088	
58.1	Протокол за окончателна оценка на проект без дата	1
58.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
58.3	Индивидуална оценъчна таблица, Индивидуална оценъчна таблица	6
58.4	Договор № БС-33.9-088 от 13.10.2011 г.	4
58.5	Декларация на водещата институция-	2

58.6	Декларация на водещата институция-	2
58.7	Писмо № 06-151 24.11.2011 г.	1
58.8	Писмо № 22-16 20.02.2012 г.	1
58.9	Формуляр за мониторингово посещение № 13 от 23.03.2012 г. Карти за интервю с учители и родители.	8
58.10	Контролен лист за извършване на предварителен контрол от 13.10.2011 г.	2
58.11	Карта за оценка на проект 19.11.2011 г.	3
58.12	Писмо № 20-63 от 26.10.2011 г.	1
58.13	Писмо № 386 от 21.11.2011 г.	1
58.14	Писмо № 20-97 от 24.10.2012 г.	1
58.15	Писмо № 20-01а от 09.01.2012 г.	1
58.16	Писмо № 20-100 от 07.06.2012 г.	1
58.17	Писмо № 20-183 от 24.10.2012 г.	1
59	Документация по проект № 33.9-081	
59.1	Протокол за окончателна оценка на проект	1
59.2	Таблица за проверка на административно съответствие	2
59.3	Индивидуална оценъчна таблица-	2
59.4	Договор № БС 33.9-081 от 14.10.2011 г.	4
59.5	Контролен лист за извършване на предварителен контрол от 14.10.2011 г.	2
59.6	Декларация на водещата институция-	2
59.7	Карта за оценка на проект от 18.07.2012 г.	3
59.8	Уведомително писмо № 20-102 от 13.06.2012 г.	1
59.9	Писмо № 20-62 от 13.06.2012 г.	1
59.10	Уведомително писмо № 20-42 от 07.03.2012 г.	1
59.11	Писмо № 20-83 от 06.12.2011 г.	1
59.12	Уведомително писмо № 20-225 от 06.12.2011 г./изх. 211 от 02.12.2011 г.	2
59.13	Уведомително писмо № 20-225 от 06.12.2011 г./ изх. № 215 06.12.2011 г.	1
59.14	Писмо № 20-79 от 25.11.2011 г.	1
	Уведомително писмо № 20-194 от 21.11.2011 г./ изх. № 193 17.11.2011 г.	1
60	Документация по проект № 33.9-070	
60.1	Протокол за окончателна оценка на проект	1
60.2	Таблица за проверка на административно съответствие(различни комисии)	2
60.3	Индивидуална оценъчна таблица	2
60.4	Контролен лист за извършване на предварителен контрол от 14.10.2011 г.	2
60.5	Карта за оценка на проект 02.08.2012 г.	3
60.6	Договор № БС- 33.9-070 от 14.10.2011 г.	4
60.7	Писмо № 20-196 от 21.11.2011 г.	2
60.8	Писмо № 20-64 от 13.06.2012 г.	3
60.9	Писмо № 20-54 от 17.05.2012 г и № 20-90 от 16.05.2012 г.	2
60.10	Формуляр за мониторингово посещение № 24 от 07.06.2012 г и карти за проведено интервю с ученици и родители	15
61	Документация по проект № 33.9-042	
61.1	Протокол за окончателна оценка на проект	1

61.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
61.3	Индивидуална оценъчна таблица от 02.10.2011 г. Индивидуална оценъчна таблица от 02.10.2011 г. Индивидуална оценъчна таблица от 02.10.2011 г.	6
61.4	Контролен лист за извършване на предварителен контрол	2
61.5	Договор № БС-33.9-042 от 14.10.2011 г.	4
61.6	Декларация на водещата институция	2
61.7	Карта за оценка на проект 12.11.2012 г.	3
61.8	Писмо № 485 от 28.06.2012 г.	1
61.9	Писмо № 589 от 20.09.2012 г.	1
61.10	Писмо № 20-56 от 31.05.2012 г.	1
61.11	Писмо № 425 от 29.05.2012 г.	1
61.12	Писмо № 20-87а от 27.09.2012 г.	1
61.13	Писмо № 20-72 от 02.07.2012 г.	1
62	Документация по проект № 33.10-023	
62.1	Протокол окончателна оценка на проект	1
62.2	Таблица за проверка на административното съответствие	1
62.3	Контролен лист за извършен предварителен контрол	1
62.4	Договор № БС-33.10-023 от 29.06.2012 г.	4
62.5	Декларация на водещата институция	3
62.6	Карта за оценка на проект от 14.08.2012 г.	3
62.7	Писмо № 30-54 от 29.10.2013 г.	1
62.8	Писмо № 30-25 от 30.10.2013 г.	1
62.9	Писмо № 30-41 от 13.08.2013 г.	1
62.10	Писмо № 30-29 от 28.09.2012 г.	1
62.11	Писмо № 30-15 от 29.09.2012 г.	3
62.12	Писмо № 30-30 от 14.06.2013 г.	1
62.13	Писмо № 30-28 от 10.06.2013 г.	1
62.14	Протокол за окончателна оценка на проект	1
62.15	5 броя индивидуални таблици за оценка на проектно предложение	10
63	Документация по проект № 33.9-014	
63.1	Протокол окончателна оценка на проект	1
63.2	Таблица за проверка на административното съответствие	2
63.3	Индивидуална оценъчна таблица-02.10.2011 г., Индивидуална оценъчна таблица 02.10.2011 г., Индивидуална оценъчна таблица 02.10.2011 г.	6
63.4	Договор № БС-33.9-014 от 13.10.2011 г.	4
63.5	Декларация на водеща институция	2
63.6	Писмо № 30-06 от 06.04.2012 г.	1
63.7	Искане № 30-09 от 21.03.2012 г.	1
63.8	Одиторски доклад от 29.11.2012 г.	5
63.9	Карта за оценка на проект от 02.08.2012 г.	3
63.10	Контролен лист за извършване на предварителен контрол от 13.10.2011 г.	2
63.11	Формуляр за мониторингово посещение № 6 от 20.03.2012 г. и карти за проведено интервю с ученици	9
64	Документация по проект № 33.9-002	
64.1	Карта за извършена проверка за административно съответствие	1

64.2	Индивидуална оценъчна таблица-30.09.2011 г., Индивидуална оценъчна таблица- 30.09.2011 г., Индивидуална оценъчна таблица- 30.09.2011 г.	6
64.3	Договор № БС-33.9-002 от 01.11.2011 г.	4
64.4	Декларация на водещата институция	2
64.5	Контролен лист за извършване на предварителен контрол от 01.11.2011 г.	2
64.6	Карта за оценка на проект 02.08.2012 г.	3
64.7	Писмо изх. № 23-05 от 02.11.2011 г.	1
64.8	Писмо изх. № 23-16 от 02.11.2011 г.	1
65	Документация № БС -33.11-003/01.10.2012г.- Хасково	
65.1.	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.11-003/09.08.2012г.	CD №2
65.2.	Таблица за проверка на административното съответствие по вх. № 33.11-003/09.08.2012	2
65.3.	Индивидуална оценъчна таблица вх. № 33.11-003/09.08.2012г – 3 бр.	6
65.4.	Договор № БС-33.11-003/01.10.2012	8
65.5.	Изисквания за изготвяне на краен съдържателен доклад вх. № 20-69/31.07.2013г. - Съдържателен доклад	CD №2
65.6.	Карта за оценка на проект от 20.08.2013г.	3
66	Документация по проект 33.12-2-020/17.09.2013г. - Берковица	
66.1.	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.12-2-20/23.07.2013г.	CD №2
66.2.	Индивидуална таблица за проверка на административното съответствие – вх. № 33.12-2-20/23.07.2013г.	2
66.3	Индивидуална таблица за оценка на проекта – 3 броя по вх. № 33.12-2-20/23.07.2013г.;	6
66.4.	Договор № БС – 33.12.-2-020/17.09.2013 и приложения	10
66.5.	Писмо изх. № 20-27/29.07.2014г. на ЦОИДУЕМ;	1
66.6.	Писмо изх. № 20-29/26.08.2014г. ЦОИДУЕМ	1
66.7.	Формуляр за мониторингово посещение № 36/21.11.2013г.	9
66.8.	Изисквания за изготвяне на съдържателен доклад – вх. № 20-78/21.08.2014г.	CD №2
66.9.	Карта за оценка на проект от 08.10.2014г.;	3
67	Документация по проект - 33.12.-1-063/18.09.2013г. - Загоре	
67.1.	Формуляр за кандидатстване вх. № 3.12.-1-063/26.07.2013г.;	CD №2
67.2.	Индивидуална таблица за проверка на административното съответствие – вх. № 33.12.-1-063/26.07.2013г.	2
67.3.	Индивидуални оценъчни таблици – 3 бр. по вх.№ 33.12.-1-063/26.07.2013г.	6
67.4.	Договор № БС -33.12-1-63/18.9.2013 и приложения	6
67.5.	Искане за промяна на ръководителя на проекта изх. № 490/14.11.2013г.; изх. № 20-30/29.11.2013г.	4
67.6.	Заявление от ръководителя на проекта /вх. № 20-26/28.04.2014г. за удължаване на проекта с един месец	1
67.7.	Писмо изх. № 20-14/08.05.2014г. за съгласие да бъде удължен срокът с 1 месец	1

67.8.	Изисквания за изготвяне на съдържателен доклад вх. № 20-55/03.07.2014г. - Съдържателен доклад	CD №2
67.9.	Писмо изх. № 20-37/ 07.10.2014г. за изискани допълнителни материали	3
67.10.	Карта за оценка на проект от 03.12.2014г.	4
68	Документация по проект 33.12-3-005/17.09.2013г. Сливен	
68.1.	Формуляр за кандидатстване – вх. №33.12-3-005/23.07.2013	CD №2
68.2.	Таблица за проверка на административно съответствие вх. № 33.12.-3-005/23.07.2013г.	2
68.3.	Индивидуални оценъчни таблици 3 бр. –по вх. № 33.12.3-005/23.07.2013г.	6
68.4.	Договор № БС-33.12.-3-005/17.9.2013 и приложения	10
68.5.	Изисквания за изготвяне на съдържателен доклад вх. № 20-40/11.06.2014г.- Съдържателен доклад	CD №2
68.6.	Карта за оценка на проект /на базата на документите от окончателен доклад – от 4.8.2014г. ;	3
68.7.	Документи за доставка на материали от фирма „Комерс Стоянов“ ЕООД – София	23
69	Документация по проект 33.12-1-018/17.09.2013г. Сливен	
69.1.	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.12-1-018/23.07.2013г.	CD №2
69.2.	Таблица за проверка на административното съответствие – по вх. № 33-12-1-018/23.07.2013г.	2
69.3.	Индивидуална оценъчна таблица – 3 бр.	6
69.4.	Договор № БС 33.12-1-018/17.09.2013	4
69.5.	Писмо до ЦОИДУЕМ - искане за промяна в бюджета вх. № 20-112/09.12.2013	6
69.6.	Писмо до ЦОИДУЕМ - искане за промяна в бюджета изх. № АС-03-519/12.12.2013г.	6
69.7.	Писмо за съгласие и уточнения на ЦОИДУЕМ изх. № 20-34/10.12.2013г.	1
69.8.	Писмо за съгласие на ЦОИДУЕМ изх. № 20-37/19.12.2013г.	1
69.9.	Писмо до ЦОИДУЕМ - искане за промяна в бюджета изх. № АС-03-11/08.01.2014г.	1
69.10.	Писмо за съгласие на ЦОИДУЕМ изх. № 20-02/15.1.2014г.	1
69.11.	Искане за промяна в бюджета изх. № АС-03-43/24.01.2014г.	1
69.12.	Писмо за съгласие на ЦОИДУЕМ изх. № 20-04/29.01.2014г.	1
69.13.	Изисквания за изготвяне на съдържателен доклад вх. № 20-41/11.06.2014г - Съдържателен доклад	CD №2
69.14.	Карта за оценка на проект от 04.08.2014г.– по Договор БС 33.12-1-018/17.09.2013	4
70	Документация по проект-33.12-2-061/17.9.2013г. - Дончево	
70.1.	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.12-2-061/26.07.2013г.	CD №2
70.2.	Таблица за проверка на административното съответствие вх. № 33.12.-2-061/26.7.2013г.	2
70.3.	Индивидуална оценъчна таблица вх. № 33.12-2-061/26.07.2013г.– 3 бр.	6
70.4.	Договор № БС-33.12-2-061/17.9.2013 и приложения	9
70.5.	Заповед № ОД-15/20.05.2014г. – за проверка на място	1
70.6.	Изисквания за изготвяне на съдържателен доклад вх. № 20.67/25.07.2014г.	CD №2
70.7.	Карта за оценка на проект „Етно-Чудеса“	3

71	Документация по проект-33.12-3-046/18.9.2013г. - Лом	
71.1.	Формуляр за кандидатстване – вх. № 33.12-3-046/26.07.2013г.	CD № 2
71.2.	Договор № БС -33.12-3-046/18.9.2013	3
71.3.	Досие на финансиран проект КП-04 /Приложниие 3/	1
71.4.	Писмо искане за промяна в бюджета изх. № 447/14.05.2014г.	1
71.5.	Писмо изх. № 20-19/06.06.2014г. - съгласие промяна бюджет	1
71.6	Писмо изх. № 1458/13.12.2013г. - искане за включване и на ученици	2
71.7.	Писмо изх. № 20-35/17.12.2013г.	1
71.8.	Писмо изх. № 20-38/20.12.2013г.	1
71.9.	Заповед № 673-125/11.12.2013г.	2
71.10.	Договор за организирано пътуване от 12.12.2013г. – 17 възрастни и 30 деца.	2
71.11.	Формуляр за мониторингово посещение № 30/20.11.2013г.	7
71.12.	Изисквания за изготвяне на съдържателен доклад вх. № 20-73/30.07.2014г.	CD №2
71.13.	Карта за оценка на проект от 21.08.2014г.	3
72	Документация по проект 33.12-1-086/17.09.2013г. - Кюстендил	
72.1.	Формуляр за кандидатстване на ОДЗ „Мечта“ вх. № 33.12-1-086/26.07.2013г.	CD №2
72.2.	Таблица за проверка на административно съответствие – на вх. № 33.12-1-086/26.07.2013г.	2
72.3.	Индивидуална оценъчна таблица по вх. № 086/26.07.2013г. – 3 бр.	6
72.4.	Договор № БС – 33.12.-1-086/17.09.2013г. и приложения	9
72.5.	Съдържателен доклад /Изисквания за изготвяне на съдържателен доклад/ вх. № 30-33/25.07.2014г.	15
72.6.	Карта за оценка на проект – 34 точки – от 30.09.2014г.	3
73	Документация по проект 33.12-1-033/17.09.2013г. - Твърдица	
73.1.	Формуляр за кандидатстване вх. № 33.12-1-033/25.07.2013г.	CD №2
73.2.	Таблица за проверка на административно съответствие, Вх.номер: 33.12 – 1-033/25.07.2013г.	1
73.3.	Индивидуални оценъчни таблици – 3 бр.	6
73.4.	Договор БС 33.12-1-033/17.09.2013г.	3
73.5.	Писмо изх. № 150/04.10.2013г. на бенефициента	1
73.7.	Писмо изх. № 166/19.11.2013г.	1
73.8.	Писмо изх. № 30-26/20.11.2013г. на ЦОИДУЕМ;	1
73.9.	Документи по доставка от "СТАТИКО" ЕООД - София	14
73.10.	Съдържателен доклад	CD №2
73.11.	Карта за оценка на проект по Договор БС 33.12-1-033/17.09.2013г. от 23.7.2014г.	3
74	Документация по проект-33.12-2-039/17.9.2013г. - Твърдица	
74.1.	Формуляр за кандидатстване – вх. № 33.12-2-039 от 25.07.2013г.	CD №2
74.2.	Таблица за проверка на административно съответствие, вх. номер: 33.12 – 2-039/25.07.2013г.	2
74.3.	Индивидуална оценъчна таблица – 3 бр.	6
74.4.	Договор № БС-33.12-2-039/17.09.2013г.	10

74.5.	Писмо изх.№ 30-22/09.10.2013г. на ЦОИДУЕМ	1
74.6.	Съдържателен доклад вх. № 30-20/09.06.2014г.	CD №2
74.7.	Карта за оценка на проект /на базата на документите от окончателния доклад/ от 14.7.2014г.	3
74.8.	Документи по доставка от фирма „СТАТИКО“ ЕООД	22
74.9.	Документи за покупка на фотоапарат - МО, РКО, фискален бон	3
75	Таблицы за проверка на административно съответствие 33.10-017,33.10-030,33.10-037, 33.10-038,33.10-045,33.10-039,33.10-040,33.10-048,33.10-050, 33.12-3-027, 33.12-3-028	22
76	Протокол за окончателна оценка на проект № 33.12-1-094, Договор № БС 33.12-1-094, Окончателен протокол за класиране на проектни предложения от 15.08.2013 г.	17
77	Протокол № 2 за резултатите от извършена проверка на документацията по конкурсни процедури № 33.10-2011г., № 33.11-2012 г., № 33.12-2013 г. и № 33.13-2014 г. финансирани от Центъра	1
78	Информация от интернет страницата на Центъра за финансиране на проектите.	1
79	CD № 1:Формуляри за кандидатстване и Крайни съдържателни доклади за проекти № 33.8-020 РОФ; № 33.12 – 026; № 33.12-2-001; № 33.12-1-033; № 33.11-085; № 33.11.-068; 33.10 -032; № 33.10-043; № 33.9-088; № 33.9-081; № 33.9-070; № 33.9-042; № 33.10-023 и № 33.9-002 CD №2: 33.12-2-039, 33.12-1-033, 33.12-1-086, 33.12-3-046, 33.12-2-061, 33.12-1-018, 33.12-3-005, 33.12.-1-063, 33.12-2-020, 33.11-003 и 33.10-055	CD 2 бр.
80	Годишни доклади за дейността на Центъра за периода 2012-2014 г.	86
81	Протоколи от дейността на оценителните комисии	
81.1	Конкурсна процедура 33.10-2012 г.	16
81.2	Конкурсна процедура 33.11-2012 г	29
81.3	Конкурсна процедура 33.12-2013 г.	13
81.4	Конкурсна процедура 33.13.2014 г.	21
82	Заповед № ОД-55 от 19.12.2011 г и Заповед № ОД -22 от 08.08.2014 г. за утвърждаване на Вътрешни правила за подготовка, провеждане и приключване на конкурсна процедура през 2011 и 2014 г.	95
83	Писмо изх. 22-69 от 02.11.2015 г.	3
84	Три годишна програма за дейността на Центъра за периода 2013-2015 г.	9
85	Мониторингови доклади за оценка на ефекта и степента по изпълнение на проектите финансирани	CD 1 бр.
86	Протокол № 4 резултатите от извършена проверка за изготвяне на доклади за оценка на ефекта и степента в която са постигнати стратегическите цели на центъра изготвени от външни изпълнители	2
87	Технически задания за изготвяне на оценка и доклад на ефекта и степента, в която са постигнати стратегическите цели на Центъра на одобрени и финансирани проекти по конкурсни процедури – КП 33.8-2011, КП 33.9-2011, КП	54

	33.10-2012, КП 33.11-2012, КП 33.12- 2013	
88	Договори с изпълнители на услуга „Изготвяне на оценка и доклад на ефекта и степента, в която са постигнати стратегическите цели на Центъра на одобрени и финансирани проекти по конкурсни процедури и ППП	18

Препис извлечение

ПРОТОКОЛ № 26

от извънредно заседание на Сметната палата, проведено на 21.09.2016 г.

На заседанието присъстваха: Цветан Цветков, председател на Сметната палата, Горица Грънчарова-Кожарева и Тошко Тодоров, заместник-председатели на Сметната палата и членове проф. Георги Иванов и Емил Евлогиев.

Приети одитни доклади	Мотиви при гласуване „против“
<p>По т. 3: Одитен доклад № 0300102415 за извършен одит на изпълнение „Образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства“, за периода от 01.01.2012 до 31.12.2014 г. Начин на гласуване: Цветан Цветков, председател на СП – за Горица Грънчарова-Кожарева, зам.-председател на СП – за Тошко Тодоров, зам.-председател на СП – за Проф. Георги Иванов, член на СП - за Емил Евлогиев, член на СП – за Против – 0</p>	<p>.....</p>